

महाराष्ट्र शासन, न्याय विभाग, मुंबई

Reg. No. 205

प्रमाण नं. १०५

—रसद्वितीय (सक) इंग्रजी—

"मुझे जैने किने अष्टाष्ट पारे छे तेने दीनमां सपन आये छे"

—स. म. वि. १—

नसीपतुल-मुसलेमीन

Here

मुझे छेदुपी आपोतर वर-पर

मउदुम मे. मे. सुवर्ण मीनमन दलद लीनर सति

मउदुम मीनमन सुवर्ण मीन मउ

दलीम मे. मउदुम सति मे. मउदुम मउदुम

मउदुम मउदुम मउदुम

मउदुम मउदुम मउदुम मउदुम मउदुम

मउदुम मउदुम

मे.

मउदुम

०) मउदुम मउदुम मउदुम मउदुम मउदुम

मउदुम मउदुम मउदुम मउदुम मउदुम
मउदुम मउदुम मउदुम मउदुम मउदुम

સમર્પિત નસીદગુણ-મુશવ્વેગીનનું સાંકળીલ

~~સમર્પિત નસીદગુણ-મુશવ્વેગીનનું સાંકળીલ~~

પદ્યન

૩૧૨

ફસલ પહેલી-શીરક કોને કહે છે તેનું બધાન એમાં છે ૪૫૧૨૦૫૫

ફસલ બીજી-શીરક કરનારાઓની સુરાઈનું બધાન ૨૦૫૧૪૨

ફસલ ત્રીજી-એમાં જે વીળે ખુદાએ પોતાના માન

માટે ખાસ કરી છે તેનું બધાન ૪૨૫૧૪૬

ફસલ ચોથી-એમાં સિરકની રસગોળું બધાન છે ૪૧૫૧૫૧

ફસલ પાંચમી-એમાં સિરકની સુરાઈ તથા સિરક

કરવાની સખનું બધાન છે ૫૨૫૧૫૩

ઉપસાહાર [ખાતેમા] એમાં વજુ ફાકડા છે ૫૩

પહેલા ફાવડના જે ફાવડ છે ૫૪

પહેલા કાંઈ બ્યાંમુખી હદીસની સનહ પુગે નહીં ત્યાં

સુધી તેને માનવું નહીં. ૫૪

બીજો કાંઈ મુસલમાનો ખરે મુસ્લમાનો હદીસથી

પોતાના અગ્રીદાઓ ઠીક કરવું જરૂરી છે ૫૫

બીજો ફાવડો આ કોતાબ પાંચમાર લીની મુસલમાનો

ભાઈ પહેલોને નાકાતથી પાંચમી ફાવડમા

વધાની કતાં તરૂથી ખાસ રિવાઝી ૫૬

ફાવડો ત્રીજો સિદ્ધાંત અને સિરકનું પંડાન મુશવ્વેગીને

અગાની માફ કરવા પરિ નકર (ફાવડથી) ૫૮૫૧૫૮

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૮-૮-૧ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ જી ૨-૧૨૩૫૫ પુસ્તકોચન

વિષય ધૃ:૫૨

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
૨૬૨ાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ સાંકેતિક

૪૬૦

અકીદાઓનું વર્ણન જેને માનવા વિના મુસલમાન થઈ શકતા નથી	૫૬
અકીદાઓનું વર્ણન	૬૧
ફસલ જુરા અકીદા અને જુરી રસમોના જયાનમા	૭૫થી૭૬
કુફર અને શિરકની વાતોનું વર્ણન	૭૬થી૭૮
બિદઅતો જુરી રસમો અને જુરી વાતોનું વર્ણન	૭૮થી૮૧
ફેટલાક મોટા મોટા ગુન્હા જેવા મોટા પાપ ચારછે વિગેરે	૮૧થી૮૩
ગુનાહોથી દુન્યાની ફેટલીક જુસ્સાનોનું વર્ણન	૮૩થી૮૪
છબાદત કરવાથી ફેટલાક દુન્યાની હાયદાઓનું વર્ણન	૮૪
કાચો પીર પાકો ગુમરાહ વગેરે હમાનની કસાઈની બહેર ખબર	૮૫થી૧૦૬
હમાનની શાખાઓ	૧૦૭
દિલ સાથે સંબંધ રાખનારી હમાનની ૩૦ વાતોનું જયાન	૧૦૮
જલ સાથે હમાનની ૭) વાતોનું જયાન	૧૧૧
હન સાથે હમાનની ૪૦) વાતોનું જયાન	૧૧૨
ધંતર મંતરમાં વધી પડેલી ખરબીનો જયાવ	૧૧૫થી૧૨૫
શરીઅત તરીકત મારફત અને કીકતનું જયાન	૧૨૬
હેવટમાં મેનેજર કુતોખખાના સાહેબીઆ: સંદેરની વિનંતી.	

(પ્રસ્તાવના.)

ખુદાના નામથી જે મોટો મહેરબાન
રહમ કર્તા છે.

અલ્લાહની હમદ એ હીસાબ થાઓ અને તેના રસૂલ મોહમ્મદ
મુસ્તફા ઉપર દુરૂદ તથા તેવણુતી આલ તથા અસહાબ તથા સર્વ મુમેનીન
ઉપર અગણીત સલામ થાઓ.

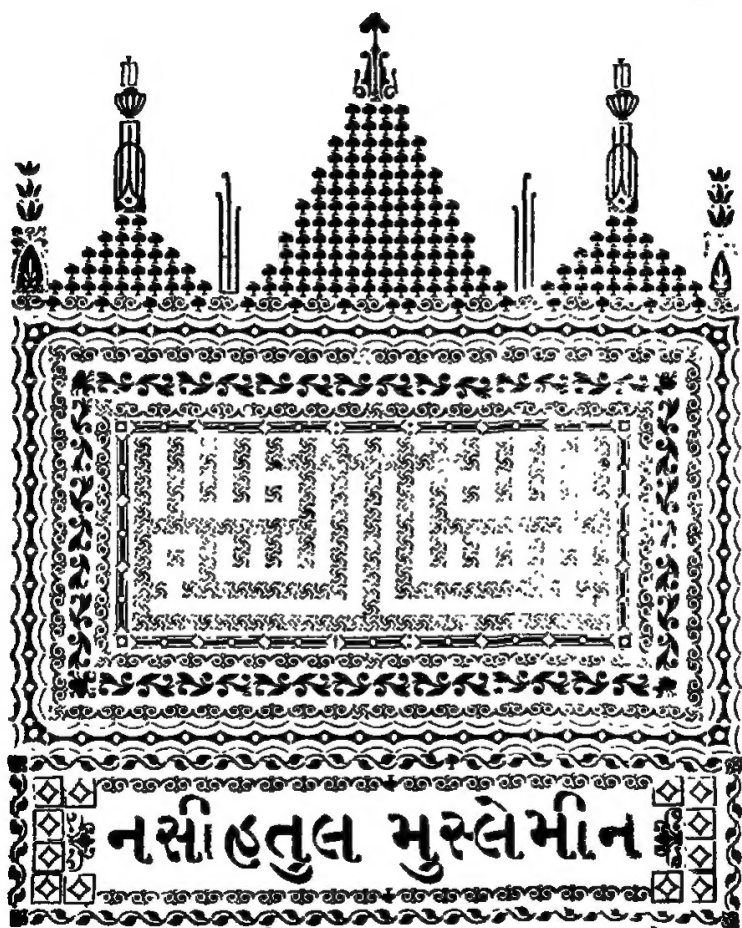
એ પછી ગુલામ મોહમ્મદ બિન હાજી હફિઝ સાહેબ (રહ) અન્જ
કરે છે કે હિન્દુસ્તાનમાં અને વીશેષ કરી ગુજરાતમાં કબર પુગ્ગ
તથા ગૈરુલ્લાહની મદદ માગવાનો ધણોજ રીવાજ પડી ગયો છે.
અને તેઓને સમગ્રવવાનું કોઈ સાધન ગુજરાતીમાં નહી હોવાથી
તેણે આ રીસાલાને સરખા અને ચાલુ ગુજરાતીમાં તરબુમો કીધા
અલ્લાહ એને કબુલ કરી મોકાપયોગી કરે. અને જેવી તરેહ તેના
બીજા ગ્રંથોથી લોકો લાભ લઈ રહ્યા છે તેમ આથી પણ લાભ લે.
જો કોઈ પણ મુસલમાન ધુરા રીવાજોથી બચશે તો તેનું કલ્યાણ થશે.
“મોલવીઓ માણુસોના ધર્મ સબધી હકીમે અને વેદોના જેવા છે.
એટલે જેવી ખીમારી તેવો તેનો ઇલાજ કરવો જોઈએ” પણ અફસોસ
કે હમણાના વાંચેજો કીઝાઓ તથા વલીઓની કરામતોને બ્યાન

કર્તા કરે છે; પણ વલીઓના અમલો ખ્યાન કરતાં નથી !! વલીઓની કરામત બરહક્ક છે પણ વાચનના અર્થ નસીહત તથા મોક્ષના છે તે પ્રમાણે જરૂરીયાતનો ખ્યાલ કરી વાચન કહેવી જોઈએ. મોક્ષવીઓને ખુદાનો ખોદ રાખી લોકોના ભુરા બલોનો ખ્યાલ નહીં રાખતા સાદું નૈયતથી ખ્યાન કરશે, તો ધનિશા, -અલ્લાહ જલદી ફાયદો થશે. પણ અફસોસ કે તેઓ લોકોથી ડરે છે: -જે તેઓ મજલેસુલ અખરારની એક એક મજલીસ ખ્યાન કર્યા કરે તો લોકોને ધણાંજ લાભ આવે અને તેઓને પણ સહેલ પડે. “આ રિસાલો હું ધારું છું” કે ધણો ઉપશેગી થશે: -એમાં કર્તાએ ધણી સફાઈથી શિરકતું ખંડન ખ્યાન કીધું છે. અને તેની સાથે બીદઅતીઓ તથા કબરપુજકોના શુબ્હોનો ન્યાય પણ છે; એટલે વાંચનાર સાહેબોને વાંચતાં કંઈ શક પડે ના ધીરજ રાખી આખો રિસાલો વાંચવો. ખુદા આહશે તો તેઓને શક શુબ્હો દૂર થશે. અને દિલમાં સફાઈ આવી જશે.

એમાં વલીઓની કરામત કર્તા સાદું માને છે તેમ મુરદને સવાય પોહોંચાડવા ખુદા વાસ્તે કંઈ ખેરાત કરે તો તેના સવાય મુરદને પોહોંચે છે તેને તથા ભુજ્જોનો વસીલો પકડવાને પણ કર્તા માને છે. અને કેમ ન માને કર્તા મોક્ષવી ખુર્મઅલી હનફી મજહબના સૂન્ની અને મોટા વિદ્વાન વલીઓકામેલ છે અને તે વાંચનારને આ કિતાબ નેવાંથીજ જણાઈ જશે. મશારેકુલ અનવારનો ઉરદુ તરજુમો એવળુ સાહેબે કીધો છે. તેના ફાયદામાં હનફી મજહબના મસલાની વસીલો ધણી સારી રીતે ખ્યાન કીધી છે. તથા દુરૂલ-મુખત્યારનો તરજુમે! ઉર્દુ પણ એવળુ કીધો છે. એ સીવાય બીજી ધણી કીતાબો લખી

છે, અને તે સર્વ ચાલુ છે ખુદ એવણુને જાણે ખેર દીએ. અને ખુદ એવણુને ફેજ જારી રાખે. મારા મોટા નસીબ કે ખુદાએ મને આ રીસાલાના તરબુમાની તોપીક દીધી. “ઓ અલ્લા હું સખત છું” મને નરમ કર; અને નીર્બળ છું મને કવી કર; અને હિદાયત આપવા પછી મારા દીલને તું સંભાળી રાખ, અને ખાતેમાં ખેર કર.” આમીન વસલ્લલ્લાહો અલન-નખી.

મરેલાને સવાય પોહોચાડવાની નૈયતથી ખુદા વાસ્તે કંઈ ખેરાત કરવી કે કંઈ નફલ વિગેરે સાફ કામ કરવું તેનો સવાય તેને પુગે છે. એ સુનત જમાતનો અકીદો છે. પણ જો કોઈના દીલમાં એમ હોય કે જો હું મરેલાની પાછલ ારાત અથવા ખર્ચ નહી કરીશ તો લોકો મને ખોલશે. ત્યારે તો ખેરાતનો સવાય નહી પોહોંચતા ઉઘટે. ગુનેહગાર થાએ છે. વળ મરેલાને સવાય પોહોંચાડવા, દીવસોનું મુકરર કરવું એ હીન્દુની ચાલ છે અને એને શરીઅત ના પાં છે. હદયતુલ-હરમેન પાતુ પદમાં દીવસ દેવવાની સામેતીમાં જે કિસ્સો ફતાવા ઓજજથી નફલ કીધો છે એ બનાવડી છે. તથા એ ફતવો મુલ્લા અદ. હીનો રચેલો છે એમ જે તે રિસાલામાં લખાયું છે તે જુડ છે જુના રચાયેલા પુસ્તકમાં એ નથી; એવા ખોટા દાખલા લખી ર રીસાલાવાળો લોકોને ભોળવે છે. અને અણુસમજુ તેની પાછલ રવાય છે મજબુર રિસાલામાં ફતાવાઓ જ નહીયાથી જે કીસ્સો રચ્યો તેનું ખોટાફે મોલવી અબદુલ દૈય લખનવવાળા સારેએ મજબુએ ફતાવા છપાયેલો સને ૧૩૦૬ના ૧૫. ૨ પુ. ૧૭૫. ૧૫ છે. ગુલામ મોહમદ.

શુર ખુદાના નામથી કે મોટા મહિરખાન રહમ કર્તા છે.

મુબહા ન-લ્લાહ ! અહા, શું તારી શાન છે કે; કોગની

મહદ વગર આટલા મોટા આસમાનને ઝમીનને કેવી ખુબ સૂરતી સઃથે પૈદા કીધાં. અને કોઇ નળીને કે કોઇ વલીને કે કોઇ (બાદશાહ)ને પોતાના કરખાનામાંથી કાંઇ પણ અખત્યાર આપ્યો નથી (અને સર્વને પોતાનાજ ગરજવાન બતાવ્યા) ઇલાહી તારા એહસાનના હજારો હજાર શુકર, કે તેં તારા રસૂલ(સલ)ની મારફતે અમને કુરઆન અને હદીસથી પોતાની તોહીદ (એક-તા)ને સમજાવી. અને શીરક(ના કામો)ની આફતથી કે જેમાં એક જ ગત ફસેલી છે તેથી તેં માત્ર તારા કરમથી અમોને બચાવ્યા. અને હજરત મોહમ્મદ સલ-લ્લાહો અલૈહે વસલ્લમની સીધી રાહ ઉપર ચલાવ્યા. ! ઇલાહી આ રસૂલ મકબૂલ ઉપર હુદ્દ અને રહમત મોકલ. કે જે માણસ તેવજુને માર્ગે ચાલ્યો, તેણે પોતાને વાસ્તે દોઝખની આડ કીધી, અને જે પોતાના બાપ દાદાની જહાલતની રાહ ઉપર ચલી ગયો. અને ત્હારા રસૂલની હદીસને નહીં ચાનાં તો તેણે પોતાની આકેખત ખરાબ કીધી. !! અને તેવજુની આડ ઉપર રહમત મોકલ કે જેઓ ત્હારા હુકમને તાગે રહ્યા છે, તે એટલા મુધી કે પોતાના બાનને ત્હારા માર્ગે ઉપર કુરઆન કીધો. અને તેવજુના નેક સહાબીઓ ઉપર (રહમત મોકલ); કે જેઓએ શીરક મુકાવી દાખો લેવાને તુસલવાન કીધા. (અને જેઓએ દીન સાચવી અમો મુધી પહોંચાવવાની કોશીશ કીધી.)

એ સર્વ પછી સાંભળવું જોઇએ કે, હમણાં હિંદુસ્તાન માં અબજોબ જાતની બલા ફેલી છે કે ઉમ્મતે (મોહંમદીઆના) ઘણાં લોકો શીરકમાં સપડાયલા છે. ! પણ ઘણાં મુસલમાનો બાપડા બે ઇલામી અને ના વાકેશીને લીધે લાચાર છે. એ માટે સેવક પુર્વમ અલી આજેજ (નિર્બળ)ના દિલમાં આવ્યું કે, આ શીરકની પુરાઇ કુરઆન શરીફથી સાબેત કરીએ. અને દરેક આયતનો તરજુમો હિન્દી ભાષામાં સાફ ચોખ્ખી રીતે કરીએ કે જેથી જગતના બધાં લોકોને ફાયદો થાય અને જે મુસલમાન ભાઇઓ અરબી ભાષા(ના અર્થો)જાણતા નથી તેઓ એને સમજીને શીરક(જેવાં કામ)ની આફતથી બચે. અને પોતાના પેગમબરનો રસ્તો અખત્યાર કરે અને જે કોઇ એને પણ સમજે, અને નહિ માને તે પોતાનું માથું. ખાય કબરમાં તેનું પોતેજ તેને જણાય જશે. સંભળી રાખો!!

અહમદમદો લિલ્લાહ કે સને ૧૨૩૮ હીજરીમાં આરીસાલો બન્યો અને એનું નામ નસીહતુલ મુસ્લેમીન રાખ્યું. અને એની બંદી રાતલગો પાંચ ફસલમાં લખી છે. પહેલી ફસલમાં એનું ખ્યાન છે કે શીરક કેને કહે છે બીજી ફસલમાં શીરક કરનારાઓની યેવકુદાઇનું ખ્યાન છે, ત્રીજી ફસલમાં તે ચીજોનું ખ્યાન છે કે; જે ચીજોને પુદાએ પોતાના માન માટે ખાસ મુકર્રર કીધી છે, અને તેના વગર ખીજને કરવું

હુસ્ત નથી. ચોથી ફસલમાં શીરકની રસમોનું પચાન છે. પાંચમી ફસલમાં શીરકની પુરાઇ અને શીરક કરનારાઓની સબ(શિક્ષા)નું પચાન છે.

ઇલાહી!! અમારા ઉપર તથા મુસલમાન બાઇઓ પર એવો કરમ કર કે દરેક ચીજનો તનેજ માલીક તથા મુખત્યાર બાણીએ, અને એને સમજીને તારા વગર કોઇથી ગદજ માંગીએ નહિ. તું હુઆઓનો કબુલ કરનાર છે. (બે રહમતેક આ અરહમર-રહીમીન.)

ફસલ પહેલી

❁(શીરક કેને કહે છે તેનું પચાન એમાં છે.)❁

તોહીદ-હિંદી જીખાનમાં ખુદાને એક બાણીવાને કહે છે. અને શીરક ! સાથી (અથવા બાગીદાર) કરવાને કહે છે. પ્રથમ મુસલમાન ઉપર એજ ફરજ છે કે, તે ખુદાની તોહીદને બાણે અને શીરકથી બચે.

તોહીદ!! એનું નામ નથી કે, જીખાનથી ખુદાને એક કહે. અને પોતાની હાજતો, અને મતલબોને માટે પેગંબરો અને પીરોની માનતા માને. એનુંજ નામ તો શીરક છે. પણ તોહીદના અર્થ તો આ છે કે, માત્ર ખુદાનેજ દરેક ચીજનો માલીક તથા મુખત્યાર બાણે. અને એમ સમજે કે, તેના

સિવાય ફરી તે પીર હોયો કે, પેગંબર હોયો. શીરશતો હોયો કે શહીદ હોયો. કોઈને જરા પણ તેના કારખાનામાં અખત્યાર નથી તેની રૂબરૂ સર્વ બે અખત્યાર અને આજેજ છે! અને શીરક પણ એનું નામ નથી, કે ખુદા વગર બીજા કોઈને આસમાન જમીનનો માલીક (તમા પૈદા કરનાર) બાણે, કેમકે એ તો કોઈ મુશરૈક અને કાફર પણ કહેતો નથી તેઓ પણ આજ કહે છે કે, દરેક ચીજનો ઉત્પન્ન કર્તા ખુદા છે પણ શીરકના અર્થ આ છે કે, ખુદાએ જે કેટલીક ચીજો પોતાને વાસ્તે ખાત્ર મુકર્ફર કીધી છે, તેમાં બીજાઓને પણ લેખવા. જેમકે વરસાદનું વરસાવવું, રીઝક (રિઝ) આપવું, માંદાને સાબ કરવાં; આફતો, બખાઓથી બચાવવું. ઓલાદનું બાણવું, ગેબની વાત બાણવી, દરેક જગ્યા હાજર નાજર રહેવું હોકની મદદ કરવી, અને જીવડાવવું મારવું એ બધું ખુદાનાજ હાથમાં છે, એમાં બીજા કોઈનો અખત્યાર હોય છે એમ સમજવું તેજ શીરક છે. કે જેને મટાડવા (અલ્લાહ પાકે) કુરઆન મશહ ઉતાયું અને ખુદાના પેગંબરો કાફરો સાથે લડતા હતા.

કુરઆન શરીફમાં હજારો જગ્યા એનું ખ્યાન છે. એ બધી આયતો લખવામાં આવે તો આ કીતાબ મોટી થાય, જેથી થોડી આયતોનું ખ્યાન કરીએ છીએ, માટે ચિત્ત રાખીને સાંભળવું બોધ્યો:-

પુદાતઆલા પોતાના નળી (સલ) ને ફરમાવે છે. "તું કહે (ઓ મોહમ્મદ) કે, હું મારા જાનની લલાઈનો તથા પુરાઈનો માલીક નથી. પણ પુદા જે ચાહે, અને જો હું ગેબની વાત જાણતો હોત તો હું ઘણી લલાઈ મેળવતો, અને મને કદી પુરાઈ લાગતો નહિ ! મહાફ કામ તો ઇમાનવાળા લોકોને (અજાબથી) પહીવડાવવાનું છે, અને (સવાબની) ખુશ-ખબરી સંભળાવવાનું છે." સુરા આરાફ ૭;૧૮૭.

ફાયદો-આ તો સર્વ જાણે છે કે, પુદાના પેગંબરની ખરાબર ખીજે કોઈ પુદાનો ખંદો મકબુલ નથી. અને ન્યાયે એમને પોતાના જાનની નુકસાનને કશો અખત્યાર નથી. તથા તેઓ ગેબની વાત જાણતા નથી તો; ખીજા ઇમામ અને પીર કઈ ગણતરી અને હિસાબમાં છે. (કે તેઓને તેમ સમજાય.) આ આઘતથી સાફ જણાય છે કે, પુદા સિવાય ખીજા કોઈથી મદદ માંગવી અને ગરજો માંગવી નહિ જોઈએ. ફરી તેવણ પીર હોય અથવા પેગંબર હોય; અથવા વલીઓ હોય, અગર શહીદ હોય.

સવાલ-કેટલાક લોકો કહે છે કે, પુદાના પેગંબરે (સલ) ઘણી ચીજોની ખબર આપી છે કે; આવતા વખતમાં આવી રીતે થશે. તો જો તેવણને ઇલામે ગેબ નહતો તો,

૧ પંદનામામાં શેખ ફરીદુદ-દીન અતાર કહે છે

કેમ કરીને ખપર આપી, અને વહીઓનો પણ એવોજ હાલ છે. બુઝો ! ફલાણા બુજરૂંને કહ્યું હતું કે, અમે ફલાણા દિવસે મરશું; ને તેમજ થયું. અને કોઇને કહ્યું હતું કે, તને ચાર છોકરાં થશે તો ચારજ થયા બુલોકમાં એનો ઉત્તર આ છે કે, આ તેવણને ખુદાના બતાવવાથી જણાયું હતું; એને “ઇલમે ગેબ” કહેતા નથી. જેટલું અલ્લાહે બતાવ્યું તેટલો હાલ તેમને જણાયો. તેથી વધારે તેમણે કહી બાણેલું નહિ, (તેરાજ) પ્રખ્યાત વાત છે કે, હજરત યાકુબ (અલે) યુસોફ (અલે) ના ગમમાં રહ્યા કરતા હતા. પણ તેવણ ક્યાં છે તે જણાયું નથી. બ્યારે હજરત યુસોફ મિસરના બાદશાહ

દાઅર.

“ ગેર હકકરા હરકે ખાનદ એ પીસર ”

“ કીસ્ત દર આલમ અઝો ગુમરાહનર ”

અર્થ—ઓ છોકરા જે કોઇ ખુદા વગર બીજને પુકારે અને તેની યાદ કરે અને તેથી પોતાની મતલબ માંગે તેથી વધારે ભટકલો જગતમાં બીજને કોણ છે ? વળી બીજ જગ્યા તેવણ કહે છે.

શીઅર.

“ દર બલા ચારી મખાહ અઝ હેંચ કસ ”

“ ઝાંકે નબોવદ બુઝ ખુદા ફરયાદરસ ”

અર્થ—કોઇ શખ્સથી બલાઓ વિષે મદદ નો માંગ કેમકે ખુદા વગર ફરયાદને પોહોંચાવનાર કોઇ નથી. ગુઠ મોઠ

થયા ત્યારે તેમને ખબર માલમ થઇ. જો પહેલાથી જાણતે તો શા માટે રડતે ?

(ખીજીદલીલ) કાફરોએ હજરત આયશા ના ઉપર તોહમત મુક્યું હતું જેથી હજરત (સલ)ને ઘણી આઘાત પડી હતી. ઘણા દિવસો પછી બ્યારે ખુદાએ કુરઆનમા ફરમાવ્યું કે, આયશા (રદી) પાક છે. ત્યારે હજરતને ખબર થઇ. જો આગળથી જાણતે તો શા માટે ગમ રાખતે ? તો બ્યારે પેગંબરોની (એ વિષે) આવી હાલત છે; તો વલી જ્ઞાની શી પદવી ! દરેક ચીજનો હાલ જાણ્યો એ માણસનું કામ નથી. એ તો ખુદાના હાથમાં છે.

અને આ જાણવું જોઈએ કે, અમારાં પેગંબર (સલ) નાં બે કામ છે એક દુનિયામાં હીદાયત કરવી. અને ખીજું આખરતમાં શુનેહગારોની શક્ષાઅત કરવી છે. તો એ બંને કામમાં પણ ખુદાતઆલાએ હજરત (સલ)ને ખીલકુલ અખત્યાર આપ્યો નથી. (અને એમાંપણ ખુદાનાજ મોહતાબ છે !) ખુદાતઆલાએ ફરમાવ્યું. “ઓ મોહમ્મદ તું જેને દોસ્ત રાખે છે તેને હીદાયત કરી શકતો નથી પણ અદ્વાહ જેને આહ છે. તેને હિદાયત કરે છે. અને માર્ગે આવનાર (હીદાયત પામનાર ને તે સારી રીતે જાણે છે. ” મુરા કસમ ૨૮; ૫૮.

ફાયદો-ત્યારે તો હજરત (સલ)નું કામ માત્ર હક વાતનું ખ્યાન કરીદેવું હતું. અને જો (તેવણનાં) અખત્યારમાં

હીકાયત હોત તો (ખીજઓની માફક) અણુ જહલ પણ મુસલમાન થાત. અલ્લાહતઆલાએ કહ્યું 'કેણુ એવો છે કે, જે તેના હુકમ વગર તેની પાસે શક્ષાઅત કરે,' સુરા: બકર. ૨, ૨૫૪.

ફાયદો-એટલે અલ્લાહતઆલાનો હાલ બાદશાહ જેવો સમજવો નહી. કે બાદશાહ જેના ઉપર ગુસ્સે આવે છે, તો અમીર (વજીર) તેને બચાવી લે છે, અને તેનો જીવ અગર જો નહિ ચાહતો હોય તો પણ તે તેની ખાતર રાખે છે. કે મને બાદશાહ બાણે છે કે, જો હું તેની ખાતર નહિ રાખીશ, તો અમીર વજીર મુલકમાં બગાડ કરશે, પણ અલ્લાહને તો પોતાના કામમાં ખીજ કોઈની પરવાહ નથી. તેની રૂબરૂ પેગંબરો અને વલીઓની શી તાકાત કે, તેઓ તેના હુકમ વગર શક્ષાઅત કરે. અમારા હજરત (સલ) પણ બ્યારે ખુદાનો હુકમ મેળવશે; ત્યારે ક્યામતને દિવસે શક્ષાઅત કરશે.

ફાયદો—અલ્લાહો, અકબર ! આ જગ્યાએ અલ્લાહ-તઆલાની સાહેબી અને મોટાઈ સમજાય છે કે; તે કેવો જબરહસ્ત અને બે પરવા માલેક છે. કે કોઈ શીરશતા અથવા પેગંબરને પણ કોઈ ચીજનો અખત્યાર આપ્યો નથી. પણ હરેક ચીજનો અખત્યાર પોતાના સ્વાધીનમાં રાખી છે. (તેના હુકમ

વગર) એક ટીપું પણ આકાશમાંથી નીચે પડી શકતું નથી. આ વખતના અણુસમજ (નાદાન) લોકોએ, નળીઓ અને વલીઓ સાથે એવો નકામો અકીદો વધાર્યો છે કે, અલ્લાહની મોટાઈ અને શાક્તી જેવી જોઈએ તેવી (તેઓના) દીક્ષામાં રહી નથી, દુનિયાની મુરાદો પણ તેઓથી માગે છે, અને જાણે છે કે, અમો ગમે તેટલાં પાપો કરીશું; તોએ તેવણુ આખેતરમાં સર્વ પાપોની માફી અપાવશે ! આથી તમને જે ખરો હાલ હતો તે જણાઇ ગયો કે પેગંબરને પણ પોતાના જનનો પણ કાંઇ અખત્યાર નથી, અને તેવણુ પણ અલ્લાહતઆલાના હુકમ વગર માફ કરાવશે નહીં, (અને એમાં પણ અલ્લાહનાજ મોહતાજ રહેશે.)

ઘણા લોકોથી સાંભળવામાં આવ્યું છે કે, તેઓ કહે છે કે, છે તો એમજ કે અલ્લાહ સિવાય કોઇને કાંઇ અખત્યાર નથી. પણ પીર, પેગંબરો અલ્લાહના ખરા બંદા છે. તેઓ જે ચીજની અલ્લાહતઆલાથી અરજ કરે છે, તેને તે ખૂલ કરે છે તેનો જવાબ આ છે કે, બેશક તેમની ઘણી ખરી દુઆ કબુલ થાય છે. પણ તેમની દરેક દુઆ કબુલ થતી નથી. હજરત નુહે (અલે) પોતાના દીકરા માટે દુઆ કીધી. અને હજરત ઇબ્રાહીમે (અલે) પોતાના બાપને માટે દુઆ કીધી. આ અમારા હજરતો (સલ) પોતાના કાકા માટે દુઆ

કીધી (પણ) કોઇની દુઆ કબુલ થઈ નહિ. અને હુકમ થયે કે, જાહેલ બને નહીં આ બાબતમાં અમારી મરજી વિરુદ્ધ દુઆ ન કરો. આથી સાફ જણાયું કે, તેમની પણ તેજ દુઆ કબુલ થાય છે કે, જે ખુદાની મરજી મુજબ હોય, જો કે એ લોકો પાક છે, તો પણ (ખુદાના) બંદા છે. તેઓનું અલ્લાહ ઉપર કાંઈ પણ જોર નથી કે, જે ચાહે તે તેઓ કરે!!

અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું છે. “તેઓએ કહ્યું કે ખુદાએ દીકરા કરી લીધો છે. તેને છાજતું નથી. પણ તેઓ ઇન્જતવાળા બંદા છે. તેનાથી (ખુદાથી) વધીને બોલતા નથી. અને તેઓ તેના હુકમ પ્રમાણે કામ કરે છે.” સુરા અંબીયા ૨૧; ૨૬, ૨૭

ફાયદો-કેટલાક કાફરો પેગંબરોને અને પ્રીરશતાઓને અલ્લાહના છોકરા કહેતા હતા. તો (તેણે) ફરમાવ્યું કે દીકરા નથી. એમ સમજો કે તેઓ મકબૂલ તથા ઇન્જતવાળા બંદા છે. પણ એ શક્તિ નથી કે વધીને તેઓ બોલી શકે અથવા વગર હુકમે કાંઈ કરે;

અલ્લાહ તઆલાએ કહ્યું: “તેને જણાયલું છે જે તેઓની આગળ છે. અને તેઓની પાછળ છે. અને અલ્લાહ જેનાપર રાજી હોય તેના સિવાય કોઇની તેઓ સીફારશ કે શફાઅત

કરતા નથી. અને તેઓ તેની હેખતથી હરે છે. ” સુરા અંબીયા. ૨૧;૨૮

ફાયદો-આ આયતથી સાફ જણાય છે કે, જે કોઇ પેગંબરની શક્તિઅતની આથા રાખે છે, તેને લાજેમ છે કે પ્રથમ અદલાહને રાજી કરે!! અને તેની (રજામંદી) શીરક તજવા વગર કદી બનનાર નથી.

અદલાહતઆલાએ કહ્યું: “જે કોઇ તેઓમાંનો (શીર-શતા થા નબીમાંનો) કહે કે તેની નીચે મારી બંદગી છે, (એટલે અદલાહ પછી હું પૂજવાને લાયક છું.) તો તેને હમો શિક્ષા આપીશું જહંનમની!! જે ઇન્સાફોને (બલેમોને) અમો એવીજ (જહંનમની) શિક્ષા આપીએ છીએ. ” સુરા અંબીયા. ૨૧;૨૯

ફાયદો-મુસલમાનો! ખ્યાલ તો કરો કે, કુરઆનમાં શીરશતા અને પેગંબરોનો આવો હાલ છે અદલાહ તઆલાથી વધીને બોલી શકતા નથી, ને તેની જલાલ (મોટાઇ) ની રૂબરૂમાં હરે છે. ખુદાની મરજી વગર કોઇની સીફારશ કરી શકતાં નથી. અને આ વખતના બહેલ મુસલમાન અદના અદના પીરોને માલીક અને મુખત્યાર સમજી સર્વ હાજતો તથા સુરાદો તેઓ પાસેથી માગે છે. અને પોતાના પીરોની શક્તિઅતની ઉમેદપર ખુદાના શુનોહોથી

ડરતા નથી. અને કેટલાક મરદુદ બહેલ પીરઝાદા: કેટલુક લઇને પોતાના મુરીદોના શુનાહ બક્ષી દે છે. (અને તેમ સમજાવે છે.) અને માફીની સનદ પણ લખી આપે છે. ખુદા તેઓ પર લખાનત કરે તેઓએ તો શેતાનના પણ કાન કાપ્યા!!

ખુદાતઆલાએ ફરમાવ્યું “અલ્લાહનેજ પોકારવું સાચું છે. અને જે કોઈ તેના સિવાય કોઈને પોકારે તેઓ કાંઈ પણ તેમના કામને પોહોંચતા નથી. પણ જેમ કોઈ પાણીના તરફ બંને હાથોને પસારી રાખે કે, તે તેના મ્હોમાં આપી બાંધે. પણ તે (એમ) કદી પોહોંચનાર નથી. અને કાફરોનું પોકારવું શુમરાહીમાંજ છે.” સુરા: રઅદ. ૧૩;૧૪

ફાયદો—એટલે જો તરસ્યો નદીને કિનારે હાથ પસારીને પાણીને પોકારે કે, ઓ પાણી તું મારા મ્હોમાં આવી જા. તો તે કદી આવી શકશે નહિ. એવીજ તરેહ જો લોકો અલ્લાહ વગર લોકોને પોકારે છે તેઓ પણ મદદ કરી શકતા નથી. એટલે અખત્યારીમાં બંને ખરોખર છે. જેમ પાણીને આપો આપ મ્હોમાં ઘુસવાની શક્તિ નથી. તેમજ અલ્લાહ તઆલાના સિવાય બીજા કોઈને મદદ કરવાની શક્તિ નથી. મુબહાન—હાહ, અલ્લાહ તઆલા કેવી કેવી મિસાલો આપીને પોતાના બંદાઓને સમજાવે છે. જો કોઈ એથી પણ નહિ સમજે તો તે માણસ નહિ. પણ બનાવર છે.

અહાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું !! “અને જો તને પોડો-
અવે અહાહ કાંઈ નુકસાની તો તેને તેના વગર ખીજુ કોઈ
મટાડનાર નથી. અને જો તને કાંઈ લલાઈ પોહાંચવે, તો તે
દરેક સ્ત્રી ઉપર શક્તિવાન છે. અને તેજ પોતાના બંદાઓ
ઉપર જોરાવર છે, અને તેજ કહાપણુવાળો છે. અને
ખબરદાર છે.” ૧ મુરા અનઆમ ૬:૧૭

ફાયદો-અહાહ તઆલા ફરમાવે છે કે, મારી આપેલી
તકલીફને કોઈ દૂર કરી શકતું નથી. અને આ વખતના
નાહાન લોક મુસ્લેમીના વખતમાં ખુદાને છોડી તેના બંદા-
ઓ થી મદદ માંગે છે કોઈ હજરત અબ્બાસ (રહી)ની હાજરી
માને છે. કોઈ શાહ અબ્દુલ હકકનો તોશો કરે છે. કોઈ શાહ
મહારનો મહીદો ગઢાવે છે (પણ) આટલું તો જાણતા
નથી કે, એઓ તો અહાહના બંદા છે. તેમની શી શક્તિ
કે તેની આપેલી તકલીફને તેઓ ઉઠાવે! હાં, કેટલાક જ્યારે
દારૂનીની એક બે કિલામ લાણીને પોતાને ઘણો કાબેલ
સમજે છે. તેઓ એમ જોડે છે કે. અમો પેગંબર અને
વલીજોથી જે સદ્દ માણીએ છીએ તે એટલા માટે કે;

૧. આ આતની તકલીફને તોડકતુલ વિન્દ મુસ્લમાની પુટ
૨. આ વખતના બંદા છે. કી. હા. ૩) વંચા એનેવર નેત્રાત
૩. આતની તકલીફ છે. કુરુલ.

વારૂ, શીડી વગર શું કોઈ, કોઈ માળે ચઢી શકે છે? અમીર વજીરના વસીલા વગર કોઈ બાદશાહ સુધી પોહોંચે છે શું? એનો જવાબ આ છે કે, બેશક શીડી વગર માગ ઉપર ચઢવું સુમકેન નથી તેવીજ તરેહ રસૂલ (સલ)ના હુકમને માન્યા વગર અલ્લાહને મળવું સુમકેન નથી, અને અલ્લાહના રસૂલનો પહેલો હુકમ આ છે કે, અલ્લાહ વગર ખીબા કોઈ પાસે મહદ ન માંગો અને મુરાદો ન શોધો. હવે ખ્યાલ કરો કે, તમોએ શીડીને છોડી કે અમોએ અને તમો અલ્લાહને બાદશાહના જવા સમજો છો, તે ભુલ છે કેમકે બાદશાહ દરેક જગ્યાએ દરેક મુલકમાં પોહોંચી શકતો નથી. હર કોઈની ગરજને પોતે એકી વખતે સાંભળી શકતો નથી. તે ખીબા લોકોને કામ મોંપે છે અને સલાહ લેવામાં વઝીરનો ગરજવાન છે. પણ અલ્લાહ તો મોટી કુદરતવાળો છે, અને સલાહ લેવામાં કોઈનો ગરજવાન નથી. દરેક જગ્યાએ હાજર નાજર છે. દરેકની વાત સાંભળે છે. અને દીલોનો લેલ શુદ્ધ બાબુનાર છે. તેને શું પરવાહ કે તે કોઈને પોતાનું કામ મોંપે. અથવા કોઈથી સત્ત હ મનસુબો કરે અને શીરશતા કે પેગંબરમાં આં શક્તિ નથી કે. હુકમ વગર દાંધ બોલી શકે તે એકલો માલિક છે જબરદસ્ત શક્તિવાળો છે, તેનો કોઈ વઝીર નથી અને નાએમ. સુબહાન-હાહ ! તે પોતેજ

જે આહે છે તે કરે છે. એટલા માટે તેના સિવાય કોઈને હાંક મારવી લાયક નથી. એવી તરેહ જો રસુલ (સલ) પોકારે તો તેમને [ખુદાએ] ઝાલેમ કહ્યા છે. પણ એ ઘણા ઝાલેમ છે કે. એથી પણ ખૂબીતા નથી.

અહ્મદતઆલાએ ફરમાવ્યું; અને “અલ્લાહ સિવાય કોઈને ન પોકાર કે તે ન તારૂં બાલું કરે છે. અને ન તારૂં ખુરૂં ફરી જો તું (તેમ) કરશે તો તેજ વખત ઝુલમ કરનારાઓ-માંથી થશે.” સુરા યુનોસ ૧૦, ૧૦૫.

ફાયદો—જ્યારે હુકમ થયો કે, અલ્લાહ વગર કોઈને ન પોકાર તો એથી જણાયું કે; આ લોકોની જે ટેવ છે ઉઠતાં, બેસતાં કદમના સરકતાં “યારમુલ્લાહ” “યા અલી” “યા અબ્દુલ કાદરે જીલ્લાની” “યા મખદુમ” કહે છે. અને તેઓને પોકારે છે તો તે છાજતું નથી, તે વખતે મુનાસેખ છે કે, [નખીયો, અને વલીયો, તથા ખુરૂજોની માફક એ પણ] “યા અલ્લાહ” કહે. જેમકે ખીજ જગ્યામાં હક્ક આલાએ ફરમાવ્યું છે કે; “(મુસલમાનો) તે લોકો છે કે, ઉઠતાં બેસતાં અને લોટતાં અલ્લાહને પોકારે છે.” ! ! અને આ તો કોઈ જગ્યા ફરમાવ્યું નથી કે, મુસલમાનો તે છે કે જેઓ ઉઠતાં બેસતાં ‘યા મોહમ્મદ’ ‘યા અલી’ કહે. મુસલમાનોને લાઝેમ છે કે, જે અલ્લાહ અને રસુલના હુકમ હોય તે ઉપર ચાલે

પોતા તરફથી કંઈપણ વધારે નહિ, ઇસ્લામમાં ઘણી ખરાબી તો આથી આવી પડી છે કે, જો લોકો અલ્લાહનો, રસુલનો તો હુકમ (પુછવા) ફરીયાદત કરતા નથી, ને પોતાની નાકેસ અકલ ઘેર ચાલે છે.

અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું અલ્લાહનેજ સીજદો કરવો (જોટલે નમીને પ્રાર્થના કરવું) હાયક છે. તો અલ્લાહની સાથે કોઈને પોકારો નહી. ” મુરા જીન ૭૨; ૧૮.

ફાયદો—અહીયાથી જણાયું કે; આ, જે લોકો છોકરાં-જોની બીમારીમાં અથવા સખત મુસીબતમાં કહેવા લાગે છે કે; “યા અલ્લાહ, યા હુસેન ખજર લીજયો.” તે હુરૂસ્ત નથી, આ વખતે અગર મદદ માંગવાની છે. માત્ર તો અલ્લાહથીજ દુઆ માંગવી જોઈએ. ! શું તમારા અલ્લાહથી કંઈ કામ થઈ શકતું નથી કે, જેથી બીજાની પછુ ઝરજ પડી ? શું ખુરી આદત થઈ ગઈ છે કે, અલ્લાહની સાથે (સ્વીત) બંધાઓને મેળવી રે છે. કોઈ કહે છે, “ અલ્લાહ રસુલ તમારું લાલું કરે. ” કોઈ કહે છે. “ અલ્લાહ મદાર, તેરી મદાર પર રહે. ” “દાખલા તરીકે, કોઈ શખ્શ તમોને માન ઇમ્ ગાદીએ બેસાડે, અને તેજ બખ્યાએ તમારી સાથે તમારા શુલામને બેસાડે, તો વાઈ શું તમો ખુશી થશો ? જો જરા પછુ અકલ હોય તો આની મતલબ સમજ લ્યો. ! નબી (સલ) સાહેબે

ફરમાવ્યું કે, “ જ્યારે તું કંઇ માંગવાં લાગે તો અલ્લાહ પાસે માંગ, અને જ્યારે તું મદદ માંગવા લાગે તો અલ્લાહ પાસેથી માંગ.” (સુબહાનલ્લાહ આ ફરમાન કેવો સાફ છે.)

કેટલાક શખ્સો આ જગ્યામાં ધુળક શંક (સંદેહ) કરે છે કે, જો પાક ખુદા સિવાય બીજા કોઇ પાસેથી મદદ માંગવી ફરસ્ત નહિ હોય; તો જોઇએ કે, હકિમ આગળ ફરીયાદ કરવી, હકીમથી ઇલાજ કરાવવો, નોકર ચા ગુલામ પાસે પાણી માંગવું, હાથમાં લાકડી રાખવી, પણ ફરસ્ત ન થાય કેમકે એ કામોમાં પણ ખુદા સિવાય બીજી ચીજોથી મદદ માંગવાની છે. એનો જવાબ આ છે કે, હકક તઆલા, એ ચીજોને એજ કામોને માટે કારણુ (સબબ) ઠેરાવ્યા છે. પાણી પીવાને વાસ્તે પેદા કીધું છે. અને ફવાઓને બીમારીઓ માટે; પણ મદાર સાલારને એ માટે પેદા નહિ કીધા કે; લોકોને અન્ન (રીઝક) અને છોકરાં આપ્યાં કરે. એટલુંજ નહીં પણ પેગંબરો, તથા વલીઓ એ, સર્વ તે કામો કરતા હતા. એટલે હાથમાં લાકડી પણ રાખતા હતા. અને ઇલાજ પણ કરતા હતા. અને હકક તઆલાએ હમેને પણ એ કામોની સનાઇ કીધી નથી. મતલબ કે ઇસ્તિઆનત એટલે મદદ માંગવી એવી તરેહની મના છે (અને ફરસ્ત નથી) કે; જેમાં શીરક લાગુ પડે, અને

(અલ્લાહ સિવાઈ બીબાની) નજર નિયાઝ કરવાનો અને માનવ માનવાનો વખત આવે.

અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું “જેમની ખબર નથી એવાઓ માટે તેઓએ હુમારી આપેલી રાઝીમાંથી એક હીસ્સો ઠેરવ્યો છે. ખુદાની કસમ તેમને પુછ કરવામાં આવશે જેનાવિષે કદપના કરતા હતા. મુરા: નહલ ૧૬.૫૬

ફાયદો—આ તે લોકોને માટે ફરમાવ્યું કે, જેઓ ખેતરમાં, બનવરોમાં, અને સોદાગરીમાં અલ્લાહ તઆલા સિવાય કોઈની નજર, માનતા, ઠેરાવતા હતા. જેવી રીતે આગલા લોક (હતા) તેવા હમણાં પણ મોજુદ છે બનવરોમાં હીસ્સો (ઠેરવે છે.) જેમ સમયદ અહમદ કબીરની ગાય શેખ સદ્દુનો બકરો અને મહારશાહની મરઘી અને ખેતરમાંથી અને વેહ પારમાંથી પણ શાહ અબ્દુલમદેર છુલાની અને મહારની ચપટી કઢાડે છે. અને ઇમામ બમેન (રહી)નો પૈસો બાબુએ બાંધે છે. તો તેણે ફરમાવ્યું કે એ સર્વ અલ્લાહનો માલ છે. એમાં બીબા કોઈનો હક્ક નથી. તેના હુકમ વગર બીબા કોઈનો હીસ્સો પોતા તરફથી નુઠેરવો, ! ‘હાં, આ ખેરાક દુરસ્ત છે કે, એને અલ્લાહની નજર કરો. (એટલે અલ્લાહ આટલે તથા અલ્લાહ વાસતે) અને તેનો સવાબ બે તરફને મળે છે. જે

સેમની રૂઢને બક્ષીદો!! પણ નામ ડેરવતું કે આ ચીજ
ફલાણા બુજરૂગની છે એ મના છે. (અને દોરૂસ્ત નથી.)

ફેસલ બીજી.

એમાં શીરક કરનારાઓની યુરાઇનું ખ્યાન છે
અહાહતઆલાએ ફરમાવ્યું છે. “તેઓ અહાહના
સિવાય જેને પોકારે છે. તેઓ કાંઈ પેદા કર્તા નથી. પણ ખુદ
પેદા થાય છે. મુરદાં છે, અજીવ છે. અને તેઓને ખબર નથી
કે ક્યારે કબરોમાંથી ઉઠાવાયશું” મુરા નહલ ૧૯, ૨૦, ૨૧

ફાયદો—આ જગ્યામાં હક્કતઆલા મુશરફાની હીમાકત
અને નાદાની(મૂર્ખાઈ) ખ્યાન કરે છે. એટલે મહદ માંગવા અને
પોકારવાને લાએક તો તે ઝાત છે કે; જેણે કાંઈ પેદા કીધું
હોય; અને જીવતો પણ હોય; (પણ) મુશરફ (ખુદાના
જાગ્યા ડેરાવનારા). એવા એવકુફ (મૂર્ખ) છે કે; જે
મરેલાં છે જેમાં જીવ નથી અને તે જીવને શું પેદા કરે;
પણ પોતેજ પેદા થઈલા છે તેવાઓને પોકારે છે!! એવીજ
તરફ હમારા જમાનામાં (હીનથી) બહલ સુસલમાન મરેલા
બુજરૂગથી હાજત માંગે છે. પણ સમજતા નથી કે તેઓ
પોતે પોતાના જીવવા મરવામાં જીવ કાંઈના ગરજવાન છે.
તે જીવઓની શું મહદ કરશે!! મીસલ છે કે, “ખીર ખુદહી
દરગંદે શકાઅત કીસકી.”

કેટલાક બહેલ જે પોતાને લાયકીવાળા સમજે છે. તેઓ એમ કહે છે કે, ખુદાના પેગંબર (સલ)ના વખતમાં અરબના કાફરો છુત પુંજતા હતા અને તેમની મદદ માંગતા હતા. તો અલ્લાહ સુળહાનહુ એ કુરાનમાં છુતોની મદદ માંગવાથી બેશક મનાઇ કીધી. પણ આલીયા અને અંબીયાઓથી મદદ માંગવાની કાંઇ મનાઇ કરી નથી એનો જવાબ આ છે કે, હક્કતલાએ જ્યાં શીરકની મનાઇ કીધી છે. ત્યાં શબ્દ “મિન-ફનીહાહ”નો ફરમાવ્યો છે. એટલે ખુદાના સિવાય કોઇની મદદ ન માંગો, અને કોઇને ન પુએ, તો એમાં સર્વ છુત, વહીયો, અને આંબીયાઓ પણ આવી ગયા. પણ કોઈ આયતમાં એમ ફરમાવ્યું નથી કે, તમે પોતાની હાજતો છુતોથી ન માગો. અને મારા પીર પેગંબરોથી માંગો. પણ તેમ ન કરતાં પોતાની પાક ઝાત વગર બીજે કોઇ પણ હોય તે સર્વથી (મદદ માંગવાની) મનાઇ કીધી છે ! અને મદદ તો તેથી માગે કે, જેને કાંઇ પણ અધિકાર હોય ? પણ હક્કતઆલા તો પહેલી આયતમાં સાફ બ્યાન કરી ચુક્યા છે કે, પેગંબર જેવાને પણ પોતાના બનનો પણ કાંઇ અધિકાર નથી. ગાપડા મદાર સાલારને (અલ્લાહનીજ અખતિયારી હોવા છતાં) કોણ પૂછે, અલ્લાહની સામે આજેજ થવામાં, અધિકારી નહીં થવામાં, હમો, વહી, અને પેગંબર, સર્વ

બરાબર છીએ !! હા રૂતબામા ઘણો ફરક છે. તેઓ (ખુદાના) મકબુલ છે, અમે ગુનેહગાર છીએ. તેવણ અમારા નથી, સરદાર છે, અને અમે તેમની ઉમ્મત ફરમાબરદાર છીએ જેમકે અદના સિયાઈ અને મુબેદારના રૂતબામાં આસમાન જમીનનો ફરક છે. પણ નોકર થવામાં બને બરાબર છે. *

અહાહતાલાએ ફરમાવ્યું “હવે કુફર કરનારાઓ શું સમજી ગયા છે કે તેઓ મારા સિવાય મારા બંદાઓને હીમાયતી કરે છે, અમેઓ કુફર કરનારાઓ માટે દોષખની મહેમાની (મિલાજાત) તૈયાર કીધી છે.” સુરા કહેકે ૧૮:૧૦૨

*દોઆ કરતી વેળા યુજગાને દીનનો વસીલો લેવો દુરસ્ત છે એમાંકાઈનો પણ વાંધો નથી જેમકે દોઆ કરતી વેળા કહેકે “ઓ અલ્લાહ તારા હખીબના તોફીલથી અથવા વસીલાથી અમારી દુઆ કબુલ કર !! તો એ દુરસ્ત છે, એની એક મીસાલ આપું છું તેથી તમને વધું સમજ પડશે ! એમ સમજો કે કાઈ માણસની હકિમની સામે હાજરી થઈ હોય અને તેમા હકિમનો વહાલો છોકરો પણ બેઠેલો હોય તે વેળા અરજદાર જો હકિમને એમ કહે કે સાહેબ આ તમારા બચ્ચાં ઉપર જેવી તમારી દયા અને રહમની નિગાહ છે તેવી મારા ઉપર રાખી મારા ઉપર રહમ કરશો !! તો આરીતે કહેવાને તે છોકરાનો વસીલો પકડવો કહીશું પણ હકિમ સાથે વાતચીત કરવામાં હકિમના છોકરાનો કાંઈપણ દખલ નથી

અબ્દુર રહમાન મેનેજર

કુતુબખાના સાદેકીઆ રાંદેર

ફાયદો—હજરતના વખતમાં કાફરો એ તરેહના હતા તેમાંના ઘણા જુતોને પુજતા હતા અને કેટલાક પેગંબરોની રૂહને. જેમકે હજરત ઇસા અને હજરત ઓબેર (અલે)ની રૂહને પુજતાં હતાં. અને તેથી ગરબે માંગતા હતા. તો અલ્લાહ તઆલાએ બંનેને કાફર કહ્યા, અને એ આયતમાં તેઓને ગુસ્સાથી ફરમાવ્યું કે, એ લોક ઘણા બેવકુફ (મૂર્ખ) છે. મારા બંદાઓને મારા સિવાય પોતાની હીમાયતી ઠેરવે છે. એટલે વલીયો અને પેગંબરો જો કે, પાક લોક છે. પણ આખર મારા બંદા છે. મારા છતાં તેઓથી હીમાયત ચાહવી ક્યારે લાયક થાય ? વાઝ, ધ્યાન તો કરો કે, મીચાં (માલિક) છતાં મીચાંની ચીજને તેના ગુલામ પાસે માંગવી એ કેવી મોટી નાદાની છે. !! પણ એમ બાણુવું જોઇએ કે, વલીયો અને નબીયોને એક તરેહનો વસીલો પકડવો હુરૂસ્ત છે. ખુદાની હજુરમાં એમ અરજ કરે કે, “ઇલાહી મોહમ્મદુ મોસ્તફા (સલ)ના તોફેલથી અથવા અલી સુરતજાના તસદદોકથી મારો ફલાણી હાજત પુરી કર.” એ તરેહ વગર (તેવણથી માંગવું) હરગીજ હુરૂસ્ત નથી.

અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું, “ઓ લોકો ! એક મીસાલ (દ્રાંત) કહેવાય છે તેને સાંભળો. ખુદા વગર જેને તમે પોકારો છો તેઓ એક માખી પણ બનાવી શકતા નથી એ

તેઓ બધાં લોગા થાય તોએ. અને જો માખી તેઓ પાસેથી કાંઈ છીણવી લે તો તેથી તેઓ છોડાવી શકે નહિ ! માંગનારો અને જેની પાસેથી માંગે છે (તે બંને) કમબેર છે. અલ્લાહની કદર જેવી જોઇએ તેવી તેઓએ યુઝી નથી. બેશક અલ્લાહ ઝોરાવર જબર-હસ્ત છે” મુરા હજજ ૨૨, ૭૩, ૭૪

ફાયદો-એટલે જે લોકો અલ્લાહ વગર યુતોથી અથવા પીરોથી મુરાદો માંગે છે. (તેઓ વિષે) અફસોસ છે કે; અલ્લાહની કદર જેવી જોઇએ તેવી તેઓ સમજતા નથી. જો સમજતા હોત તો અલ્લાહ જેવા જબર-હસ્ત જહાંનનાં પૈદા કરનાર હોવા છતાં આ ખીચારા તાકાત વગરના, કે જેઓથી એક માખ જેવી બની શકતી નથી. તેઓ પાસેથી શા માટે હાજતો માંગે છે. જે કોઈ બાદશાહના હોવા છતાં ફકીર પાસે બીખ માંગે તેની સમજબુદ્ધિ ઉપર ખાક પડે !

અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું, “અને જે લોકો અલ્લાહ વગર શરીકોને (બાવ્યાઓ ઠેરવીને) પોકારનાર છે, તેઓ ખ્યાલો-નીજ પાછળ પડ્યા છે. અને તેઓ અટકલોનેજ દોડાવે છે.” મુરા યુનોસ ૧૦, ૬૫

ફાયદો-એટલે જે કોઈ અલ્લાહ વગર ખીજ કોઇને મદદ માટે પોકારે છે; તેઓ તદ્દન અકલથી કોરા છે. અને અકલ વગરના છે) યુત પૂંજકો આટલું તો સમજતા નથી

કે, આ ખુત તો પત્થર છે. એઓની આગળ જે ગાય છે, વગાડે છે અને હાજતો માંગે છે, પણ તેઓ શી રીતે સાંભળશે ? પોતે (ખુતો) તો (અમુક) જગ્યાથી હાલી ચાલી શકતા નથી. તેઓ અમારી મદદ શું કરી શકશે ? એવીજ તરેહ બહેલ (અભણ) મુસલમાનેને ગાંડાપણું લાગ્યું છે કે, ખુજરોની કબરોને પૂજવા લાગ્યા છે. અને એઓ સમજે છે કે, નખીયો, વલીયો ખુદાતઆલાના કારખાનામાં મુખતીયાર છે. જેને ચાહે છે તેને આપે છે, આ સમજતા નથી કે તે બંદાઓ પોતે દરેક ચીજમાં ખુદાતઆલાના મોહતાજ હતા. તેઓ ક્યાંથી મુખતીયાર થઈ ગયા. અને એવીજ તરેહ કેટલાક મરદોએ અને ઓરતોએ પોતાના ખ્યાલથી જીન્ન, પરીને તારાશીયા (વડયા) છે. દરિયાપરી, શાહપરી, આસ્માનપરી, એવાં એવાં તેઓનાં નામ પાડ્યાં છે. (તોખા તોખા) બે કોઈ એ અહમકોને પુછે કે, તમોએ તમારી આંખોથી જોયાં છે ! અથવા શું ખુદા, રસુલે તમને બતાવ્યાં છે ? ત્યારે તમો તેને ક્યાંથી સમજ્યા કે તેઓને પૂજવા લાગ્યાં ? આ જગ્યાથી જીન્નોની હસ્તિનો ઈનકાર કોઈ સમજે નહિ. કેમકે જીન્નોની હસ્તિની સાબેતી તો કુરઆનથી સિદ્ધ છે. પણ શાહપરી, આસ્માન પરી, જે નામો પોતાના તરફથી ફેરવ્યા છે, અને તેની માનતા માને છે, તેમાં તકરાર છે.

એવીજ તરેહ હિંદુ, તથા બહેલ મુસલમાનોની ઓરતો અને કેટલાક બહેલ મુસલમાન ઓરતના ગુલામો, (ઓરતના મુરીદ) શીળીની ખીમારીમાં પોતે પણ ભુત પુજે છે. અને માલજીને પણ બોલાવે છે અને બે એમ થયા કરતે કે, મુસલમાનોના છોકરા શીળીના રોગમાં મર્યા કરતે. અને હિંદુઓના જીવ્યા કરતે તો છોકરાનાં મુસલમાન હુન્યાદાર ભુત પુજવાં વગર શાયદ બાકી રહેતે. આ સમજતા નથી કે, જેવી ઝેહરીલી ખીજી ખીમારીઓ છે તેવી શીળી પણ છે. આથી અને મુરદાર જેવી ભવાનીથી સંબંધ શો ? મતલબ કે અલ્લાહ તઆલાએ સાચુ ફરમાવ્યું છે કે, જે લોકો શીરક કરે છે, તેઓ મોટા ગધેડા હોય છે. તેઓ ફક્ત પોતાના વહેમ અને ખિયાલ પર ચાલે છે. એઓની પાસે ન કોઈ દલીલ (પ્રમાણ) છે. અને ન કોઈ સનદ છે. હકીકતમાં બે એઓ અહમક મૂર્ખ ન હોતે, તો ખુદા જેવા માલીકને સુકી અહી તહી કેમ ભટકતે.

અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું ‘તું કહે(ઓમેહમ્મદ(સલ) મુશરેકોને) વાંરંબુઓતો. અલ્લાહ વગરજેને તમે પોકારો છો. અને તમે દેખાડો કે, તેઓએ જમીનમાં શું પેદા કીધું છે ? શું આસ્માનમાં તેઓનો ભાગ છે ? આ કુરઆન પહેલાંની કોઈ કીતાબ અથવા ચાલ્યો આવેલો ઇલમ તમે મારી પાસે લાવો, બે તમે સાચા છો.” મુરા અહકાફ ૪૬,૪

ફાયદા—જેમ તે વખતમા લોકથી પુછાયું હતું તેમ આ વખતના લોકોથી પુછવું જોઈએ કે અકલની આગળ તો તેવાથી માંગણી કરીએ કે જેની બહેરમાં કાંઈ કુદ્રત પણ દેખાતી હોય તમો જે ઇમામ પીરથી મદદ માગો છો તે શું સમજીને ? વાઈ બતલાવો કે હઝરત અબ્બાસે (રહી) કયું આસ્માન પેદા કીધું ? અને અબદુલ કાદર જીવાની (રહ)એ કયો દરિયો વહેતો કીધો ? અને સૈયદ સાલારે (રહે) કઈ માખી બનાવી. અને શાહમદારે (રહ) કય કીડી પેદા કીધી ? અને બ્યારે એઓથી કાંઈ બની શકતું નથી તો કરી તમો કેમ શુભરાહ થયા. અને કેમ તેઓથી મુશદો માંગવા લાગ્યા. અને કુરઆન મજીદથી કય કીતાબ વધારે છે કે, જે પર તમો આલો છો. અથવા આ યુજ્ઞગોએ તમને કહ્યું છે ! કે, હુમો મોટી કુદ્રતવાળા છીએ; હમારાથી તમારી હાજતો માગ્યા કરજો. ખુદાને વાસ્તે જશતો આંખો ખોલો, હોશ સંભાલો, તમારી પાસે એ વિષે કાંઈ સનદ છે. ? ! ! !

ઘણા નાદાનો એવી વાત સાંભળીને કહે છે કે, અમો જે હમારા પીરોથી માંગીએ છીએ તો હમારી ગરજ સરે છે. જુઓ ફલાણી વખતે હુમોએ શાહ મદારથી છોકરો માંગ્યો હતો તો હુમોને મળ્યો. અને એકવાર નાવડી ડુબવા લાગી તો હુમોએ સૈયદ સાલારને યુમ પાડી

તો તેવણે બચાવી લીધા. તો એવી વાતોથી હુમોને જણાયું કે, તેઓને મોટી કુદ્રત છે. એનો જવાબ આ છે કે, જેવી રીતે તમે કહો છો તેવી રીતે હિંદુઓ પણ કહે છે કે, જે મુસાદો હમો બવાની દેવીથી માંગીએ છીએ તો તે હુમોને મળે છે! તો બોધએ કે તેને પણ તમે પુએ કે, જેવી તમારા પીરોને કુદ્રત છે તેવી જુતોને પણ છે. ઇલાહી તૌબા ? શેતાને કેવા શુભરાહ કીધા છે કે, અસલ વાતને તદ્દન સમજતા નથી. પણ તેની આવી તરેહની મીસાલ છે કે જેમ એક નાનો છોકરો દુધ પીવાને લીધે પોતાની દાઈ સાથે હલી ગયો છે. મીઠાંઈ વગેરે જે ચીજને તે છોકરાનો જીવ આડે છે તે પોતાની દાઈને કહે છે. અને બાપ બાણે છે કે દાઈ તેની માંગેલી ચીજ ક્યાંથી લઈ શકશે જેથી તે પોતે તેને લઈ આપે છે એ છોકરો સમજે છે કે, મને મારી દાઈએ આપ્યું તો એવીજ તરેહ અલ્લાહની તો પોતાના બંદા ઉપર બાપથી પણ વધારે મહેરબાની છે. અને તેની હાજતોને જીવ બાણે છે. જેથી તે પોતાના કરમ (અને કૃપા)થી બરલાવે છે. કરમબક્ષ હિંદુ તેને જુતોથી સમજે છે. અને બહેલ મુસલમાન પોતાના પીરોથી! પણ મુનસપ્રીની વાત એ છે કે, “ જેનું બાએ તેનું ગાયે. ”

અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું છે. “અલ્લાહસિવાય એવા

ને જે પોકારે કે, તેને તેની ફરિયાદ કયામત સુધી પોહોંચે નહિ. તેથી વધારે શુભરાહ (માર્ગથી જાટકેલો) કોણ છે. ? અને તેઓ તેઓના પોકારથી અબાણ છે. અને જ્યારે (કયામતમાં) લોકો લેગા થશે તો તે (જુતો વિગેરે) તેઓના દુસ્મન થશે, અને તેઓના પુંજવાથી નકાર કરનાર થશે. સૂરા અહકાફ ૪૬;૫

ફાયદો-ઐટલે અહલાહ સિવાય કોઈને કંઈ અખત્યાર નથી. ત્યારે જે લોકો જુતો અને જુજરૂગોની પાસે માંગે છે, તેઓ જો કયામત સુધી પોકાર્યા કરે તો તેઓથી કાંઈ બનવાતું નહિ. અને મદદ તો તે કરે છે કે. જેઓને એમના હાલની ખબર હોય; તે અહલાહતઆલાએ ફરમાવી દીધું કે, તેઓને આ લોકોના પોકારવાની ખબર પણ મતી નથી, કે કોણ અમારી પાસે ફરિયાદ કરે છે. ઐટલે ગેમની (ત્રીકાળની છુપી) વાત બાણની અને દરેક જગ્યા હાજર નાજર રહેવું, એ અહલાહની શાન છે. બંદા અમર જો પેગંબર હોય પણ અહલાહના ખતાબ્યા વગર શું બાણે ? લોકો અબજબ નાદાન છે કે, (સંકેદો) કોણ અને મંજલોથી જુજરૂગોને પોકારે છે કે “ઓ ફલાણા હઝરત” અમારી મદદ કરો. પણ તેઓ આટલું સમજતા નથી કે, તેઓ આટલે દુરથી શી રીતે સાંભળશે. શું તેઓ જગતમાં ફરતા ફરે છે ? અથવા જુદાની પનાહ શું તેઓ જુદા છે કે બધાં જહાનમાં હાજર નાજર રહે છે ? જીવતા હતા ત્યારે

તો આઘેની વાત પણ સાંભળતા નહોતા હવે મરવા પછી બધું જ સાંભળવા લાગ્યા? અને વધુ આશ્ચર્યની વાત તો આ છે કે, લોકો દુનિયામાં ખુદા સિવાય જેને પોકારતા હતા કે નિયાજ માનતા હતા, તેઓની પાસે ક્યામતમાં જશે હક્ક તઆલા ફરમાવે છે કે તેઓ તેઓથી ગુસ્સે થશે. અને કહશે કે તમે બુદ્ધા છો; અમોએ તમોને ક્યારે કશું હતું કે તમે પોતાની મતલબો અમારી પાસે માગ્યા કરો? વાઈ બતાવો કે હમોએ એને કંઈ કીતાબમાં લખેલું? હમોરી શું મકદુર કે, હમો અલ્લાહ તઆલાના કારખાનામાં દખલ આપીએ હમોરી બહાથી જેવું તમારું કીધેલું તેવું તમે લોગવો !!

કેટલાક નાદાન બ્યારે આ સાંભળે છે કે, અલ્લાહ તઆલા સિવાય કોઈ નથી વડીને ગરબ સારવાની શક્તિ નથી તો કહે છે કે, આ લોકો બુજડગોથી નકોર કરનાર તથા બેઅકીદા છે. તેનો જવાબ આ છે કે, ખુદાની પનાહ (મઆ જલ્લાહ) અમો તેઓથી બે કોતેકાદ નથી, અમોઆટલું બહીએ છીએ કે, તેઓ ખુદાના મકબૂલ બંદા છે. તેમને પણ ખુદાની શુલામી અને ફરમાબરહારીથી મરતબો મળ્યો છે. પણ તમારી માફક અમો ખુદા તઆલાના કામમાં તેઓને મુખ્યાર (કે અધીકારી) બાંધતા નથી અને ખેરી વાત આ છે કે, જેની સાથે કોઈ મોહોબ્બત અને અકીદો રાખે છે. તો તે તેનો

માર્ગ અખત્યાર કરે છે. તો એ તમોને નબીયો (અલે) સાથે તેવો સાચો અકીદો હોતો તો તમો તેઓના ફરમાન ઉપર ચાલતો અને પોતાના તરફથી તેઓના વગર હુકમે કંઈ કંઈપના કરતો નહિ. ? ! !

સર્વ બહેલોની એવી ટેવ છે કે, બ્યારે કંઈ જવાબ અનતો નથી, અને તકરારમાં બંધ થાય છે તો આજેજ થઈને છેવટમાં એમ જવાબ આપે છે કે, આ જે તમો કહો છો કે, અલ્લાહ સિવાય કોઈ પેગંબર પાસે મુરાદો માંગવી હુસ્ત નથી, એ વાત તો નવી છે. હમોએ હમારા બાપદાદાથી કદી સાંભળી નથી ! શું પહેલાં આલેમ ફાજેલ નહોતા ? તમો શું નવા પેદા થયા છે ? એનો (જવાબ) આ છે કે, હમો એ બાબતમાં ફરમાનની આમતો ખ્યાન કરીએ છીએ કે જે ફરમાન હજરત (સલ) ઉપર ઉતરવાને બારસો (પણુ હાલ ૧૩૪૨) વર્ષ થયાં છે અને જે ઇમામો અને પીરોથી તમો માંગો છો, તેઓ પેગંબર (સલ) પછી પેદા થયા છે. જરા ગુસ્સાને રોકો. ઇન્સાફ કરો કે, હવે તમારી વાત નવી છે કે હમારી ? અમે હરેક વખતના આલેમ ફાજેલ શીરકની ગુરાઇઓને પોતાની કીતાબોમાં લખતા આવ્યા છે. આજ સુધી કેઈ દીનદાર આલેમે કહ્યું નથી કે, અલ્લાહ વગર કોઈ વલી, યા નબીયી પણ મદદ માંગી હુસ્ત છે. અને ફરમાનથી વાકેફાર આલેમ કદી (પણુ)

કહેશે નહિ. અને જો તમોને અમારા કહેવામાં કંઈ શક હોય તો કોઈ (દીનદાર) આલેમ ફાગેલથી કુરઆન શરીફની આ આયતોના માયના (મતલબ) પૂછે. જુઓ, તે પણ એજ અર્થ જ્યાન કરે છે, અથવા કોઈ બીજા ! શીયા સુન્ની સર્વ જો બાળતમાં એકિમતે છે. શીરકમાં કોઈ ને વાંધો નથી. અને તમે તમારા બાપદાદાથી સાંભળો શું ? જેવા તમે દીનથી બહેલ છે, અને કુરઆન હદીસના માયના બાણતા નથી. તેવાજ તેઓ પણ હશે. વાડું આંધળો પણ કોઈ ઠેકાણે આંધળાને માર્ગે લગાડે છે ?” અને ઇન્સાફ તો આ છે કે, હમે ઇમાન હઝરત મોહમ્મદ (સલ) ઉપર લાવ્યા છીએ. કંઈ બાપદાદા ઉપર ઇમાન લાવ્યા નથી કે, તેઓની વાત માનીએ જો બાપદાદાનો માર્ગ પેગંબરને સુવાફેક હોય તો અમે તેના તાગેદાર છીએ અને નહિ તો મોહમ્મદ (સલ) ને રસતે આવીશું કે જેવજુનો તરીકો સર્વ તરીકાથી બેહતર છે.

વાડું અમે તમને પુછીએ છીએ કે, જો તમારા બાપ દાદા કંગાલ હોય, શેરીના મોહતાબ હોય, અને તમને જુદાએ પોતાના કરમથી માલ અને દોલત દીધી હોય તો તમે તે માલને રાખો, અથવા એજ કહી દેકી દેવો ? કે હમારા બાપદાદાની પાસે માલતો નહોતો જેથી હમેને પણ લેવું નહિ બેધએ, સુબહાનલ્લાહ ? દીનને કયુલ કરવામાંતો

બાપદાદા ચાલ આવે છે. અને માલ લેવા તૈયાર. અને અજબ ઇતેકાક (અને વખતમાં મલતાપણ) છે કે, જેવી રીતે હમણાંની બહેલ મુસલમાન બાપદાદાની રીત રીવાજને દલીલ પકડે છે, અને મના કરનારને જવાબ આપે છે, તેવોજ મક્કાના કાફરો ખુલ્લા પેગંમબર (સલ) ને જવાબ આપતા હતા, જેમકે એનું બ્યાન આ આયતમાં છે.

અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું: “અને જ્યારે, તેઓને (કાફરોને) કહેવાયું કે ખુદાએ જે ઉતાર્યું તેની પૂઠે લાગો તેઓ કહે છે ના! હમો તેની તાબેદારી કરીશું કે જેના ઉપર હમોએ હમારા બાપદાદાને જોયા. અને વારૂ, તેઓના બાપદાદા કંઈ અકલ રાખતા ન હોય, અને કંઈ માર્ગની અબર નહિ રાખતા હોય તોએ? મુરા બકર ૨; ૧૭૦

ફાયદો—એટલે બાપદાદાની તાબેદારી તેટલાં દરજે બેહતર છે કે, જેમાં જહાલત (દીનથી વિરૂદ્ધ) ન હોય, અને જ્યારે જણાય કે, તેમની રીત તદ્દન ખુદાના હુકમને વિરૂદ્ધ છે તો ફરી તે ઉપર કદી ચાલવુંજ વહીં બેઠાં. “અજબની વાત છે કે, મોહમ્મદ (સલ)નો તો કલમે ભણીએ અને શેખ શફુને માર્ગે ચાલીએ.

અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું અને જ્યારે એકલા અલ્લાહનું નામ લેવાય તો આખેરત ઉપર ઇમાન નહીં લાવનારાઓના દીલો

ફેંધાઈ બંધ છે, અને બ્યારે તેના સિવાય બીજાઓના નામ લેવાય તો ફરી તેઓ ખુશી થાય છે,” સુરા એમર ૩૬;૪૫

ફાયદો-અફસોસ છે કે, હમણાના બહેલ મુસલમાનોને પણ આગલાં કાફરોના જેવી આદત થઈ ગઈ છે કે, ફક્ત અલ્લાહના ઝીકરથી એઓ પણ ખુશ થતા નથી. એટલે બ્યારે તેઓને કહેા કે ખુદા વખર ફાઇને કાંઈ અખતયાર નથી, અને ફાઇની નજર માનતા કસી હસ્ત નથી, તો મ્હેં કહ્યું કરીને સુન થઈ બંધ છે, અને બ્યારે ખુદાતઆલા સિવાય મદાર સાહારના કુંડાની નિમાનનું ઝીકર આવે છે ત્યારે રાશુ થાય છે. !!

કેટલાક કુરઆનથી અબાલુ કહે છે કે, નબીયો, વલીયો આપોઆપ (મુસ્તકેલ) પોતે માલિક તો નથી, પણ માનતા માનીને તેમની નજર મુખ કરીએ. અને હાજતો માંગીએ આવી નેયતથી માંગીએ છીએ કે, એઓ અલ્લાહના હુકમથી જગતની ગરબો પુરી કરે છે તો હસ્ત છે. એનો બત્વાળ અ છે કે એ તમે સાચા છો તો કુરઆનની કંઈ આવતથી, અમલ કોઈ હદીસથી એ વાતને સાબેત કરો કે, (ખુદાએ એમ કહ્યું હોય કે) મેં નબીયોને, વલીયોને પોતાના તરફથી મુખત્યાર કીધા છે તથા અધિકારી આપી છે. થાય હુકમથી પાકી જરસાવે છે. એલાહ આપે છે. બીમારોને સાજાં કરે છે તેમની માનતા

કરીને લોકો નજર નીચાજ કર્યા કરે અને બ્યારે કુરમાન હલીસમાં નથી તો પોતાના તરફથી મનવહત કહેનાર થયા. અને ઘણું ભુંડું કરનાર થયા. મુસલમાનોને લાગેમ નથી કે, પોતાની અલ્પ ખુદી (નાકેસ અકલ)થી દીનમાં દખલ દે! હા, અલગત, હકક તઆલાએ ફરમાવ્યું છે કે શીરશતા ઘણું ખરા કામો ઉપર મુકર્ર થયા છે. પણ આ અખત્યાર તો તેમને પણ નથી કે, જે ચાહે તે કરે, જે જે કામ ઉપર જેવો હુકમ આવ્યો છે તેવું તેઓ કરે છે. હવે કોઈ શખ્સ શીરશતાઓને મુકર્ર થયલા બાણી કાંઈ માંગે તો તેની નાહાની છે. કારણ કે, એઓ તો તદન (અખત્યાર) છે. અને હુકમને તારો છે.

અને આ બધું જોઈએ કે હઝરત (સલ)ની વખતમાં મુશરફો આ કહેતા નહિ હતા કે ખુતો ખુદાની બરબર છે. તેઓ પણ આજ કહેતા હતા કે સર્વનો માલિક અલ્લાહ હજ છે. પણ ખુતો અમારી લલામલુ કરનાર છે. તેના હુકમથી અમારી હાજતો પુરી કરે છે. જેમકે નીચેની આયતમાં ખ્યાન થયું છે:-

અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું: “અલ્લાહનેજ માટે ચોખ્ખી બંદગી (પ્રાર્થના) છે. અને જેઓએ તેના વખર પીચીઓની હીમાયતી કરી લીધી છે (તેઓ કહે છે કે) અમે તેઓને એટલા

માટે પૂછએ છીએ કે તેઓ અમોને ખુદાની તરફ પાસેના દર-
જનએ પોહાંચાવે.” !! અને એવીજ તરેહ બીજી આયતમાં
છે. અલ્લાહતાલાએ ફરમાવ્યું “અને તેઓ પુંજે છે ખુદા
બગર બીજને કે, જેઓ ન તેઓને તુકસાની આપે. અને
ન તેઓને લાભ આપે અને કહે છે કે, એઓ અમારા
સીફારશી બલામણુ કરનારા છે ખુદાની આગળ. ! તું કહે
(ઓ મોહમ્મદ (સલ) શું તમો ખુદાને ખબર આપો છો.
જેની તેને ખબર નથી કરે ન આસમાનમાં અને ન જમી-
નમાં? તેને પવિત્રાય છે ! અને જે શીરક કરે છે તેથી તે દુર
છે.” મુરાયુનોસ, ૧૦;૧૮

ફાયદો-આ બંને આયતોથી સાફ જણાયું કે, અર-
બના કાફરો ખુતોને ખુદાની બરાબર સમજતા નહોતા, પછી
તેઓને સર્વ કામના કરીદા તથા મુખત્યાર સમજીને તેઓની
નજર નિયાજ (માનત) કરતા હતા. તો ખુદા તઆલાએ
તેને પણ શીરક ફરમાવ્યું. મુબહાન-હાહ ? જે શીરકને મટા-
ડવા કુરઆન શરીફ ઉતર્યું, અને ખુદાના પેગંબરો કાફરોથી
લડ્યા, તેજ શીરક હમણાના બહેલ મુસલમાનો પણ કરવા
લાગ્યા. (બનેમાં) ફરક આટલો છે કે, તે કાફરો
ખુતોથી હાજતો માંગતા હતા. અને હમણાના લોક ખુતોથી
તો માંગતા નથી, પણ પીરોથી માંગે છે તેની તેજ મીસાલ

છે કે, “જાણ બંને રીતે મરે કસાઈથી છુટે તો વાઘને પાલવે પડે.” જેમ કાફરો કહેતા હતા કે સર્વનો માલેક અલ્લાહ છે. અને ફરી તેને છોડીને બીજાઓની મદદ માંગતા હતા તેમજ આ લોકો! પણ મતલબ કે શેતાન માણસોનો બની ફશમન છે. તે સાફ કહી ચાહતો નથી કે, આદમી અલ્લાહ સુધી પોહાંચે. કોઇને છુતની પાસે અટકાવે છે, અને કોઇને પીરની પાસે. મુળ મતલબ (મુદાના માર્ગથી) બંને આઘા પડ્યા.

અલ્લાહતઆલાએ ફરમાવ્યું. “અલ્લાહે એક મિસાલ ખ્યાન કીધી. એક એવો શખ્સ (શુલામ) છે કે જેમાં કેટલાક બાગીદાર જીંદગીઓ છે. અને એક શખ્સ (સેવક) એવો છે કે; પુરો એક શખ્સનો છે, વાફ, શું તે બંને જરાબર છે. મિસાલમાં? સર્વ તારીફ અલ્લાહનેજ માટે છે પણ ઘણું લોક બહુતા નથી” મુરા ઝોમર. ૩૬;૨૬.

ફાયદો-જે શખ્સ કંઈએકનો શુલામ હોય તેને પોતાનો કોઇ નહિ સમજે તો તેની પૂરી ખબર પણ કોઇ લે નહીં,

૧ કોઇ મ.ખુસ એમ કહે કે, મોલવી સાહેબે પીરને અને છુતને સરખા ગણ્યા. તેના જવાબ કે મોલવી સાહેબ બંનેને સરખા ગણ્યતા નથી, પણ એમ કહે છે કે, જેમાંથી કોઇની બંદગી કીધી કે, જાણ છે ધખલા તરીકે એક રોજદાર માણસને હુ ખાસે તો તેના રોજને જશે, તો શું એથી “મોહામ્મદ અને હુ” સરખા થશે?

અને જો તે ગુલામ કોઈથી કંઈ માંગે તો તે એક બીજા ઉપર નાંખે કે બીજાઓથી પણ માંગ શું તું એકલો મારોજ ગુલામ છે? અને જો શખ્સ એકનો ગુલામ હોય તો તે તેને પોતાનો સમજે છે અને તેની પુરી ખબરદારી રાખે છે. કેમ કે માલિક બાણે છે કે, મારા વગર એનો કોણ છે.!! જે કોઈ અલ્લાહનેજ પોતાનો માલિક બાણે છે અને તેના વગર કોઈથી મદદ નહીં માંગતો તો તે તેના વગર બીજા કોઈથી મદદ માંગશે નહિ અને જો કંઈ એકથી આશા રાખે છે તે બંનેની અલ્લાહ તઆલાએ આ મીસાલ પ્યાન કીધી છે. હકીકતમાં શીરકવાળાને મોટી મુસીબત છે. તેનું દીલ ચોત્રેર વહેંચાયલું છે. કઠી શાહ મહાર (રહ)ને કહે છે કઠી સેવહ સાલારથી વિનંતી કરે છે. કઠી હજરત અબ્બાસની આગળ નાક ઘસે છે. અને કઠી કહે છે હાવો હું તેમની માનતા માલું. તેવણુજ મારા પર કર્મ (તથા કૃપા) કરશે. અને જો માત્ર અલ્લાહનીજ આશા રાખે છે, તે ઘણા ચેનમાં તથા ઘણા આરામમાં છે એણે માત્ર એક મોટા માલિકનોજ હરવાળો પકડેલો છે. એ સારી રીતે બાણે છે, કે નબી, વલી સર્વ તેના બંદા છે. કોઈને કાંઈ અખત્યાર નથી એનું ધ્યાન કોઈના તરફ જતું નથી. અને જો કે શીરક કરનારાઓની આકેખત તો ખરબાદ અર્થજ છે. પણ શીરક કીધાથી તેમનું દુનિયામાં પણ ઘણું નુકસાન છે કે, દૂર દૂરની મુબલોથી ખરચ કરીને કબરો

પુંજવાને બાજે છે અને હજારો રૂપિયા નાગર નીચાણમાં ખસે છે તો અકેષત પણ ખોઈ, અને દુનિયામાં પણ તેઓની તેજ મીસાલ છે કે; “દોનો દીનસે ગમે પાંડે, ન ઇધર હલવા ન ઉધર માંડે.”

અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું (જો લોકો) ! મારી પાસે માંગો તો હું કબૂલ કરીશ.” સુદા મુમેન ૪૦;૧૦. એટલે મને બાદશાહ અથવા હાકેમોના જેવો સમજવો નહિ, કે સલતનત (રાજ્ય) અને સરદારીની મગરૂરીમાં ગરીબની વાત સાંભળતા નથી* હું સર્વ જહાંનનો માલીક છતાં મારી સીફત(શુષ્ટ) “કરીમ અને રહીમ”ના છે. હું દરેક (નાંના ચોટાં આલા અદનાંની વાત સાંભળું છું. તમને જે હાજત થયા કરે, તે મને કહ્યા કરો હું પોતાના કરમથી તમારી દુવા કબૂલ કરીશ.

ફાયદો-લાઈઓ ! ખ્યાલ કરો કે, અલ્લાહ તઆલા લોકોને પોતાની તરફ બોલાવે છે. અને આ નાદાન લોકો ક્યાં બેઠકતા બાધ છે. (એવી વધુ અપમાન મું હશે)

દબ્દાંત-છે કે, એક માણસનો પેસો પુલ્લી રાશનીમાં

(*) અગિયાર મળલેસની શેરા કે જેમાં લખેલું છે કે, પુલ્લી અને રસુલ પાસે માંગવાની લાલ નથી !! માટે હઝરત પીરથી અરજ માગવી તેનો રહાઓ હઝરત પીરની કીતાબ “ફાતુલ્લ જેબ” કરે છે.

મેદાન વચ્ચે પડ્યો. અને જો તે માણસ દીવો લઈને શોધવા લાગે તો લોક તેને કહેશે કે આ માણસ મોટો અહમક (મૂર્ખ) છે. કે સૂર્યની રાશની હોવા છતાં દીવો લઈને ફરતો ફરે છે. એવીજ તરેહ તે લોકો અહમક (મૂર્ખ) છે કે; અલ્લાહ જેવો દાતા છતાં ખીબ્બો પાસે હાજતો માગે છે. અને આંધળાની પેઠે દરેક તરફ ભટકતા ફરે છે, અલ્લાહ એવો કરીમ છે કે, તમો પ્રથમ કાંઈ નહોતા ત્યારે તેણે તમોને પેદા કીધાં જો તે (તમને) સુવર અગર કુતરો બનાવતે તો, તમો શું કરતો ? પોતાના કરમ (અને કૃપાથી) તેણે તમોને માનવતા બનાવ્યા ફરી તમારે વગર કહે, રૂહ દીલ, હાથ, પગ, આંખ, નાક, કાન, તમોને આપ્યા, એક આંખ (બખશિશ કરેલી) એવી નેમત છે કે, જો કેાઈ તમોને લાખ રૂપીઆ આપે, અને તમારી પાસે “આંખ” માગે તો કહી તમારાથી અપાય નહિં ? વાફ, વિચારો કે, જેણે તમને વગર માગે આ નેમતો આપી તે શું હમણા માંગવ.થી નહિ આપશે ? કે જેથી તમો અહીંથી તહીં હમાનને ડામાડાલ કરતા ફરો છો ?

માણસોએ સમજવું જોઈએ કે, અલ્લાહથી કંઈ મતલબ થઈ શકિત નથી કે તમોને ખીબ્બ પાસેથી જરૂર પડે. “સુસલમાને” જ્યારે તમોને કુરઆન મલુમથી સાફ જણાઈ ગયું કે, અલ્લાહ વગર કેાઈ માલીક નથી. અને તેણે નં કેાઈ પીર પેગંબરને

પોતાના તરફથી મુખત્યાર કરાવ્યો છે? તો બે તમે કુરઆન ઉપર ઇમાન લાવ્યા છો, અગર ખુદાને મહેં દેખાડવું છે. તો તેના હુકમ પર ચાલો, અને તેના વગર બીજા કોઈથી હાજતો ન માગો. બ્યારે તમે બાણીતા નહોતા ત્યારે લાચાર હતા. હવે તો તમારા પર ફરજ છે કે, શીરકથી તોખાહ કરો ખુદાને વાસ્તે જીહ નહીં કરો. પોતાના દિલમાં વિચારો કે, શીરક સુકવા તમારું શું લુક્સાન છે? બે તમેને નજર માનતા માનવામાં (અને પુંબ કરવામાં) પીરના છુટી જવાને ગમ છે તો અલ્લાહ જેવો માલેક તમેને મળે છે કે. જેનાથી પીર પછુ પોતાની હાજતો માંબ્યાંકરતા હતા. અને બે તમારાથી ખરચ કર્યા વગર રહેવાતું ન હોય તો, જેટલો માલ તમે પેગંબરોની માનતામાં ખરચો છો, તેટલો અલ્લાહની નજર તથા માનતામાં ખર્ચ કરો. (અને તેનો સવાબ-બ્યા ચાહો ત્યાં જખશે.) વાફ બ્યારે તમેને અલ્લાહ મળી ગયો તો હવે આવાં કામમાં બીજાની શું પરવા રહી, મીસલ મશહુર છે કે, “જીસ્કા અલ્લાહ ચાર હે, ઉસ્કા બેડા પાર હે. એટલે “જે અલ્લાહનો થઇ ગયો, તો અલ્લાહ તેનો થઇ ગયો.” (કુરઆન શરીફ)

ત્રીજી કથા

એમાં તે ઘીભેનું ખ્યાન છે. કે, જેને અઘ્ઘાહ-
તઆલાએ પેતાની તબીબીમને માટે ખાસ કીધી
છે, કે તે બીબને કરવું દુરસ્ત નથી. જેમકે દુનિ-
યામાં બાદશાહોએ પેતા માટે તખતપર બેસવું
ખાસ કીધું છે અને આગર બે બીબે વઝીર હોય
પણ તે તેપર બેસી શકતા નથી. તેવી ચાર થીએ
લખું છું તેમાંથી પહેલું “ સિબ્હો છે ”:—

અઘ્ઘાહતઆલાએ ફરમાવ્યું. “ સૂર્ય કે ચંદ્રને તમે
સિબ્હો નહીં કરો, પણ જેણે એઓને પેદા કીધા છે. તેને
તમે સિબ્હો કરો, જે તમે તેની બંદગી કરો છો તો ”
મુશા: હામીમ સીબ્હા ૪૧; ૩૭

ફાયદો—એટલે સીબ્હો (શિર નમાવી પ્રાર્થના) કરવાને
તેજ લાયક છે કે, જેને પેદા કરવાની કુદત હોય, અને જે
પેાતે પેદા થવામાં બીબનો ગરજવાન હોય તેને સીબ્હો
કરવો ન બોધ્યો. આ આયતથી સાફ જણાયું કે, વક્તીઓ
(પીરો) ની કબરોને અને તાલુખાં(તાળુત)ને સીબ્હો કરવો
હરામ છે. કેટલાક અણુઅણુ કહે છે કે, પ્રીસ્તાઓએ
હજરત આદમ (અલે) ને સીબ્હો કર્યો હતો. અને
હજરત યાકુબે મુસોફ (અલે) ને (સિબ્હો કીધો હતો,)

એવીજ તરેહ અમે પણ બુજરૂગોને (સીજદો) કરીએ છીએ? તેનો જવાબ આ છે કે, પ્રથમ સીજદો કરવો ફરસ્ત હતો. પણ આપણા પેઝંબર (સલ)ના દીનમાં મનાઈ થયો છે, જેમકે હજરત આદમ (અલૈ)ના વખતમાં સગી બહેન સાથેના વિવાહ ફરસ્ત હતા, પણ હવે તે હરામ છે. !

ખીલ્લુ પુઠા વગર ખીલ્લનો રોઝો રાખવો પણ હાયક નથી. નાહાને લોક હજરત અલી (રહી)નો રોઝો રાખે છે. કેટલાક આખા દિવસનો, અને કેટલાક હિંદુઓની પેઠે સવા પોહોરનો રોઝો રાખવો બંદગી સમજે છે.? અને બુચો તો અસ્લાહ વગર કોઈની બંદગી ફરસ્ત નથી. “(હા) અહ્મદનો રોઝો રાખે અને તેનો સવાળ હજરત અલી (રહી)ની રૂહને બક્ષે તો ફરસ્ત છે.”

ત્રીલ્લુ બાનવરનું બુખહ કરવું એ પણ અહ્મદના આલાને માટે ખાસ છે. નળી (સલ) સાહેબે કહ્યું: પુઠા વગર ખીલ્લ કોઈને વાસ્તે જે (બાનવર) બુખહ વદ કરે તેના પર પુઠા લાગતુ કરે.” (મિશકાત ચરીફ)

ફાસહો-આ હલીચથી જણાયું કે સૈયદ અહમદ કબીરની આય અને અબદુલ કાદેર છલ્લાની (રહ)નો બકરો કહેવો, અને તેમનું નામ રાખીને બુખહ કરવું ફરસ્ત નથી ! પણ ખાંવા અને વેચવા બાનવરને બુખહ કરવું ફરસ્ત છે, જેમકે

એમાં શીરક અને માનતા નથી. માત્ર ગોશતનીજ મતલબ હોય છે. અને જે બનવર કે પીરો અને છુતોને માટે જુબહ થયું હોય તેનું ગોશત ખાવું આ આયત પ્રમાણે હરસ્ત નથી:-તે આયત આ છે.

અદ્લાહતઆલાએ ફરમાવ્યું “ તમોપર મુરદ્દ હરામ છે, અને ખુન, અને સુવરનું ગોશત અને તે ચીજ કે, જેના પર ખુદા વગર ખીબાનું નામ બોલાયું હોય.” મુરાબકર ૨;૧૭૩

ફાયદો-નામ પોકારવું બે તરેહનું છે. એક તો એ કે જુબહ કરવાથી પહેલાં નામ પાડવું કે આ બકરો અબદુલકાદર છલાની(રહ)નો છે. અથવા શેખ શદ્દનો અથવા ભવાનીનો લોગ છે. અને બીજું એ કે જુબહ કરતી વેળા નામ લેવું તો હમણાં લોકજુબહ કરવાની વખતે આદત પ્રમાણે “અદ્લાહો અકબર” કહે છે. પણ જુબહ કરવા પહેલાં ખુદા સિવાય ખીબ કોઇનું નામ મશહૂર કરે છે. (પણ) બ્યારે પ્રથમથી નેયત બગડી તો “અદ્લાહો અકબર” કહેવાથી શું થાય છે. જે કે કેટલાક કહી મુલ્લાં બે ઇલમીપણાને લીધે એમાં તકરાર કરે છે. પણ

૧ નોટ:-ફુર્ફલ મુખ્તાર, અસખાહ, આલમગીરી, વિગેરેમાં છે કે કોઇ માણસ ગ્રોજીગત (જીવાક્ત) ની નેયતે નહીં પણ કોઇ માણસનાં માનમાં બકરો જુબહ કરે તો તેના ઉપર (બિસમિલ્લાહ) કહી હોય છતાં તે હરામ છે મુ. મો.

આલેમોનો સહી મત આ છે કે આ ગોશ્તનું ખાવું કદી દરસ્ત નથી. અને સીધી વાત તો આ છે કે, જે ચીજમાં શીખહ (શક) પડે તેને ખાવાની જરૂર શી ?

ચોથું નજર નીચાઝનું માનવું એ પણ અહ્લાહને માટે ખાસ છે એટલે એમ કહેવું કે “ઇલાહી જો તું પોતાના કરમથી આ બીમારને સાફ કરે તો હું દશ ફકીરને ખાણું ખવડાવીશ, અથવા રોજો રાખીશ.” એનું નામ નજર છે. અને બ્યારે કુરઆનથી સાબીત થઈ ચુક્યું કે ખુદા સિવાય કોઈને હાજત પુરી પાડવાની કુદરત નથી તો ફરી પેગમબરોની નજર અને માનતા માનવી તદ્દન નિર્વાક છે, મુસલમાનોને લાજેમ છે કે બ્યારે તેને કંઈ હોએ ત્યારે અહ્લાહ સુબહાન-હુતઆલાની નજર માને ! અને નજર કરવું એ માત્ર ખાણા ઉપર બંધાયલું નથી પણ સર્વ નેક કામોમાં નજર દરસ્ત છે. જેમકે “રોઝો રાખવો, નફલ નમાજ પઢવી, કુવો ખોદાવવો, મસજીદ બનાવવી ! આ વખતના લોકે બેઇલમીને લીધે ફતેહાને નજર નીચાઝ કહે છે. એ લક્જ (શખ્હ) અહ્લાહ-નેજ માટે ખાસ છે. અહ્લાહના લક્જને બીજા જગ્યા જોલવું અદબથી આવું છે. ફતેહા કહેવામાં શું ગુરાહ છે કે તેને નજર નીચાઝ કહે છે ?

ચોથી ફસલ

(એમાં સિરકની રસમોનું ખ્યાન છે.)

સિરકની જે રસમો હિન્દુસ્તાનમાં ચાલુ છે તે બેહદ જલ્દીની અને બેહીસાળ છે, સર્વનું ખ્યાન કરવું મુશ્કેલ છે. એટલા માટે આ જગ્યામાં ચોટી રસમોનું ખ્યાન થાય છે. એના ઉપર બીજાઓનું પણ તોલ કરવું બેહજે !!

ખ્યાલ કરવાથી જલ્દીનું છે કે હિન્દુસ્તાનની રસમો બે તરફની છે, કેટલીક તો એવી છે કે તેનું કરવું કોઇપણ રીતે હસ્ત નથી. અને કેટલીક એવી છે કે એક રીતે તે હસ્ત છે અને બીજી રીતે હસ્ત નથી:-

ફાયદો-પહેલી તરફ જેમકે નજુમી (બેશી) અને ખાદ્દાજીથી શાદી વિવાહની તારીખ પુછવી, અથવા સફર કરવા કે હવેલી બનાવવાના વખતે સારી ઘડીનું ઘ્યાન કરવું એ કદી હસ્ત નથી, કે એ તો ચોખ્ખું શીરક છે!!! જેમકે આગળ જલ્દીનું ચુકવું છે કે બેળની વાત ખુદાના પેગમ્બરને માલુમ નહોતી તો બીજાની શી હકીકત? નથી (સહ) એ ફરમાવ્યું છે કે જે કોઇ બેળ બતાવનાર પાસે ગયો ને તેની વાતને સાચવી તો તે મોહંમદ (સહ) ઉપર ઉતારેલી વસ્તુ (કુરઆન)થી અસાચ્યો થયો:-એટલે કુરઆનમાં

તો આ હુકમ છે કે જેમની વાત ખુલા સિવાય કોઇને જણાવવી નથી. અને જ્યારે કેઈ નબુમી અથવા પ્રાણીયથી, ભલી ભૂંડી ઘડી પુછી તો બાણે તે કુરઆનનો નકાર કરનાર અને એનું દોષન વજર ક્યાં ઠેકાણું ? પ્રાણીય કશ વાતો પોતાના તરફથી બનાવી જતાવે છે એમા કશી કોઈ ખરી પડી બાક છે ત્યારે નાદાનો સમજે છે કે તેઓની સર્વ વાતો સાચી હશે !^૧ તેઓ એમ ખ્યાલ નહિ કરતા કે એ એ લોકો સાચા હશે તો પોતાના લાલની એઓ પ્રથમ ફીક્કર કરતે. ફોટેલી પોલી બાંધી દસ્વાજે દસ્વાજે મારા મારા બીજા માગવા શા માટે કરતો અને એવીજ તરેહ તેનું મંતર બાણવું હરામ છે કે જેમાં હનુમાન અને હુનાન ચમંદારીની કહાઈ હોય અને એવીજ તરેહ કેટલાક મનાઈએ (મારા લોકોની તેવી તારીફ પશુ (હરામ છે) કે જેમાં શિરકની વાતો હોય ? જેમ કે આયેએર. (કવીતામાં છે.)

૧. ચાંદ રાખવા ભોગ વાત છે કે સને ૧૩૧૭ હીજરીની રમજાનનો ચાંદ પછી જનતરીઓ (પંચાંગો) માં ત્રીશો લખાયા હતાં. પણ તે ચાંદ આઝ્ઝુત્રીસો થઈયા એટલે એના ખોલ થયામાં તો શકજ નથી. એવીજ તરેહ સને ૧૩૧૮ હીજરીનો સખાવનો ચાંદ દરેક જાત્રીમાં ત્રીશો લખાયો હતો. પણ તે આઝ્ઝુત્રીસો થયે અને સેકડા આણુસેઓ ભેગાં હતાં. યુ. એ.

૨. એજ માટે અગીવાર અન્વેષણ પહું હરામ છે.

“અલી બે. આહે તો મકસદકો સર બરાહ કરે”

“ગદાકુ આહે તો જોકે પલમે બાદશાહ કરે”

બહેલ લોકોએ “શએર” કહેવા શીખી લીધી, પણ જે જીવમાં આવ્યું બકવા લાગ્યા. એઓને હુસ્ત ના હુસ્તની શી ખબર? અને એવીજ તરેહ “નખી બખશ” “સાલાર બખશ” “અબદુલ-નખી” “બંદાઅલી” “બંદાહુસેન” નામ રાખવું પણ બુરૂંછે એવું નામ શરીઅતમાં હુસ્ત નથી કેમકે કુરઆન મજીદની કેટલીક આયતોથી પ્રથમ જણાવી ચુક્યા છીએ કે ખુદાતાલા વગર કોઈ પીર પેગંબરને કાંઈ આપવાની કુદરત નથી ! “શું” લોકો બહેલ થયા છે કે અલ્લાહના બંદા થઈને બંદાના બંદા થાય છે. અબદુલ્લાહ અબદુર-રહમાનમાં શું પુરાઈ છે જે અબદુન નખી અને બદેઅલી નામ રાખે છે ?*

*નોંદ-કેટલાક મુસલમાનો પોતાનાં બચ્ચાઓના નામે હિન્દુઓના રાખે છે એથી તેઓની મુશાયહત માય છે એ પણ હુસ્ત નથી કારણકે હદીસ શરીફમાં રસૂલ્લાહે (સલ્વ) ફરમાવ્યું છે કે જેણે જે કોમની મુશાયહત પકડી તે તેઓમાંથી છે !! તોખા તોખા: મુશાયહત જેમ નામમાં હુસ્ત નથી તેમજ પહેરવાશમાં પણ હુસ્ત નથી માટે અલ્લાહના કુસમનોના તરીકાથી જુદા રહેવું જોઈએ. અને મુસલમાનો ને ચોખ્ય નથી કે તેઓ પોતાનો ઇસલામી (તરીકા) રીત રિવાજ તજીને ખ્રિસ્તી તથા હિન્દુ-પારસીઓની રીત પકડે, તથા પહેરવાશ

અરું એતાં નાકાનની મોઢબત પલુ સારી નથી કેમકે તે મરણ અમરણ ને મોક્ષ ને મોકાને સમજતો નથી. એ કે નામ રાખવામાં તેનાઅર્થો તરફ વિચાર કમ રહે છે. પલુ જે નામથી શીરક નીકલે તેને રાખવાની જરૂર શી ? * અને એવીજ તરેહ માથા ઉપર ચાહ મહારની ચોટલી રાખવી અને કાઠી ઉલી કરવી, માનતા કરીને કબરો ઉપર ચાહરો ચઢાવવી, (કબરો) દીવા બાળવા, પીરોને વાસ્તે બનવરોનું બુખહ કરવું ઇમામ આમીનનો પેસો બાબુ ઉપર બાંધવો ચોમાર્ગે સઢકો મુકવો, પીર નસીરની ત્રણ કોડીની શીરીની માનવી, શીતજાની બીમારીમાં માલજુને બોલાવવી, ગાયનું ગોશત તે વેળા ટોટકો સમજી નહિ સંધવું એ બધી રસમો શિરકની છે. કોઇ રીતે હરૂસ્ત નથી.

બીજી તરેહ જેમકે હજરત અબ્બાસની હાજરી, હજરત ફાતેમાની સહનક, હજરત અબ્દુલ કાદરજીવાનીની અગીયારમી,

પહેરે અને તેથી બહેરમાં મુસલમાનોથી જુદા જણાઇ કારણકે આથી એવા જુદા લોકોને બીજા મુસલમાનો ધોક્કામાં પડી મુસલમાન નહીં સમજતાં જેથી એમાં ખણી બાબતોની છુપી તુક્સાનીઓ છે ખુદ સમજ આપ આમીન.

અબ્દુર-રહમાન મેનેજર કુતુબખાના સાહેબીયા રાંદેર

*નોંધ—એજ માટે હજરત (સહ) એવા નામને ઈસ્લામ સ્વીકાર્યો પછી બદલતા હતા, યુ. મો.

શાહમદારનો મલીદો, યુગલી કલંદરની ત્રણમણી, શાહ અબદુલ હકનો તોથો એને આ નૈયતથી કરવું કે એ હજરત તમે અમારું ફલાણું કામ કરી દો તો હરામ છે, તથા ઘણું બુરૂ છે, તથા સાફ શીરક છે:—કેમકે એનો હાલ સારી રીતે ખ્યાન થયો છે. “અને જો (માનતા) નથી, માત્ર તેમની રૂઢને સવાખ પુગાવવું મતલબ છે તો દુરસ્ત છે. એવી નૈયતથી હરગીજ મનાઈ નથી” પણ ખાવાનું ખાસ કરવું એવી રીતે કે હજરત અબ્બાસ (રઠી)નો ફાતેહો માત્ર શીરમાલ અને કબાળ ઉપર થાયે! અને શાહઅબદુલહક (રહ)નો ફાતેહો તર હલવા ઉપર થાયે! એ વગર ખીજા ખાવા ઉપર નહિં કરવું એ છેક નાહાની છે (અને મુજવરો તથા આજકાલના જાહેલ પીરોનો મનઘડત મસાલો છે.) એવીજ તરેહ તારીખનું મુકરર કરવું કે ફલાણા બુજરગનો ફાતેહો જે દિવસે છે તેજ દિવસે થવો જોઈએ, ખીજ તારીખે દુરસ્ત નથી એ પણ “જે અસલ” (જેપાયા) છે, “પણ જે બુજરગનો ફાતેહો ગમે તે દહાડે કોઈ પણ ખાવા ઉપર કરે. “ખાવા અને દહાડાની નીમીત માત્ર હીન્દુસ્થાનીઓએ કહાડી છે. શરીઅતે મોહમદીમાં એનો કોઈ જગ્યા પાયા નથી.” “અને શરીઅત પ્રમાણે ફાતેહાનો બેહતર માર્ગ આ છે કે ખાઉ પકાવી મોહતાજ ગરીબોને વહેંચે અને

એમ કહે યો અસ્લાહ આ ખાણું તારી નજર છે એનો સવાબ મારા તરફથી ખુદાના પેગમબર (સલ) ની રૂહને અથવા હઝરત અલી (રદી)ની રૂહને અથવા હઝરત અબદુલ કદેર જીવાની (રહ) ની રૂહને અથવા મારા આપદાદાની રૂહને તું પોતાનાં કરમથી પેંહોંચવી દે” ખાવાનો સવાબ જુદો છે અને પહવાનો સવાબ જુદો છે. પણ હિન્દુઓની તરફ લીપવું પોચવું અને ખાવાની સાથે હુકકો અને અશીમ મુકે છે. કે કદાપી મુરદાની રૂહ કંઈ ખાતી પીતી હશે. “અસતગફેરુલાહ” બહેલોએ દરેક વાતમાં એવી વાહીતખાહી રસમો કહાડી છે કે જેથી ઇસલામની રોનક તદ્દન જતી રહી, દીનદાર મુસલમાનને લાજેમ છે કે દરેક રીત રીવાજમાં ખુદાના પેગમબર (સલ)ના હુકમને તલાશ કરે કે આ ખાખતમાં હઝરતે (સલ) શું ફરમાવ્યું છે. અને પોતાની અદપ બુદ્ધિને પેસારો કરે નહીં. જો માત્ર અમારી અક્કલ ખસ હોત તો હક્કતઆલા હરામ હલાલને ખતલાવવા પેગમબર (સલ)ને શા માટે મોકલતો ?

પાંચમી ફસલ

‘એમાં શિરકની યુરાધ તથા શિરક કરવાની સજાનું ખ્યાન છે.’

અલ્લાહ મુબહાનહું એ ફરમાવ્યું: “ખરીત ખુદા, તેની સાથે શરીક પકડવાના (પાપ)ને બખશતો નથી અને તેના સિવાય તેથી નીચલા શુનાહમાંથી જેને આહે તેને બખશે છે. અને જેણે ખુદાની સાથે શિરક કીધું તેણે મોટી કલ્પના કીધી.” મુરા નીસા, ૪, ૪૭.

ફાયદો—ખરૂં બેતાં આથી મોટું કયું પાપ છે કે જેવી રીતે ખુદાથી મુરાદો માંગે તેવીજ રીતે તેના બંદાઓથી માંગે. તો બધે તેણે માલીકને અને શુલામને સરખા કીધા અને કારભારમાં લેગા કીધાં, આ આયતથી જણાયું કે શિરકથી તોળા: કરવી એ મુસલમાનો ઉપર સર્વથી પહેલું છે કારણ કે બીજા શુનાહને અગરજો કપીરા (મોટા) હોય પણ તેની બખરી-શની આશા છે. અને શિરકતો તે બલા છે કે જેને અલ્લાહ-તઆલા કહી બક્ષશે નહિ “ખુદાની પનાહ! જેને ખુદાએ નહિ બક્ષો તેનું ઠેકાણું દોબખ વગર ક્યાં છે ?

નખી [સહ] સાહેબે ફરમાવ્યું: “અલ્લાહ સાથે શિરક નેકર અગર જો ઠેકાં તને કલલ કરે અથવા બાળી નાંખે” (મિશકાત શરીફ)

ફાયદો-હજરતે [સલ] આ એટલા માટે ફરમાવ્યું કે અગરમ્માન બચી ગયું તો કતલ અને મુસીબત તો ઘડીભરની છે. ફરી તો બેહેશત ઘર છે. અને જો મઆબલ્લાહ [પુદાની પનાહ] તેણે શિરક કીધું તો અલ્લાહ તઆલાના ગજબમાં ગિરફતાર થયો, અને મુશરેક અગરજો બધી ઉમર દુન્યામાં ખુશીમાં કહાડે પણ છેવટ તેનું ઠેકાણું દોઝખ છે. આ ગુનેહગારે [કર્તાએ] જ્યારે શિરકની ખુરાઇ કુરઆન અને હદીસમાં એવી રીતે બેઠું, અને અંબલુ મુસલમાનોને એમાં ફસેલા બોયા તો પુદાની કસમ ફીલ ઘણું દઢયું અને ઘણું અફસોસ થયો ત્યારે એજ માટે આ રીસાલાને હિન્દી ભુખાનમાં રહેલાઇથી સરખ કરીને લખ્યો. અને જલદી સમજવાને માટે આયત અને હદીસનો તરબુમો હિન્દી મહાવરા પ્રમાણે કીધો કે જેથી સર્વ ખિયારા નાવાકેફ મુસલમાનોને ફાયદો થાય. એથી મારી કંઇ કાબલીયત બતાવવાની ગરજ નથી. આલેમોથી આશા છે કે તેઓ હિન્દી ભાષા વિષે જો ન કહાડે. અને મતલબને બલે.

રીસાલો સમાપ્ત

“ઉપસંહાર (ખાતેમાં) એમાં ત્રણ ફાયદા છે.”

પહેલો ફાયદો-જે મુબહો અને સવાલો આ વખતના લોકો શિરકની ખાબતમાં ખ્યાન કરે છે. તેનાં જવાબો પુદાસા

વાર આ રિસાલામાં ખ્યાન થઇ ચુક્યા છે. જે માણસ અકલ-
વાળો છે તે એને સારી રીતે બે સમજી લેશે તો ખીબા
સવાલોના જવાબો પણ હાથે શકશે પણ આ જગ્યા ખીબા
પણ બે કાચદા ચાદ રાખવાની જરૂર છે:—

પહેલો કાચદો—તે એકે જ્યાં સુધી હદીસની સનદ
નહિ પુગે અને તે હદીસ મોહકદેસોની કંઈ ક્રીતાબમાં છે; એ
નહી જણાય ત્યાં સુધી તેને માનવું નહીં જોઈએ. !!! ઘણી
વાહીતખાહી હદીસો પાછલા માશાએખોની ક્રીતાબોમાં
લખાયેલી છે અને ઓલમા મોહકદેસીનની નજદીક
તેનો કથો હતખાર નથી.* એવીજ તરેહ જે હદીસની મતલબ
કુરઆનને વિરુદ્ધ હોય તેને પણ ગલત બાણુવું જોઈએ
કુરઆન વગર ઘણી હદીસો છે પણ જે હદીસ શરીઅતની
મતલબને મુવાફેક હોય તેને માનવું જોઈએ જેમકે એની
એક મિસાલ લખાય છે. (મસલ) “કુરઆન મજીદથી અમોને
જણાઇ ચુક્યું છે કે પોતે પેગમ્બરને પોતાના બાનના નફા-
નુકશાનનો કંઈ અખત્યાર નથી. હવે બે કોઇ હદીસ એવા
મજમુનની નકલ કરે કે પેગમ્બર (સલ) ને સર્વ ચીજોનો

*હજરત (સલ)ને સર્વ વસ્તુની ખબર છે એવું બોલનાર જે
પોતાની વાતને સિદ્ધ કરવા માહે તો તેને આ કાચદો ખ્યાનમાં
રાખવો જોઈએ. યુ. મો.

અખત્યાર છે તેવણુ આહે તે કરે, તો અમો તેને માનશું નહિ કેમકે કુરઆન શરીફની વિરૂદ્ધ પેગંબર [સલ]તું ફરમાવતું બનવાબેગ નથી.

ખીજો કાયદો-તે એ છે કે મુસલમાનોને હાઝેમ છે કે તેઓ અકીદાને કુરઆન હદીસને મોવાફિક ફરસ્ત (ઠીક) કરે, અને ક્રીસ્તા અને નકલોને અકીદાઓમાં દખલ નહીં દે. ઘણી મખલુકનો આકીદો આ સબખથી બગડયો કે ફલાણા બુખરગથી એમ થયું હતું. અને ફલાણાએ આ કીધું હતું એવી મુસલમાની ઉપર કુરઆન કે કુરઆન મજીદને તો તાખમાં રાખ્યું અને નકામા ક્રીસ્તા કહાણીઓ ઉપર અકીદો બાંધ્યો; !!! કોઈ માણસ આથી વલીઓની કરામતનો ઇન્કાર સમજે નહિ કેમકે આ સિફ થયલું છે કે હક્કતઆલા કદી વલીઓને હાથે કરામતો બાહેર કરાવે છે કે જેથી લોકોને તેઓની બુખરગી અને મોટાઈ બજાવ. પણ દરેક વખત તેઓને આ અખત્યાર નથી કે જે બીજને બ્યારે આહે ત્યારે કરે. ? ફરી બ્યારે તેઓનો અખત્યાર નહિ થયો તો તેઓથી હાજતો માંગવી તદબ નાહાની છે!! રહું ખુદાની બનાબમાં તેઓ પાસે હુઆ કરાબુ તેને તો કોઈ મના નહિ કરતું. મતલબ કે બ્યારે કુરઆનથી સિફ થયું કે ખુદા સિવાય કોઈને હાજત પુરી પાડવાની.

શક્તિ નથી તો હવે કોઈ ગમે તે કહે અને કેટલી પણ વાતો ઘડ્યા કરે તેને કદી સાંભળવી નહિ જોઇએ:— કેમકે ખુદાતઆલા જેવો કોણ છે કે અમો તેની વાત ઉપર ચકીન લાવીએ.

ખીજો ફાયદો—જે મુસલમાન ભાઈ આ રીસાલાને જુએ તેમની ખીજમત(સિવા)માં સલામ ખાદ આ અરજ છે કે આ વખતના મરદ અને બોરતોને આ રિસાલો સંભળાવે. તેઓની આગળ નરમાશથી મોહુખત કરીને વાંચવું પોતા ઉપર જરૂર અને વાજેબ બાબુ. “ઘણા લોકો ખાપડા અબજુ પણાને લીધે લાચાર છે. જો ધીમે ધીમે સમજાવશે તો અહ્વાહથી ઉમેદ છે કે લોકો તોહિદને સમજી જશે અને શિરકથી તોળા: કરશે. (મસદ) જો તમારી રૂબરૂ તમારો છોકરો અથવા કોઈ દોસ્ત અબજુપણથી ઝેર ખાવા લાગે તો તમો તેને કદી ઝેર ખાવા નહિ દેશો કેમકે તમને ચકીન છે કે જોજો ઝેર ખાધું કે મર્યો. ત્યારે જોવીજ રીતે શિરકને પણ સમજો કે તેના કરવાથી ઇમાન મરે છે. “અને જો એવી ખુરી ચીજ છે કે જેને પાછો કલમો નહીં પડે ત્યાં સુધી ખુદા માફ કરતો નથી.” તો જેવી રીતે તમો ઝેર ખાવાથી પોતાના દોસ્તને બચાવો છો તેમજ શીરકથી પણ બચાવો. અને જેવી રીતે અર્ધ ચકે ભૂલા ભટક લોકોને સીધે માર્ગે લાવો. ખુદા બાબુ છે

કે એનો સવાળ તમારા રોજા નમાઝથી તમને વધારે મળશે,
 “ નબી (સલ્વ) સાહેબે ફરમાવ્યું: “ જે કોઈ સારો માર્ગ
 બતાવશે. તો તેને કરનારાની બરાબર સવાળ મળશે.” અને
 આ વાતની ખૂબી નહિ રાખવી બેઠાએ કે લોકોની આદત
 મુદ્દતથી બગડેલી છે તેઓ માનશે, કારણ કે આ સેવકે
 (કર્તાએ) ઘણીવાર અજમાવ્યું છે કે સમજાવ્યા બાદ બે
 બધા નહિ સમજે તો પાંચ હજાર તો અલગત સમજે છે.
 સારી રીતે સમજાવાય અને તેમાંથી બે ચાર પણ નહિ
 સમજે એ બનવાબેગ નથી. “આ વખતના ઘણા આલેમ
 ફાતેહ પણ આ ખ્યાલથી કહેતા નથી કે લોક પોતાની
 જાણથી હમારું કહ્યું માનશે નહિ. પણ એ સાચું નથી. બે
 આલેમ ફાતેહજ ભણું છું સમજાવતા નહિ રહેશે તો બહેલ
 તદ્દન દીનને તળાહ કરશે ! ! હાં અલગત આટલું છે કે
 શીરકના મના કીધાથી કેટલાક જાહી લોક અને ઘણા પીરબ્રાહ્મ
 દીનથી બહેલ જેઓએ રેવડી ગાંઠ્યા અને ઝુંડા નિશાનોને
 પોતાની રાજી (પેટ ભરવાની) મુકર્રર કીધી છે, તેઓ કદી ખુશ
 નહિ થશે. અને ઘણાં શુસ્સાથી લીલીપીળી આંખો કરશે.
 પણ મોહમ્મદી મુસલમાનોને એવા ખ્યાલથી ચુપ રહેવું
 લાઝેમ નથી. આપણો અહાહ રાગી બેઠાએ એ લોકો ખુશ
 હોય તો શું ? અને નાખુશ હોય તો શું. ??

કામદો ત્રીજો-જો કે શીરકનું ખ્યાન ખુલાસાવાર નસર
(ચાલુ વર્ણન)માં થયું છે. પણ થોડી મતલબ નઝમ (કવીતા)માં
પણ મુનાસબ જણાય છે. કેમકે નઝમ ઘણું જલદી યાદ થાય
છે. વિશેષ કરી છોકરાઓને યાદ કરવા માટે ગણું સાફ છે.
કે નાનપણથીજ અકીદો ચોખો રહે અને શીરકની ખુરાફ
સારી રીતે દીલમાં પેશી બાથ:—

નઝમ.

ખુદા ફરમા ચુકા કુરઆંકે અંદર * મેરે મોહતાજ હું પીરો પયગંમખર
નહિ તાકત સીવા મેરે કીસીમેં * કે કામ આવે તુમહારી બે કસીમેં
જો ખુદ મોહતાજ હોવે દુસરેકા * બલ્લા ઉસ્સે મદદકા માંગના કયા
ખુદાસે ચોર જુલુરગોસેબી કહેના * યહી હે શીરક ચારો ધરસે બચના
ખખર કુરઆનમેં હે ચે મોહકકક * નબખશોમા ખુદા મુશરેકકુ મુતલક
મઆજલાહ જીસે ઉસને નબખશા * મુકરર વોહ જહંનમમેં પરગા
અગર કુરઆંકુ તુમ સચ જાનતેહો * તો શીરતુમ મંનતે કયું માનતે હો
તુમ્હે ચે તોર બદ કીસને સીખાયા * મોહંમદને કહાં હે ચે બતાયા
હે શીતાં દુશમને અવલાહે આદમ * સીખાતાહે વોહી રાહે જહંનમ
કીસીકુ જુતપ્રસ્તી હે સીખાતા * કીસીકુ હે વોહ કબરોપર જુકાતા
ગરઝ અલ્લાહસે દોનોકુ રોકા * મોલાકર રાહ જા, ખંદકમેં કોંકા
મુસલમાનો જરા સોચો તો દીલમેં * ફંસેહો કીસતરહ તુમ આબોગીલમેં
બોહોત ગફલતમેં સોચો અપ તો જાગો * ખુદકિ હોતે બંદોસે ન મગિ
વોહ માલેક હે સબ આગે ઉરકે લાચાર * નહિ હે કોઇ ઉરકે ધરકા મુખ્તીયાર

વોહ કયાહે જો નહિ હોતા ખુદાસે * જોસે તુમ માંગતે હો ઓલેયાસે
બયાને શીરક સુન કહેતે હેં મરદક * કે મુનકર હેં યુબુરગોસે બેલાશક
અરે લોડા કુબ્યાં અપનીકુ રેડા * યુબુરગોસે નહિ ઇનકાર હમકા
ખુદા લાનત કરે ઉસ ઈસેયાહ પર * કે જસકે દીલમેં હો યુગઝે પયઅર
જોસે હો યુગજ આલે મુરતકાકા * ખુદા ઉરકુ કરે દોજખકા કુનદા
જોસે અસહાબ હજરત સે હો ઇનકાર * રહે હરદમ ખુદાકી ઉસપે શીટકાર
જોસે કુછ યુગજ હોવે અવલેયાસે * હમેશા અખર લાનત ઉસપે બરસે
અબ ઇતના ઓરબી સુન રખયે હજરત * જો હકપર નાયબે ઉસપરબી લાનત
હમારા કામ સમજના હે ચારે * અબ આગેઆહો તુમ માનો નમાનો
તું અપને હાલમેં કુછ સોચ ખુર્મ * જોયાં અબ બંધકર વલ્લાહો આલમ

નસીહતુલ મુસ્લેમીન સમાપ્ત.

એ પછી અલ્લાહના નેક બંદા (લાએલાહ ઇલ્લલ્લાહ મોહ-
મ્મદ રસૂ લુલ્લાહનો) કલમો પઢનારા મહારા દીની લાઈઓને અરજ
એ છે કે દીનની તાલીમ બચ્ચાંઓને બાળપણથી આપવી ભેધએ
તોનો સરસ માર્ગ આ દેશમાં આવ છે કે, મુસલમાનોની
ગુજરાતી રુકુલોમાં સરકારી સાત ચોપડી નહીં લાઘાવતાં
ઈસ્લામી ગુજરાતી ચોપડીઓ ચલાવાય. અનનુમન હિમા-
યતે ઇસ્લામ લાહોરે પોતાની ચોપડીઓ ઉરદુમાં કહાડી છે
અને તે હજારો નહીં પણ લાખો છપાઈ છે. અને મુસલ-

માનો વાપરી રહ્યા છે તેમજ તાલીમુલ ઇસ્લામ ઉરફના ચાર નંબરો પણ હિન્દુસ્તાનના મુસલમાન બચ્ચાઓને મદદરેસાઓમાં શીખાવ્યામાં આવે છે. તેમજ સંદેશના ઇસલામી મદદરેસાઓમાં પણ વપરાય છે તેવી ચોપડીઓ ગુજરાતમાં ગુજરાતીમાં ચલાવવાની જરૂર છે કે જેથી છોકરાઓ ગુજરાતી વાંચવા બહુવા પણ શીખે અને દીનતું જ્ઞાન પણ આવતું બને. જે લોકો સરકારથી ગ્રાંટ મેળવે છે તેઓ પર સરકારી ચોપડીઓ બહુવાની ફરજ છે, પણ જેઓ સરકારથી કરી મઠંડ મેળવતા નથી તેઓને સરકારી ચોપડીઓ ચલાવવાની જરૂર નથી પાઠશાળાઓ પોતાની સ્કુલોમાં મુસલમાનોને પોતાની ધર્મિ ચોપડીઓ ચલાવે છે પણ અફસોસ કે, મુસલમાનો મુસલમાનોને પોતાની ધર્મિ ચોપડીઓ ચલાવતા નથી. ખુદા હિદાયત કરે.

હવે જો પછી કેટલુંક ઇસ્લામી સુનંત જમાનના અકીદાઓનું વર્ણન લખવામાં આવે છે. કારણકે જો વિના માણસનું દીન ઇમાન પાક સાફ થતું નથી. અને એને નહીં માનવાથી ખુદાની પનાહ માણસ કાફર થાય છે જેથી સર્વ મુસલમાનોને લાજેમ છે કે એને સારી રીતે સમજી યાદ કરી લે અને જે ઇમાનીથી જમી દોઝખની અગ્નિથી નબત મેળવે (ખુદા હમોને બસ છે અને તેજ સાફે કામ કરી આપનાર છે) આમીન

અકીદાઓનું વર્ણન

૧ અકીદાહ સઘળું જહાન પ્રથમ તદ્દન પેદા થયું નહોતું. અલ્લાહ તઆલાના ઉત્પન્ન કરવાથી હસ્તિમાં આવ્યું.

૨ અકીદાહ અલ્લાહ એક છે તે કોઈનો ગરજવાન નથી. ન તેણે કોઈને જણ્યો અને ન કોઈએ તેને જણ્યો. તેની કોઈ સી નથી. કોઈ તેના સુકાળેલો (ખરાબયો) નથી.

૩ અકીદાહ તે હમેશથી છે અને હમેશ રહેશે.

૪ અકીદાહ કોઈ વસ્તુ તેના જેવી (મિસલ) નથી તે સર્વથી નિરાજો છે.

૫ અકીદાહ તે જીવતો છે. દરેક ચીજ ઉપર તેની શક્તિ છે કોઈ ચીજ તેની ભણ (ઇલ્મ)થી બહાર નથી. તે સર્વને જુવે છે. સાંભળે છે. જાણે છે; પણ તેનું જાણવું અમો હોકોના જાણવા સરખું નથી તે જે ચાહે તે કરે છે. કોઈ તેને રોક ટોક કરનાર નથી, તેજ પૂજ્ય છે તેનો કોઈ જાગીયો નથી. તે પોતાના બંદાઓ પર મહેરબાન છે. સર્વ જોણો(દોષો)થી પવિત્ર છે. તેજ પોતાના બંદાઓને સર્વ આફતોથી બચાવે છે. તેજ ઈબ્જતવાળો છે. મોટાઈ આપનાર છે. (રિજક) રાખી પોહાંચાવનાર છે. ચાહે તેની રાજી તંજ કરે અને ચાહે તેની કાશાહ (વધુ) કરે જેને ચાહે તેને નીચે નાખે; અને જેને

આહે તેને ઉચે ચઢાવે. જેને આહે તેને ઇબ્જત આપે જેને આહે તેને ધિક્કાર આપે. તે ઇનસાફવાળો છે અને ઘણી ખરદાશત (સહન) કરનાર છે. ખંદગી અને ઇબાદતની કદર કરનાર છે. દોઆને કબુલ કરનાર છે. શુબશ. વાળો (સમાધવાળો) છે. તે સર્વેને માથે હાકિમ છે તેના હિપર કોઇ હુકમ કરનાર નથી. તેનું કોઇ કામ કહાપણથી ખાલી નથી. તે સઘળાઓનું કામ પાર પાડનાર છે તેજેજ સર્વને પેદા કર્યા છે તેજ કયામતમાં પાછા ઉત્પન્ન કરશે. તેજ મારે છે. તેને નિશાનીઓથી તથા તેના શુભોથી સર્વ જાણે છે. તેની આતની બારીકી કોઇ જાણી શકતું નથી. તે શુદ્ધ-ગારાની તોખહ કબુલ કરે છે. જે સજાને લાયક છે તેને સજા આપે છે, તેજ હિદાયત કરે છે. જહાનમાં જે કંઇ થાય છે તેના હુકમથીજ થાય છે. તેના હુકમ વગર એક રજકણ હલી શકતું નથી. તે સૂતો નથી, ઉંઘતો નથી, તે સઘળી જહાનની સંભાળથી થાકતો નથી, તે સઘળી વસ્તુને થામ્બનાર છે. એવીજ રીતે સઘળી સારી સિક્કતો અને સંપૂર્ણજ શુભો તેને માટે છે. અને ખુરી તથા નુકસાનની કોઇ સિક્કત [શુબ] તેમાં નથી, તેમાં કોઇ એળ [દોષ] નથી.

૬ અક્રીદહ તેની સઘળી સિક્કતો (શુભો) હમેશથી છે અને હમેશ રહેશે. તેનું કોઇ શુબ કદી મટી શકતું નથી.

૭ અકીદહ સષ્ટ [મખલુક]ના ગુણોથી તે પાક છે. અને દુરઆન તથા હઠીસમાં કેટલીક જગ્યા જે એવી વાતો ની ખબર આપવામાં આવી છે તેના માએના (મતલબ) અલ્લાહને સોંપે કે તેજ તેની હકીકત જાણે છે, અને અમે ઉંડાણમાં ઉતર્યા વગર તેવીજ રીતે ઇમાન લાવીએ છીએ, અને ચકીન કરીએ છીએ કે જે કંઈ તેની મતલબ છે તે ઠીક છે અને સત્ય છે. અને આજ વાત બેહતર છે, અથવા તેના બળતા અર્થ કરે જેથી તે સમજવામાં આવે.

૮ અકીદહ જહાનમાં જે કંઈ ભલું પુરું થાય છે તે સઘળાને તેના થવા પેઠલાં અજ્ઞાહતઆલા હમેશથી જાણે છે. અને પોતાની જાણ પ્રમાણે તેને પેદા કરે છે. એનુંજ નામ તકદીર છે. અને ખરાબ વસ્તુના ઉત્પન્ન કરવામાં ઘણા લોક છે જે હરકોઈ બાંચી શકતું નથી.

૯ અકીદહ ખંદાને અજ્ઞાહ તઆલાએ સમજ તથા વિચાર આપ્યા છે જેથી તે ગુનોહ કે સવાબનું કામ પોતાની અખત્યારથી કરે છે પણ ખંદાને કોઈ કામ ઉત્પન્ન કરવાની શક્તિ નથી, ગુનાહના કામથી અલ્લાહ સાહેબ નારાજ થાય છે અને સવાબના કામથી ખુશ થાય છે.

૧૦ અકીદહ અજ્ઞાતઆલાએ ખંદાએને એવા કામનો હુકમ ફરમાવ્યો નથી કે જે તેઓથી બની શકે નહીં.

૧૧ અકીદહ કોઇ વસ્તુ ખુદાને માથે અમત્યની નથી, તે જે કંઇ મેહેરબાની કરે છે એ તેનો ફજલ (અનુગ્રહ) છે.

૧૨ અકીદહ અલ્લાહ તઆલાએ મોકલેલા ધણા પેગંબરો લોકોને સીધો માર્ગ બતાવવા આવ્યા અને તે સઘળા શુનાહોથી પવિત્ર છે. પૂરી રીતે તેઓની ગણતરી અલ્લાહનીજ બાજુમાં છે. તેઓની સમ્મ્યાઇ બતાવવા માટે અલ્લાહ તઆલાએ તેઓના હાથ ઉપર એવી એવી નવી નવી મુશકેલ વાતો બહેક કરી જે બીબા લોકો કરી શકતા નથી. એવી વાતોને મોઅજેઝહ કહે છે, એઓમાં સર્વથી પહેલા પેગંબર આદમ (અલે) હતા. અને સર્વથી છેલ્લા હજરત મોહમ્મદ રસૂલુલ્લાહ (સલ) થયા અને બાકીના બીબા ત્રયમાં થયા, એમાં કેટલાક ધણા પ્રખ્યાત છે. નુહ (અલે) હિશ્મીમ (અલે) હસહાક (અલે) હસમાઇલ (અલે) યાકુબ (અલે) યુસોફ (અલે) હાઉફ (અલે) સોલેમાન (અલે) ઐયુબ (અલે) મુસા (અલે) હારૂન (અલે) ઝકરીયા (અલે) યહયા (અલે) હસા (અલે) હસન (અલે) અલિ થસન (અલે) યુનોસ (અલે) લૂત (અલે) મુદરીસ (અલે) સુલફિલ (અલે) સાલેહ (અલે) હુદ (અલે) શોએબ (અલે)

૧૩ અકીદહ સઘળા પેગંબરોની ગણતરી અલ્લાહ તઆલાએ કોઇને બતાવી નથી માટે આવી રીતે અકીદો રાખે કે અલ્લાહ તઆલાના મોકલેલા નેટલા પેગંબરો છે

તે સઘળાઓ ઉપર અમો ઇમાન લાવીએ છીએ જે અમારી બાણમાં છે તેઓપર તથા જે અમારી બાણમાં નહીં અવ્યા તેઓપર પણ.

૧૪ અકીદહ પેગમ્બરોમાં કેટલાકનો મરતઓ કેટલાકથી મોટો છે. સઘળાઓમાં વધુ મરતઓ અમારા પેગમ્બર મોહમ્મદ સુસ્તફા (સલ) નો છે. અને એવણું પછી કોઈ નવો પેગમ્બર આવી શકતો નથી ક્રિયામત સૂધી જેટલા માણસો અને જીવન ઘરો તે સઘળાના તેવણુ પેગમ્બર છે.

૧૫ અકીદહ અમારા પેગમ્બર (સલ) ને અલ્લાહ તઆલાએ જાત્રતમાં દેહની સાથે મકકાથી ખેતુલ મોદદસ અને ત્યાંથી સાતે આસમાનોમાં અને ત્યાંથી જ્યાં સુધી અલ્લાહે ચાહું હવું ત્યાં પોહોંચાવ્યા અને ફરી મકકામાં પાછા લાવ્યા અને [મેઆરાજ] કહે છે.

૧૬ અકીદહ અલ્લાહ તઆલાએ કેટલીક મખલુક નુરથી ઉત્પન્ન કરી તેને અમારી દ્રષ્ટિથી છુપાવી છે તેને ફિરસ્તા કહે છે. તેઓને ઘણાં કામ સોંપાયા છે. તેઓ અલ્લાહના હુકમથી વિરૂદ્ધ કોઈ કામ કરતા નથી. જે કામમાં લગાડેલા છે તેમાં તેઓ લાગેલા છે. તેમાંના ચાર ફિરસ્તા ઘણા પ્રખ્યાત છે. હવરત જીબરિલી (અલે) હવરત મીકાઈલી (અલે) હવરત ઇસરાફીલી (અલે) હવરત ઇજરાફીલી (અલે)

તઆલાએ કેટલીક મખલૂફને અગ્નિથી ઉત્પન્ન કરી છે તે પણ અમને દેખાતી નથી તેને છુન્ન કહે છે. એઓમાં નેક, ખદ, (સાશંનરસા) સર્વ તરેહના થાય છે. તેઓની આલાહ પણ થાય છે તે સઘળાઓમાં ધણે પ્રખ્યાતી પામેલો શરાઈવાળો ઇબલીસ એટલે શૈતાન છે.

૧૭ અકીદાહ મુસલમાન જ્યારે ઘણી ઇબાદત કરે છે, અને ગુનાહોથી બચે છે, અને દુન્યાથી મોહુખત નહોં રાખતો, અને પેગમ્બર સાહેબ [સલ] ની ફરેક તરેહથી સારી રીતે તાબેદારી કરે છે તો તે અલ્લાહનો હોસ્ત તથા ખ્યારો થાય છે. એવા શખ્સને વહી કહે છે. એવા શખ્સથી કદી એવી વાતો થવા લાગે છે જે બીબા લોકોથી થઈ શકતી નથી. એ વાતોને કરામત કહે છે.

૧૮ અકીદાહ વહી ગમે તેટલે મોટે ફરજને પહોંચે પણ નખીને બરાબર થઈ શકતા નથી.

૧૯ અકીદાહ અલ્લાહનો કેટલો પણ ખ્યારો થાય પણ જ્યાં સુધી હોશ હુશીયારી બાકી છે ત્યાં સુધી શરી-અતના બંધનમાં રહેવું ફરજ છે. નમાઝ, રોઝો અને ફોજ બંદગી માફ થતી નથી. જે ગુનાહની વાતો છે તે તેઓને માટે પણ ફરસ્ત થતી નથી.

૨૦ અકીદહ જે શખ્સ શરીઆત વિરુદ્ધ હોય તે ખુદાનો દોસ્ત થઈ શકતો નથી. જો એમ છતાં તેના હાથથી કોઈ આશ્ચર્ય લાગ્યો વાત દેખાય તો તે ભ્રૂ છે અથવા નફ્રસાની કે શેતાની ધંધો છે. તેનાથી અકીદો શખ્સે ન ભેધએ.

૨૧ અકીદહ વલી લોકોને ફટલીક લેઢની વાતે ઉધમાં અથવા ભગતામાં જણાય છે તેને ઠરાફ તથા ઇલ્લાહ કહે છે. જો તે શરીઆતની માફક હોય તો તે કબુલ છે પણ જો તે શરીઆત વિરુદ્ધ છે તો તે રદ આતેલ છે.

૨૨ અકીદહ અલ્લાહે અને રસૂલે દીનની સંધળી વાતો કુરઆન તથા હદીસમાં અંદાઓને જતાવી છે. હવે કોઈ નવી વાત દીનમાં કાઢવી ફરસ્ત નથી એવી નવી વાતોને બિદઆત કહે છે અને બિદઆત મોટો ગુનોહ છે.

૨૩ અકીદહ અલ્લાહ તઆલાએ ઘણી ખરી નાંની મોટી કિતાબો અસમાનથી જાબરહલ (અલે)ની મારફતે ઘણા પેગમ્બરો ઉપર ઉતારી છે, કે તેઓ પોતપોતાની ઉમ્મતોને દીનની વાતો જતાવે. એમાંની ચાર કિતાબો ઘણી પ્રખ્યાત છે. “તૌરાત હજરત મુસા (અલે)ને મળી.” “ઇંજીલ હજરત ઇસા (અલે)ને મળી.” “ફુરકાન હજરત મુહમ્મદ (અલે)ને મળી.”

અને “કુરઆને મજીદ અમારા પેગમ્બર મોહમ્મદ (સલ)ને મળ્યું.” અને કુરઆને મજીદ છેલ્લી કિતાબ છે. હવે કોઈ કિતાબ આસમાનથી આવશે નહીં કિયામત સુધી કુરઆનનોજ હુકમ આજુ રહેશે. બીજી કિતાબોને શુમરાહ લોકોએ કેટલીક બદલી નાંખી છે પણ કુરઆને શરીફની સંભાળનો અદ્વાહ તઆલાએ વાયદો કર્યો છે એને કોઈ બદલી શકતું નથી.

૨૪ અકીદહ અમારા પેગમ્બર (સલ)ને જે જે સુસલ-માનોએ જોયા છે તેઓને સહાબી કહે છે, તેઓની મોટી મોટી બજરગીઓ (કુરઆનમાં તથા હદીસમાં) આવેલી છે. તેઓથી મોહમ્મદ તથા સારો શુમાન રાખવા બેઠાં જો તેઓના આપસનાં લડાઈ ઝગડા કંઈ સાંભળવામાં આવે તો તેને ભુલ ચુક જાય, તેઓની પુરાઈ કરે નહીં. તે સઘળાઓમાં સર્વથી વધેલા ચાર સહાબી છે હજરત અબુબકર સિદ્દીક (રહી). એવણુ પેગમ્બર સાહેબ [સલ] પછી તેમની ગાદીએ બેઠા, અને દીનનો બદોબસ્ત કર્યો માટે એવણુ પ્રથમ ખલીફા કહેવાય છે. સઘળી ઉમ્મતમાં એવણુ સર્વથી બેહતર છે એવણુ પછી હજરત ઉમર [રહી] છે એવણુ બીજા ખલીફા છે એવણુ પછી હજરત ઉસમાન [રહી] આ ત્રીજા ખલીફા છે એમના પછી હજરત અલી (રહી) આ ચોથા ખલીફા છે.

૨૫ અકીદહ સહાબી લોકોનો એટલો મોટો મરતબો છે, કે મોટામાં મોટા વહી પણ નાનાં દરબાના સહાબીના મરતબાએ પહોંચી શકતા નથી.

૨૬ અકીદહ પેગમ્બર સહિબ [સહ]ની અવલાદ તથા બીબીઓ સઘળા માન દેવાને લાએક છે અવલાદમાં સર્વથી મોટો મરતબો હજરત ફાતેમા [રહી] નો છે અને બીબીઓમાં હજરત ખદીજા: તથા હજરત આએશા: (રહી)નો છે.

૨૭ અકીદહ ઇમાન ક્યારે દુરસ્ત થાય છે કે “સઘળી વાતોમાં અલ્લાહને તથા રસૂલને સાચા બાલે” અને તે સઘળાને માટે અલ્લાહ તથા રસૂલની કૌઈ વાતમાં શક કરવો અથવા તેને બુઠવવી અથવા તેમાં એળ કાઢવી અથવા તેની સાથે હુંસી મબક કરવી આ સઘળી વાતોથી ઇમાન જતું રહે છે.

૨૮ અકીદહ કુરઆન તથા હદીસની ખુદલે ખુદલી મતલબને નહીં માનવી અને જોંથ પેંચ કરીને પોતાની મતલબ સિદ્ધ કરવા મતલબ ધડવી બદ-દીનીની (પુરા ધર્મિની) વાત છે.

૨૯ અકીદહ ગુનહને હલાલ સમજવાથી ઇમાન જતું રહે છે.

૩૦ અકીદહ મુનોહ ગમે તેટલો મોટો હોય જ્યાં સુધી તેને પુરા સમજે છે ઇમાન જતું નથી પણ કમજોર થાય છે.

૩૧ અકીદહ અહ્લાહ તઆલાથી નિર્ભય થવું કે નિર્માશ થવું કુફર તથા શિરક છે.

૩૨ અકીદહ કોઇથી ગેળની વાત પુછવી અને તેનું વકીન કરી લેવું કુફર છે.

૩૩ અકીદહ ગેળનો હાલ અહ્લાહ તઆલા સિવાય કોઇ બાણતું નથી. નળીઓને વહીથી, અને વહીઓને કશફ તથા ઇલહામથી, અને સામાન્ય લોકોને નિશાનીઓ (ચિન્હ) થી કેટલીક વાતો જણાય છે.

૩૪ અકીદહ કોઇનું નામ લઇને કાફિર કહેવું અથવા લાનત કરવી મોટો ગુનોહ છે:—હા, એમ કહી શકે છે કે બલેમે ઉપર લાનત” જુઠાઓ ઉપર લાનત” પણ જેઓનું નામ લઇને અહ્લાહે અને રસૂલે લાનત કરી છે અથવા તેઓનાં કાફિર થવાની ખબર આપી છે તેઓને કાફીર મલજીન કહેવું ગુનોહ નથી.

૩૫ અકીદહ જ્યારે માણસ મરે છે તો બે ગાડવામાં આવે તો ગાડવા પછી અને બે ગાડવામાં નહીં આવે તે જ હાલમાં હોય તેની પાસે બે ફિરસ્તા જેઓનું નામ મનકર અને નકીર છે તેઓ આવીને પૂછે છે કે તારો પરવરદિગાર કોણ છે ? તારું દીન કયું છે ? હજરત મોહમ્મદ રસૂલ હાહ (સલ) માટે પૂછે છે આ કોણ છે ? બે મરેલું માણસ ઈમા-

નહાર હશે તો ઠીક ઠીક જવાબ આપે છે ફરી તેને માટે સર્વ તરેહનું ચહેન છે. જનંત તરફ બારી ખોલે છે જેમાંથી ઠંડી ઠંડી હવા અને ખુશખો આવતી રહે છે અને મઝામાં પડીને સૂઈ રહે છે. અને જો મુહુરું બેઠાંમાન હશે તો સઘળી વાતોમાં આજ કહેશે કે મને કશી ખબર નથી. ફરી તેના ઉપર ઘણી સખતી અને અઝાબ ક્રિયામત સૂધી થતો રહે છે. અને કેટલાકોને અલ્લાહ તઆલા આ પરીક્ષાથી માફી બખશે છે. “પણ આ સઘળી વાતો મુરહાને જણાય છે અરો લોક જોતા નથી” જુઓ, જેવી રીતે સૂતેલો માણસ સ્વપ્નામાં સઘળું જુવે છે અને જાગતો માણસ તેની પાસે અબજમાં જોતી રહે છે.

૩૬ અકીદહ મરવા પછી દરરોજ સવાર સાંજ મુરહાનું જે ઠેકાણું હોય છે તે દેખાડવામાં આવે છે. જનંતીને જનંત દેખાડીને ખુશખબરી આપે છે, અને દોઝખીને દોઝખ દેખાડીને વધુ અફસોસમાં નાખે છે.

૩૭ અકીદહ મરવા માટે દોઆ કરવાથી, કંઈ ખેર ખેરાત કરી બખશવાથી તેનો સવાબ પોહોચે છે અને તેથી તેનો ઘણો ફાયદો થાય છે.

૩૮ અકીદહ અલ્લાહે અને રસુલે ક્રિયામની જેટલી નિશાનીઓ બતાવી છે સઘળી જરૂર ચનારી છે. ઇમામ

મહદી જરૂર પધારવાના અને ઘણા ઇનસાફી સાથે બાદશાહી કરવાના કાણો દબાવવા નિકળવાનો અને દુન્યામાં ઘણો ફસાઈ મર્યાવશે તેને મારી નાખવા માટે હજરત ઇસા (અલે) આસમાનથી ઊતરશે, અને તેને મારી નાંખશે. યાહ્યુજ માયુજ ઘણા જબરજસ્ત લોક છે તેઓ જમીન ઉપર પથરાઈ જશે અને ઘણું તોફાન મર્યાવશે. ફરી ખુદાના કહુરથી હલાક થશે. એક “વિચિત્ર જાનવર જમીનમાંથી નીકળશે અને આઠમીઓથી વાતો કરશે પશ્ચિમ તરફથી સૂર્ય નીકળશે. કુરઆન મજીદ ઉપડી જશે. અને થોડા દિવસમાં સઘળા મુસલમાનો મરી જશે અને સઘળી દુન્યા કાફિરોથી ભરાઈ જશે અને એ સિવાય બીજી ઘણી વાતો થશે.*

૩૯ અકીહદ બ્યારે સઘળી નિશાનીઓ પૂરી થશે તો કિયામતની તૈયારી થશે. હજરત ઇસરાફીલ (અલે) અલ્લાહના હુકમથી સૂરકુંકશે, જે શીંગડા જેવી ઘણી મોટી વસ્તુ છે. આ સૂર કુંકવાથી સઘળી જમીન આસમાન ફાટીને તુકડે તુકડા થશે. સઘળી મખલુક મરી જશે અને જેઓ મરેલાં છે તેઓનો અત્મા બેહોશ થશે પણ જેઓનું બચાવવું અલ્લાહની નિગાહમાં હશે તેઓ પોતાની હાલત ઉપર રહેશે.

* વાંચો-બેહેશતી એવર ગુજરાતી ભાગ ૭મો. કિયામતની નીશાનીનું બયાન મળવાનું ઈકાલુ-એનેજર કુતોબખાના સાદેકીયા: રોહેર.

૪૦ અકીદહ ફરી બ્યારે અલ્લાહુતઆલાને મંજુર હશે કે સઘળું જહાન ફરી પેદા થાય તો ખીજવાર ફરી સૂર ફુંકારશે. આથી સઘળું જહાન ફરી પેદા થશે. મરેલાં જીવતાં થશે, અને કિયામતના મેદાનમાં સર્વ એકઠા થશે; અને ત્યાંના દુઃખથી ઘભરાઈને સર્વ, પેગમ્બરો પાસે શક્તિ અત કરાવવા જશે આખર અમારા પેગમ્બર સાહેબ (સલ) સિકારશ કરશે. “કાંટો [તરાબુ] ઉલો કરવામાં આવશે. ભલાં પુરાં કામો તેમાં તોલવામાં આવશે. અને તેનો હિસાબ થશે.” કેટલાક વગર હિસાબે જનતમાં જશે, સારા લોકોનું અમલનામું જમણા હાથમાં અને પુરા લોકોનું ઠાળા હાથમાં અપાશે. પેગમ્બર સાહેબ [સલ] પોતાની ઉમ્મતને “હોજ કોસરનું પાણી પાશે,” જે દુધથી ઘણું ઉંજલું છે અને મધથી ઘણું મીઠું છે. “પુલ સરાત ઉપર ચાલવું પડશે.” જેઓ નેક છે તેઓ તેથી પાર થઈ જનતમાં પુગવાના અને જેઓ પુરા છે તેઓ તે ઉપરથી દોઝખમાં પડશે.

૪૧ અકીદહ જહન્નમ (દોઝખ) ઉત્તર થઈ ચુકી છે તેમાં સાપ, વિંછુ અને તરેહ તરેહનો અઝાબ છે. દોઝખીઓમાંથી જેમાં રજ સરખું પશુ ઈમાન હશે તો તે પોતાની કરંછીની સઝા લોગવી, પેગમ્બરો તથા પુજરૂગોની શક્તિઅતથી નીકળી જનતમાં જશે, ફરી તે જમી તેવો ગુન્હેગાર હશે.

“પણ જે કાફિર અને મુશરેક છે તે તેમાં હમેશા રહેશે. અને તેઓને મોત પણ આવશે નહીં.”

૪૨ અકીદહ જનત પણ ઉત્પન્ન થઇ ચુકી છે અને તેમાં તરેહ તરેહના આરામ અને નેઅમતો છે. જનત વાળાઓને કોઇ તરેહનો ડર કે ઝમ્મ થશે નહીં. અને તેઓ તેમાં હમેશ રહેશે. ન તો તેઓ ત્યાંથી નીકળશે અને ન ત્યાં મરશે.

૪૩ અકીદહ નાનાં ગુનાહ ઉપર શિક્ષા કરવાનો અથવા ગુનાહને પોતાની મહેરબાનીથી માફ કરી તદ્દન સજા નહીં કરવાનો અલ્લાહ તઆલાને અખત્યાર છે (તે ચાહે તેમ કરે)

૪૪ અકીદહ શિર્ક અને કુફરનો ગુનોહ, અલ્લાહ તઆલા કદી કોઇને માફ કરતો નથી. અને એ સિવાય બીજા ગુનાહ જેને ચાહશે પોતાની મહેરબાનીથી માફ કરશે.

૪૫ અકીદહ અલ્લાહે તથા રસૂલે જેઓનું નામ લઇને જનતી થવું જતાવ્યું તેઓ સિવાય બીજા કોઇ માટે ખાતરીપૂર્વક જનતી થવાનું કહી શકતા નથી. “હાં સારી નિશાનીઓ બોધને સારો ગુમાન રાખવો અને તેની સહ-મતની આશા રાખવી અમત્યની છે.”

૪૬ અકીદહ જનંતમાં સર્વથી મોટી નેઅમત અલ્લાહ તઆલાના હીદાર છે, જે જનંતવાગાઓને નસીબ થશે. તેની લેહજત આગળ સઘળી નેઅમતો નજીવી લાગશે.

૪૭ અકીદહ દુન્યામાં બગતાં આ આંખોથી અલ્લાહ તઆલાને કોઈએ જોયો નથી અને કોઈ જોઈ શકતું પણ નથી.

૪૮ અકીદહ આખી ઉમર કોઈ કેવોએ સારો કે ખરાબ હોય પણ જેવી હાલતમાં ખાતેમા (મરતાં છેલ્લું) વખત) થાય છે તેને અનુસરીને તેને સારો કે ખુરા ખલ્લો મળે છે.

૪૯ અકીદહ આદમી આખી ઉમ્મરમાં કહી પણ તોખાહ કરે અથવા મુસલમાન થાય તે અલ્લાહને ત્યાં મકબુલ છે. હા, મસ્તીવેળા બ્યારે સડકે-હમ ચાલે (પ્રવાસ તૂટે) અને અઝાળના ફિરરતા નજરે પડે તે વેળા તોખહ કે ઈમાન કબુલ થતા નથી.

ફેસલ

એ પછી યુનાસેબ જણાય છે કે કેટલાક ખુરા અકીદા અને ખુરી રસમોને તથા કેટલાક મોટા મોટા યુનાહોને જે ઘણા થતા રહે છે અને જેથી ઈમાનમાં નુકસાની આવે છે તેને બયાન કરવામાં આવે, કે જેથી લોકો બચતા રહે.

એમાંના કેટલાક તો તદ્દન કુફર શિક્ક છે, તો કેટલાક કુફર શિક્કને લગભગ છે, કેટલાક બિદઅત અને ગુમરાહી છે અને કેટલાક માત્ર ગુનાહજ છે. મતલબ કે સર્વથી બચવાની જરૂર છે. ફરી જ્યારે આ બયાન સમાપ્ત થશે તો તે પછી “ગુનાહોથી જે હુન્યાનું નુકસાન” “અને બંદગીથી જે હુન્યાનો લાભ થાય છે” તેનું થોડુંક બયાન કરીશ. કારણ કે હુન્યાના નફા નુકસાનનો લોક ઘણો ખિયાલ કરે છે. કદાપી આજ ખિયાલથી નેક કામની તોપ્રીક અને ગુનાહથી પરહેજ થાય.

કુફર અને શિક્કની વાતોનું વર્ણન,

કુફરને પસંદ કરવું, કુફરની વાતોને સારી બાણવી, કોઈ બીજાથી કુફરની વાત કરાવવી, કોઈ કારણથી પોતાના હિમાન વિષે પસંદાવા કરવો, કે જે મુસલમાન નહીં થતો તો ફલાણી વસ્તુ મેળવતો. ઓલાહ વગેરે, “કોઈના મરવા ઉપર ગમ્માં આવી રીતે વાતો કહેવી કે ખુદાને બસ એનેજ મારવાનું સૂજ્યું, આખી જગતમાં મરવાને માટે બસ આજ હતો, ખુદાને એવું કરવું બેધતું ન હતું, એવો બુલ્લમ કોઈ કરતો નથી જેવું તે ક્યું!”—“અલ્લાહના તથા રસૂલના કોઈ હુકમને ખુરો બાણવો; તેમાં એબ કાઢવી,” કોઈ જીવતા કે

અજરી ગયલા અજરૂગ પીરને સાથે આ અકીદો રાખવો કે
અમારા દરેક હાલની એમને દરેક વખત જરૂર ખબર રહે છે. જોષિ
અથવા જે ઉપર (અમ) ભુત ચઢ્યો હોય તેનાથી ગેળની
ખબર પૂછવી, અથવા ફાલ ખોલાવવી ફરી તેને સાચી
જાણવી, કોઈ અજરૂગના કલામથી ફાલ જોઈને તેને ચકીની
સમજવું, કોઈને આવેથી પુકારવું અને એમ સમજવું કે
તેમને ખબર થઈ ગઈ. કોઈને વફા નુકસાનનો અપત્તાર સમજવો
કોઈથી સુરાદો માંગવી, રોઝી આલાહ માંગવી. કોઈના નામનો
ચેત્રો રાખવો, કોઈને સિજદો કરવો, કોઈના નામનું જનાવર
છોડવું, અથવા ચઢાવો ચઢાવો, કોઈના નામની માનતા લેવી,
કોઈની કબર કે ઘરનો તવાફ કરવો. ખુદાના હુકમનાં મુકાબ-
લામાં કોઈ ખીજની વાત અથવા રક્ષમને શ્રેષ્ઠતા આપવી.
કોઈની સામે કુંકવું, અથવા તસવીરની તરફ ઉભું રહેવું.
તોપ ઉપર બકરો ચઢાવવો, કોઈના નામ ઉપર જાનવર જુમ્મહ
કરવું અમ, ભુત, પરી, વગેરેના નીકળવા માટે તેઓની ભેટ
આપવી, બચ્ચાના જીવવા માટે બકરો વગેરે જુમ્મહ કરવો.
તેની નાજને પૂજવી. કોઈની ફુહાઈ આપવી. કાળાની બરાબર
કોઈ બચ્ચાની તાજીમ તથા અદબ કરવો. કોઈના નામઉપર
આળકનાં નાક કાન છેદવાં, વાળી ખુલ્લાક પેહેરાવવી, કોઈના
નામનો જાભુપર પૈસો ખાંધવો, અથવા ગળામાં નાંડું નાંખવું

સેહેરો આંધવો, ચોટલી રાખવી, બદી પેહિસારવી, ફકીર બનાવવો. અલીબખ્શ, હોસેનબખ્શ, અબદુનનબી, વગેરે નામ રાખવાં. કોઈ બુજ્જગના નામનું બાનવર ઠેરવી તેને અદબ કરવો. “જહાનના કારોબારને તં રાઓની તાસીરથી સમજવો, સારી નરસી તારીખ તથા દિવસને પૂછવાં. અપશુકન લેવો. કોઈ સહિના અથવા તારીખને મનહુસ બાણવી.” કોઈ બુજ્જગનું નામ વઝીફાની તરેહ ઉપર જાયું. “આવી રીતે કહેવું કે ખોદા અને રસૂલ આહશે તો ફલાણું કામ થશે.” કોઈના નામની અથવા સરની કસમ ખાવી, તસવીર રાખવી, વિશેષ કરી કોઈ બુજ્જગની તસવીર બરકત માટે રાખવી, તથા તેની તાલિમ કરવી.

“બિદઅતો, બુરી રસમો, અને બુરી વાતોનું વણ્ણન.” કબરો પર ધુમધામથી મેળો કરવો, દીવા બાળવા, સીઓનું ત્યાં જવું, ચાહરો નાખવી; પાકી કબર બાંધવી, બુજ્જગોને ખુશ કરવા માટે કબરોની હદથી વધુ તાલિમ કરવી, (વધું માન આપવું) “તાલિયા અથવા કબરને ચુમવું” ચાટવું, માટી લગાડવી તથા અને સિજદો કરવો,” કબરો તરફ નમાઝ પઢવી, મીઠાઈ હલવો શુલુશુલાં વગેરે ચઢાવવા, તાલિયા અગ્રમ વગેરે રાખવા, તે પર હલવો મલીદો ચઢાવવો, અથવા તેને સલામ કરવી. કોઈ વસ્તુને અણુલી સમજવી (કે તેને કોઈ હાથ લગાડી

શકે નહીં) મોહરમના મહિનામાં પાન નહિં ખાવું, મેંઘી મિસ્ત્રી નહીં લગાડવી. મુરદાની પાસે નહીં રહેવું. લાલ કપડું નહિં પહેરવું. “ખીખીની સહનક પુરેને ખાવા નહીં દેવી” “ત્રીભું ચાલીશમું વગેરેને જરૂરી જેવું સમજવું” જરૂરત છતાં કીના ખીજા નિકાહને જોઇ સમજવો. નિકાહ ખતના મિસ્મિહાહ વગેરેમાં શકિત નહિ હોય છતાં સઘળી ખાનદાની રસમો કરવી, વિશેષ કરી કરજ ઉધાર કરીને નાચ રંજ કરવાં “હોલી દીવાલીની રસમો કરવી.” સલામની જગ્યા ખંદગી વગેરે કરવાં. અથવા માત્ર માથા ઉપર હાથ મુકીને ઝુંકવું. હીયર, જેઠ કુઈ માસી, ખાલા બાઇને સામે જોઇડક આવવું. અથવા ખીજા કોઇ નામહેરમ (નિકાહ થઇ શકે તેવા)ની સામે વિના જરૂરતે આવવું. “નદીથી ઝેડું ગાતા વગાડતાં લાવવું. રાગ વાળું સામળવું, ડુમણીઓ વગેરે નચાવવી અને જોવી, અને તે પર ખુશ થઇને તેઓને ઇનામ આપવું.” (નસખ) કુટુંબ ઉપર કખર કરવો. અથવા કોઇ ખુજરગની સગાઇમાં કે તેમની મુરીદીમાં થવાને મુખિતને માટે પૂરતું સંમજવું કોઇના નસખમાં કંઈ ખામી હોય (તેને મહેલું મારવું) તે પર તાન કરવો. ધંધાને હલકો બણવો. હાથી વખીને તારીફ કરવી.” શાદી વિવાહમાં નકામો ખરચ તથા જેહુદી વાતો કરવી. હિન્દુઓની રસમો કરવી. નવશાહને શરીઅત વિરુદ્ધ

કપડાં પેહેરાવવાં, ફૂંડું સેહરો બાધવો. મેંદી લગાડવી, આતશબાણ જોલા વગેરેની સામગરી કરવી. નકામી અરાએશ કરવી ઘરની અંદર “નવશાને જોલાવવો અને તેની આગળ આવવું. સ્ત્રિઓનું તાકી અંખીને જોવું.” સીયામણી સમજદાર સાદી વગેરેનું સામે આવવું, તેનાથી હસી દિલ્લગી કરવી. ચોથી રમવું. જે જગ્યા હલો હલહન સૂતાં હોઇ તેઓની આસપાસ લેગાં થઇ વાતો સાંભળવી. તાકવું અંખવું જો કંઇ વાત જણાય તો તે ખીજાઓને કહેવી “માઝે બેસાડવી, અને એવી શરમ કરવી કે જેથી નમાઝો કબ્લ થાય” શેખીને લીધે મોહર વધારે ઠેરવી “જમીમાં પૂકારીને રડવું મો, સીને પીટવાં, વખાણ કરીને રડવું. વપરાયલા ઘડા તોડવાં જેજે કપડાં તેના બદનથી લાગ્યા હોય સઘળાઓને ધોવડાવવાજ સોઘ પાળવા વર્ષ સુધી અથવા કંઇ વધારે ઓછી મુદત ઘરમાં આવ્યાર નહી બનાવવા, એ મુદતમાં કંઇ ખુશીની તકરીબ (શાદી વિવાહ) નહીં કરવી. ખાસ ખાસ તારીખોમાં ફરી ગરમને તાઝો કરવો” “હઠથી વધારે ઝીનત સજુગારમાં લાગવું. સાદી વગેહ (તરેહ)ને એબદાર બણવી.” “મકાનમાં તસવીરો લટકાવવી” ખાસદાન અતરદાન, મુરમાદાની મુરમાની સળી, વગેરે સોના ચાંદીની વાપરવી” (સતર દેખાઇ એવું) ઘણું જ બારીક કપડું પહેરવું. અથવા અવાજ કરવું ઘરેણું પહેરવું ધાવરો પહેરવો. પુર-

પોના જલસામાં સ્ત્રિઓને જવું. પુરુષોની તરેહ અખત્યાર કરવી” બહનમાં છુંદણા પડાવવા. ખુદાઈ રાત કરવી. બફ ટોણું કરવાં “માત્ર સજ્જારને લીધે દિવાર ઉપર કપડું, ચઢાવવું અથવા છતમાં ચંન્ની બાંધવી સફર જતાં અથવા પાછાં ફરતાં સ્ત્રિનું ગેર મહરમને ગળે લાગવું” જીવવાને માટે “છોકરાના કાન નાક કોચાવવા છોકરાને વાળી કે યુલ્લાક પહેરાવવી. રેશમી અથવા કોસમ્બી બાફરાની રંગનું રંગેલું કપડું અથવા હાસડી ધુંધરું કે કોઈ બીજું ઘરેલું પહેરાવવું.” બોધું રડવા માટે બાળકને અગ્રીણ ખવરાવવું. કોઈ બીમારીમાં વાધનું દૂધ કે તેનું માંસ ખવરાવવું (અમેડીનું દૂધ પીવડાવવું. પીવું.)” “વિલાતી સુવરની ચરબીવાળા બીરકેટ ખાવા ” આવી તરેહની ઘણી વાતો છે. માત્ર નમુનાની તોરપર આટલું બયાન થયું છે.

(કેટલાક મોટા મોટા ગુનાહ જેથી મોટું પાપ થાય છે, અને તેના વિષે ઘણી સખતાઈ દરશાવાઈ છે તેનું વર્ણન.)

ખુદાનો શરીક કરવો નાહક ખુન કરવું. જે સ્ત્રીઓની જોલાહ જીવતી નથી તેઓ કોઈની સુવાવડમાં એવું કંઈ ટોણું કરે છે કે એનું બચ્ચું મરે અને અંગારી અજ્લાહ થાય એ પણ આ નાહક ખુનમાં દાખલ છે. માત્રાપને દુઃખ આપવું.

વ્યભીચાર કરવો યતીમોનો માલ ખાવો:—જેમકે ઘણી ખરી
ઓરતો ખાવિન્દના સવળા માલ અને બાયદાદ ઉપર કબજો
કરી નાનાં બચ્ચાંઓનો ભાગ ઉઠાવે છે. છોકરીઓનો વારસો
નહીં આપવો. “કોઇ સ્ત્રીને જરા સરખા શક્ર ઉપરથી
જિનાંતું તોહમત મુકવું.” જુલમ કરવો. કોઇની પીઠ
પાછળ તેની નિન્દા કરવી. અસ્લાહની રહમતથી નાઉમેદ થવું.
વાયદોકરીને પૂરો નહીં કરવો. અમાનતમાં ખિયાનત
કરવી. અસ્લાહનું કોઈ ફરજ, નમાઝ, રોઝો, હજજ, ઝકાત, જેવાં છોડીદેવાં કુરઆન શરીફ પઢીને ભૂલી જવું. જૂઠું
બોલવું; વિશેષ કરી જૂઠી કસમ ખાવી; “અસ્લાહ સિવાય
બીજા કોઈની કસમ ખાવી, અથવા આવી કસમ ખાવી કે
મરતીવેળા કલેમો નસીમ નહીં થાય;” ઇમાન ઉપર ખાતેમો
નહીં થાય. અસ્લાહ સિવાય કોઇ બીજાને સિજદો કરવો;
વગર ઉજરે નમાઝ કબા કરવી. કોઇ મુસલમાનને કાફિર,
અથવા બેઈમાન, અથવા ખુદાની માર, ખુદાની ફિટકાર, ખુદાનો
હુશમન, વગેરે કહેવું; કોઇની નિંદા સાંભળવી. ચોરી કરવી.
વ્યાજ ખાવું. ગેરમહરમની પાસે એકાંતમાં સ્ત્રીઓને બેસવું. જુવા
રમવી; “કેટલીક સ્ત્રીઓ અને છોકરીઓ ગિફ્ટ વગેરે કાઢીને
અથવા કોઇ બીજો ખેલ રમે છે આ પણ જુવા છે.” કાફિરોની
રીત રસમ પસંદ કરવી. ખાણાને છુરું કહેવું. નાચ જોવો;

રાગ વાળુ સાંભળવાં શક્તિ હોવા છતાં નસીહત નહીં કરવી. કોઇની મસ્કરી મજાક કરીને બેઠજાત તથા શરમિન્દા કરવું. કોઇની એળ દુઢવી.

ગુનાહોથી દુન્યાની કેટલીક નુકસાનીનું વર્ણન.

હલિમથી બેનસીબ રહેવું. રોજી ઝોછી થવી. અલ્લાહની આદમાં વહશત થવી (દીલ નહીં લાગવું) માણસોથી વહશત થવી (ડર ઉત્પન્ન થવો) વિશેષ કરી નેક આદમીઓથી “ઘણાખરા કામેમાં મુશ્કેલી પડવી” દિલમાં સફાઈ નહીં રહેવી. દિલમાં અને કેટલીક વાર સઘળા બદનમાં કમજોરી આવવી. અંદગીથી મહરૂમ રહેવું. ઉમર ઘટવી. તોબહની તોણીક નહીં થવી. “કેટલાક દિવસ પછી ગુનાહની પુરાઈ દિલમાંથી જતી રહેવી.” અલ્લાહની આગળ હલકા પડવું. ખીજી મખલૂકને તોણેથી નુકસાન પહોંચવું અને એ કારણથી તેના ઉપર લાનત કરવી. અકલમાં નુકસાની આવવી; રસૂલુલ્લાહ (સલ) તરફથી તેના ઉપર લાનત કરવી. ફિરસ્તાની દોઆથી અલાઅ્ય રહેવું. પેઢાવાર (આમદની)માં કમી થવી. શરમ અને ગેરત જતી રહેવી. “અલ્લાહ તઆલાની મોટાઈ તેના દિલથી નીકળી જવી.” નેઅમતો છીણવાઈ જવી. બલાઓનો જથ્થો આવવો.

તેના ઉપર શૈતાનનું ચુકરેર થવું. દિલ ગભરાટમાં રહેવું. મરતી વેળા મોંથી કલેમો નહીં નીકળવો. ખુદાની રહમતથી નિરાશ થવું અને એ કારણને લીધે વગર તોબાએ મરવું.

ઈબાદત કરવાથી કેટલાકે દુન્યાના ફાયદાઓનું વર્ણન

રોઝી વધવી. તરેહ તરેહની ખરકત થવી તકલીફ તથા પરેશાની દૂર થવી. ગરજ સરવામાં સહેલાઈથી થવી. વરસાદ વરસવો. દરેક તરેહની ખલા ટલવી. અલ્લાહનું મહેરબાન તથા મહદગાર રહેવું. ફિરસ્તાઓને હુકમ થવો કે એઓનું દિલ મજબુત રાખે, સાચી ઇબજત તથા આબરૂ મળવી. અસ્તબા ઉઠ્યા થવા. સર્વના દિલોમાં તેની મોહબ્બત થવી. તેને માટે કુરઆનનું શફાઅત કરનાર થવું. માલનું નુકસાન થાય તો તેથી સારો બદલો મળવો. દિન પરદિન નેઅમતમાં વૃદ્ધિ થવી; માલ વધવો. દિલમાં શાહુત તથા તસલી રહેવી, આઈન્દા નસલમાં પબ્લુ આ નફો પહોંચવો. જીવતામાં ગેળી બશાસ્તો મળવી. “મરતી વેળા ફિરસ્તાઓનું ખુશખબર સંભળાવવું, સુખારકબાદી આપવી.” ઉમર બટવી. દરિદ્ર તથા બૂખમરા (ફાક)થી બચવું. ચોડી વસ્તુમાં ઘણી ખરકત થવી. અલ્લાહનો ચુસ્સો જતો રહેવું.

કાચો પીર--પાકો ગુમરાહ

અથવા

ઇમાનની કસોટી.

અુદાના નામથી જે માટે મહેરબાન રહમ કરાવે.

આ કીતાબનું બાપાંતર ગુજરાતના રીવાજ જોતાં નસીહતની નેયતે કર્યો છે:-નહિ કે કોઈને મહેલુ મારવા કે કોઈને માહું લગાડવા. અને આ નિર્બળ તો માથાથી તે પગ સુધી બુલથી બરેલા છે માટે જે કંઈ બુલચુક થઈ હોય તો તેને લીલાહ સુધારે.

એ પછી આ અહાહ તું જોને કબુલ કરજો અને લોકોપયોગી કરી મારી નબતનો સખબ કરજો અને મારા માળાપને તથા મુજ કરાંને બલામલુ કરમારને તથા છપાવ-વારને તથા વાંચનાર અને સાંભળનારને જોઈશું જે લીલાહ પલુ સર્વે મુસલમીન મલાઈઓને જખશ આમીન.

સુન્ની હોકર, તું બીદઅતી મતબન=કયું કે બીદઅત હે દિનકી રહઝન. છોડ બીદઅતકુ હક પરસ્ત બનબ=સાદહોં તુજસે ફિર રસુલે ખુદા. કરે ગેર ગર જીતકી પુંજતો કફિર=જો ઠેરાયે બેટા ખુદાકા તો કફિર. કવકિયમેં માને કરિયમે તો કફિર=યુકે આગપર બહરે સીજદાતો કફિર.

મજકુર શેઅરોમાં જે જે ઇસલામી અપ્રીદાઓ હરશાન્વા છે તેને સર્વ કોઇ મુસલમાનો સામાન્ય રીતે માને છે. પણ ચાલુ ઝમાનાના કેટલાક ઇસલામનો દાવો કરનારાઓનો હાલ દિન પર દિન બગડતો જાય છે એટલું જ નહીં પણ તેઓ ખુદા પાકના તેમ તેના રસુલ (સલ)ના માર્ગથી બટકાવવાની ઠોશિશ કરતા રહે છે અને તેનો નમુનો કોઇએ નઝમમાં કહ્યો છે તે આ છે.

મુસલમાને સારી કુસાદ હે રાહેં=પરિસ્તીશ કરે શોકસેં જીસકી આહેં. નખીકુ જો આહેં ખુદા કર દીખાએ=ઈમામોકા રૂતબા નખીસે બકાએ. મજરોપે દિનરાત નજરેં ચઢાએ=શહીદીસે જા જાકે માંગે દુઆએ. નતોહીદમેં કુછ ખસલ ધરસે આએ=ન ઇસલામ બિગડે ન ઇમાન જાએ. તોખા: તોખા: ખુદા હેદાયત આપે.

બાહ તારીફ અને સ્ટુતીને અરબ આ છે કે હુઇદરાબાદમાં બહેલ મુશ્રી (પીરકેઝર) તથા હુનશી (સુન્ની)ના સવાલ જવાબ થયલા તેની આ બહેર ખબર છે. મને આશા છે કે તેના ઉરદુ પરથી બાષાંતર કર્યું છે તેથી તેના ઉર્દુ માફક માત્ર દેશના બાઇઓ પણ એથી સારો લાભ મેળવે અને જે

ખુદા પાકનો ખોફ હશે તો ભલી બુદ્ધિથી પોતેજ ઇન્સાફ કરી લેશે અને બીજા બાઇબોને ખરા માર્ગ બતાવશે. આમીન.

(૧) સવાલ પીર મુશ્શીનો-અરે હુનશી મુશ્શી નાલાયક તમે જે પીર મુશ્શીના રસ્તાને પસંદ કરતા નથી અને તેઓની આજ્ઞા વ્યક્તિપર મહેલુ મારો છે તે શું ? અમે પીર મુશ્શી લોક અલ્લાહ અને રસૂલ (સલ)ના વચનથી શું બહાર છીએ ?

જવાબ હુનશી મુશ્શીનો-અરે પીર મુશ્શી સાહેબ તમે એમને એમ પોતાનો લક્ષ (અટક) જે યુક્ત કર્યો છે તો શું તમે કોઈ શુભ પીર મુશ્શીના રાખો છો ? ! પછી જો ખરેખરો રસ્તો મુશ્શીનો હોય તો તે શા માટે કોઈને પસંદ પડે નહિ ! તમે લોક કબર પુજક અને બીજાંતિ છો, અને તમારા બધાં રસ્તા ખુદા અને (રસૂલ) ના હુકમથી ઉલટા અને ગુમરાહી વાળા છે પણ તમને કાયા મુશ્શી પાકા ગુમરાહ કહીએ તો ઠીક છે, પ્રથમતો મુશ્શીના અર્થ બે છે:-તેમાં પહેલો એ છે કે જે સુફ (ઉન) પહેરનાર હોય એટલે કામગીરી પોતાક પહેરે; કેમકે નબીઓએ અને સારા લોકોએ એને પસંદ કર્યો છે, કે એમાં જીવને તોડવાનું ઠીક હોય છે. જો તે કામગીરી તરફ મુશ્શી દલીએ તો તમે લોક મુશ્શી જ્યાં “રેશમ, કીનખાબ, ઝરી, મલમલ વિગેરેના ચમકે ઝમકના; સારા સારા કટન, સીવેલા લુગરાં” અને રંગ

બેરંગી ફેન્સી બેડાઓ, શાલ, દુશાલા વિગેરે પહેરે છે. ઓઢો છે તેમજ ઘરમાં ચોરત બધાંઓને વાગતા ઘરેણાં માંડા પહેરાવે છે તેમજ મોટા મોટા ઘર અને બંગલાઓમાં રહે છે, કે તમેએ સુરીદોના દિલ દુઃખાવી વસુલ કરી ખાંધ્યા છે તેવાં છે અને કેટલાકતો તમારા બાપદાદાના વખતના કે જેઓ ખરેખર સુખી હતા અને તેઓના સુરીદોની રિયાઝત માટે તથા ખરે તસવ્વોફ બરી રાખવા માટે આગલના નવાબોએ ખાંંગાહો બનાવી આપેલી કે જે હાલ તમને દીન્દારી વિના છાજતી નથી હવે તેમાં બત બતના ફેન્સી મચ્છરદાનીથી સજ્જગારેલા પલંગપર નરમ નરમ બીછાણાં નાંખી સુઓ છે, અને બહાર હરવા ફરવા માટે વાડી બગીચે જવા માટે ગાડી ઘોડા રાખે છે, સારા સારા સ્વાદિષ્ટ લોજન જમે છે. શેઠ શાહુકારોને ત્યાંથી સારા માંડા પ્રસંગે જમવાના ઇંજન માટે તમારે ત્યાં કાર્ડો આવે છે અને તેથી શેઠ શાહુકારોને ત્યાંના કવાબ, પુલાઈ, બીરીયાની, નાન, મીઠાઈ ખાઈ ખાઈ તમારો જીવ બસ બંસ કહે છે. વળી તમારી મીસાલ એક યુજડગે રોઝરમાં આપી છે તે સાંભળો. (“યું બ ગંદમ મીખોરી બદરગ મીશવી * યું સુરિસ્ના મીશવી સમ મીશવી”) અર્થ તેઓનો હાલ ન સબરમાં છે અને ન શુકરમાં છે પણ બ્યારે તેઓ ઘઉંનો લોટ ખાય છે

તો તેઓની રગ ધુરી બની બાય છે, અને બ્યારે તેઓપર બુખમરો થાય છે તો તેઓની હાલત આ ઘેર પેલે ઘેર કુતરા જેવી થાય છે.” એવા અનેક જાતના મુખયેનમાં રહેવા ઉપરાંત તમારી સેંકડો રૂપીયાની આમદની છતાં ન હજી ન ઝકાત છતાં માલ બધો જમા ને જમા રાખો એ શુ વ્યાજબી છે? એ બાપ સુરી! હું દુનિયાની કંઈક કંઈ કીધેલી ચીજનું ખ્યાન કરૂં? તમેજ ઇન્સાફ કરો, વળી બીજાને સુફી તે છે કે દિલ તેનું સાફ હોય એટલે ખુદા તથા રસુલના વગર તેઓના દિલમાં કાંઈ બાકી રહે નહિ. “અને તેઓનું બહેર ખાતેન સંજુગારેહું હોય” એ તે સમજથી તમને સુરી કહીએ તો તમારા દિલો તો હજારો તરેહની બહોળાઈથી ભરેલા છે કે આજે કયા અમીરનો શીકાર છે, અને કાલે કયો માલદાર સુરીહ બને છે એજ વિચારમાં રાત દિવસ રહે છે. વળી તમેને કોઈ અરીખ મળવા માટે આવશે તો આડી નજરે પણ જોશો નહિ અને જો કોઈ માલદાર આવશે તો ઘણાજ ઉપકાર સાથે મીલાપ કરશો; અને ખુદાની યાદની વાત પણ કરશો. બાકી દિલમાં તો એવાજ ખ્યાલ રાખો છો કે, એવા ચાર પાંચ માલદાર સુરીહ બને તો છંદગી ઘણીજ આરામથી ચાલશે. !!!

લતીફી:—અહીં તો છંદગી આરામથી સુબરશે પણ આખેતરની ખબર તો ખુદા બલ્લે કે શું થશે ?!

બહાલા પીર સુપ્રી તમારા લોકનો બહાર અને બાતીનનો તો એવો હાલ છે! અરે સુપ્રી સાહેબ આ વખતમાં ખરા સુપ્રીનું તો નામજ છે. લાખોમાં એક બે. આજે જે સુપ્રી થવાનો દાવો કરે છે તે બધા કબર પુંજનાર, બીઅહતી દુનિયા કમાવનાર છે. તેઓના બુરા કામોના ચાલ ચલણ ખરા સુપ્રીથી શું સંબંધ રાખે છે ???

કવ્ય:—એ નિસબત ખાકશ બા આલમે પાક.

વળી મોક્ષના રૂમ ફરમાવે છે કે લોકોને દેખાડવા “મોહ ઉપર તો સુબહાન હલાહની તસબી છે અને દિલમાં તો ગાઇ ગયેલું રમ્યા કરે છે”.

જુઓ હજરત મહબુબ સુબહાની [રહ] અને હજરત ખાન સુબહાની ચીશતી (રહ) અને હજરત ખાન બાહા-ઉદ્દીન નક્ષબંદી (રહ) જેઓથી સુપ્રીનો રસ્તો બરી છે. અને તેઓના વચન તથા ફરજી અને ઉઠવું બેસવું અને વખતો કાઢવાં કેવી રીતે હતાં ? તેઓએ ફરજ, નમાઝ વગર ઇશરાક, આસ્ત, તહજજુહ એ વગર સેંકડો નપ્રીહ રાત દિવસમાં પઢતાં હતાં. “ઓ ખ્યારા સુપ્રી! તમે લોક પાંચ વખતનીજ ફરજ નમાજ ખુશીથી પઢો. અને જો તેઓ બધી રાત ખુદાની બંદગી કરતા હતા, તો તમે ઇશાની (આઠ વાગેની) નમાઝ તો જમાત સાથે પઢી સુઓ! જો

તેઓ દુનિયાને તદ્દન મુકનાર હતા, તો તમે માત્ર મના-
ધથી તો તો બચો, જો તેઓ બધો માલ ખુદાના નામપર
ખેરાત કરતા હતા, તો તમે માત્ર ઝકાતજ ખુશીથી આપો! તમે
લોક કયુ કામ તેઓ પ્રમાણે કરો છો ?? આ ખ્વારા
મુશી સાહેબ ! તે ખરા મુશીઓનો તો એવો હાલ હતો કે,
જેમકે એક સાચા મુશી બચાવ કરે છે.

“ઝિન્દા કુની અતાએ તો, વર બકુશી ફિદાએતો,”

“* જાં મુહલ મુખ્તલાએતો, હરચે કુની રઝાએતો”

અર્થ આ ખુદા જો તું મને જીવડાવે તો એ તારી
કૃપા છે અને જો તું મારે તો હું તો તારાપર પ્રીતિજ છું.
કારણ કે મારી આત્મા તો તારી ચાહતમાં વળગેલી છે.
હવે તું જે કરે તારી ખુશી ઉપર છું” અને તેઓનો હાલ
આ હતો કે જો એકદમ ખુદાની ચાહ વગર જતો હતો તો
પોતાને મરદાર ગણતા હતા. જુઓ “હજરત ખાજા હસન
બસરી (રહ) ની એક તકળીરે ઉલા (પહેલી તકળીર)
નમાઝની જતી રહી હતી, તો તેના ગમમાં હંમેશા તોખા-
તયા ઇસતેગફાર કરતા હતા. અને હજરત મહમુબ મુબ-
હાની (રહ)નો એ હાલ હતો, કે એક દહાડો મસજીદથી
નમાઝ પઢી બહાર નીકળ્યા કે રસ્તામાં વરસાદના કારણથી
કીચડ ઘણો હતો. તેથી પોતાનો એક બોટો કીચડમાં ફસાઈ

ગયો હતો. અને તેના કાઠવામાં ખુદાની યાદનો ખ્યાલ ચુકી ગયા તેના ગમમાં ત્રીશ વર્ષ સુધી અફસોસ કરતા રહ્યાં કે હું આટલીવાર કેમ ગફલતમાં રહ્યો.” અને હજરત ખાલ મોહનુદ્દીન ચીશતી (રહ) નો એ હાલ હતો, કે પોતે ઇશાના વખુથી સહવાંરની નમાઝ પઢતા હતા, એટલે પોતે અઘ્લાહની યાદમાં બધી રાત બગતા હતા. એ વગર હમારા રસુલ (સલ) નો એ હાલ હતો કે પોતે રાતના નમાઝ માટે એટલું ઉભા રહેતા હતા, કે પોતાના પગો સુબારક સુલ જતા હતા. ! ઓ સુપ્રી સાહેબ ! જે હાલતમાં હમારા વડા-ઝાએ એવી બંદગી કરી હોય તો પીરોને બેઠએ કે પોતાના વડાઓના પાછળ પાછળ ચાલે અને બે એમ નહિ તો કંઈ આ બોલું નથી, કે તેનાથી ઉલટું કરે. ? ઓ ખ્યારા સુપ્રી તમે લોક જે સુપ્રીનો દમ ભરો છો અને બધી બંદગી-અને ખુદાના હુકમને એક બાબુ ચુકી પડિતોની જેમ હમાઓસ્ત (તેનાજ ખ્યાલ) નો ખોટો દમ ભરવા લાગ્યા. અને કબર પુંજક, ચંદ્ર પુંજક, નિશાન પુંજક; તાબુત પુંજક, તસ્વીર પુંજક, તકીયા પુંજક, ખીર પુંજક કાઠી રાવતી (ધબ) પુંજક, મેહરી પુંજક, (નાલું તાજુચું) સ્થાનક (ચોરો) પુંજવાનું શરૂ કર્યું, અને તે શેતાનનો શેખ જે

સુરીદોથી સીજદો કરાવે છે, એ વગર કોની નમાઝ અને કોનો રાત્રે એવો સવારો કરતા ફરો છો. !!!

સવાલ પીએ પીર સુપ્રીનો—અરે હનપ્રી મુન્ની સાહેબ તમારી એવી સખત વાતોથી એમ જણાય છે કે કોઈ વખત તમે લાહાળી (વાહાળી કે વાહળડા કે ફરી ગયલા) છો. ?

જવાબ હનપ્રીનો—ઓ પીર સુપ્રી સાહેબ ! તમારા પર અફસોસ છે, તમે કેવા સુપ્રી છો ? ન તમે મુન્નીને (કે આર મજહૂબમાંથી એક મજહૂબ પર ચાલનાર) ઓળખતા ન તમે લાહાળી (મજહૂબને ન માનનાર) ને બાણતા, જે કોઈ હકક વાત કહે છે તો તેનેજ તમે લાહાળી કહો છો. ?

સવાલ ત્રીએ પીર સુપ્રીનો—ઓ પીયારા હનપ્રી સાહેબ તમે પોતેજ ફરમાવો કે મુન્ની કોને કહો છો ? અને લાહાળી કોને બોલો છો. ? ! કેટલીએક નીશાનીઓ મુન્નીની અને કેટલીએક લાહાળીની બુદી બુદી ખ્યાન કરો જેથી હમે બાણીએ.

જવાબ હનપ્રીનો—ઓ મારા બાઈ પીર સુપ્રી “મુન્ની (મજહૂબપર ચાલનાર) તેજ માણસ છે કે જેનું શવવું અને મરવું રસુલુલ્લાહ (સલ)ની મુન્નતપરજ હોય અને જેની શાદી તથા ગમી પણ મુન્નતપરજ હોય એટલે જે સખસ રસુલુલ્લાહ [સલ]ની મુન્નતના રસ્તા “એટલે ઇલમે દિન ફેકાહ, તફસીરો, હદીસ, (તફસીર હદીસ અને પ્રીકાહ) પર ચાલનારો છે, તેજ

સુન્ની છે. અને તેજ ઉમ્મતી છે. અને તેનેજ માટે જન્નત (સ્વર્ગ) છે “અને લાહાળી [મજહૂબ ન માનનાર] તેજ માણસ છે, કે જેનું જીવવું અને મરવું લહોવ લઅમ (રમ્મત) પર હોય અને જેની પુશી ગમી લહોવ લઅમ પર હોય. એટલે જે માણસ કે મુશરફોના રેવાજ, રસમ, ચાલ ચલણ પર ચાલે છે તેજ લાહાળી છે, અને તેજ ઉમ્મતી છે અને તેનેજ માટે જહંનમ છે. કોઇ સાચેરે (કવી) કેવું સાફ કહ્યું છે.

સુન્નીએ ખુશ નશીબકુ બાગો બહાર હૈ,

કમબખ્ત લાહાળીકુ જહંનમકી માર હૈ.

સુન્નીનું કામકાજ. જ્યારે કોઈ હમારા સુન્નીને ઘેર શાદી કે ગમી થાય તો પુરેપુરી સુન્નત તરીકાથી બધાં કામ થાય છે. અલ્લાહ, અલ્લાહ, ખૈરસલ્લાહ.”

લહાળીનું કામકાજ એટલે લાહાળીના બધા કામ પુરેપુરી રીતે મુશરફોના તરીકાપર કામ થાય છે. જ્યારે કોઈ મુશરફને ઘેર લગ્ન શરૂ થાય છે તો કેટલીઃ ઓરતો એક ધ.માં જમા થઈ, ગાલું વગાડવું શરૂ કરી હજઘર લગાડે છે અને નવશા કન્યાને; હજઘીના રંગતા કપડાં પહેરાવી કન્યાના હાથપગને મેદી લગાડે છે. અને નવશાના ગળામાં સોના આંદીના ઘરેણાં નાંખી નવશા અને કન્યાને એકપર ખેંચાડે છે. અને ઘરના દરવાજાને તોરણ (પાતરાને)

બારણાપર હાર) બાંધે છે અને ઘરના આંગણમાં વગર જરૂરતે મંડપ બાંધી કળના ઘડા મૂકે છે. અને એવોજ પુરેપુરો રીવાજ લાહાબીની શાદીમાં પણ હોય છે. વળી મુશરેક પોતાના લગ્નમાં રાત્રી જગા કરે છે અને લાહાબી પોતાની શાદીમાં રાત્રી જગા (સાંજ જગા) કરે છે મુશરેક લોકો ચોક ભરે છે. અને નવશા કન્યાને તેલ ચઢાવે છે અને હાથમાં કડાં બાંધે છે અને જ્યારે મુશરેક કન્યાને ઘેરે પહોંચાડે છે તો બન્ને એક બીજાના માથાપર કુલ, શક્કર, ચોખા નાંખે છે અને લાહાબી પણ પુરેપુરો એવોજ રીવાજ શાદીમાં [જેમ કે હુજ્જો બલ્લો, વધાવવું પહેરામણીમાં પગ હાથ ધોવડાવા વિગેરે] કરે છે અને મુશરેક લોક હોળીના દિવસોમાં રંગ, પાણી, ખેલ, કુદની હોળીના બડવા કહેવડાવે છે અને લાહાબી લોક પણ શાદીના દિવસોમાં રાગ રંગ રમત ગમતની ખુશીના બડવા કહેવડાવે છે મુશરેક હોળી બાગી આગની તવાફ (ફેરા ફેરે છે) કરે છે અને લાહાબી તાપણ બાગીને આગના ફેરા ફેરે છે મુશરેક દેવળમાં મરઘી, બકરી મૂકે છે અને લાહાબી કબરોપર મરઘી બકરા ચઢાવે છે. મુશરેક આટાની ચોક એટલે ધીનો દીવો દેવલમાં બાળે છે અને લાહાબી પણ ધીનો દીવો મસજીદમાં તથા કબરોપર બાળે છે. મુશરેક દેવળમાં ઝુલા (ચાદર નારીયલ કુલ વિગેરે) ચઢાવે છે. અને

લાહાળી પણ કબર ઉપર ગીલાફ, ચાદર, નારીયલ મલીદો વિગેરે ચઢાવે છે. મુશરેક દેવને નવડાવે છે અને લાહાળી પણ કબરને ગુસલ દે છે મુશરેક દેવ ઉપર ચંદન ચઢાવે છે અને લાહાળી પણ કબરપર ચંદલ ચઢાવે છે મુશરેક દેવની બાત્રા કરે છે અને લાહાળી પણ કબરનો ઓરસ કરે છે મુશરેક દેવનો સીજદો, તવાફ કરે છે અને લાહાળી પણ કબરને સીજદો તવાફ કરે છે. મુશરેક લોકો દેવના રૂબરૂ ગાવું વગાડવું અને ઓરતોનો નાચ રંગ કરાવે છે અને લાહાળી લોકો પણ કબરના રૂબરૂ ગાવું, વગાડવું તેમજ રંડીઓનો નાચ રંગનો મુજરો કરાવે છે. મુશરેક લોકો મરેલાનો હાડો તહેવાર મુકરર વખતપર કરે છે એટલે હશા, અગીયારમું બારમું, તેરમું, માસીસો, વિગેરે કરે છે. વળી બાબક જન્મે છે, તે વખતે પણ છટ્ટી, ચલ્લુ વિગેરે કરે છે. તેમજ લાહાળી લોક પણ એવીજ રીતે બરાબર કરે છે મુશરેક શૈતાન મરદુદના પીર શામ લક્ષમણ માને છે. તેમ લાહાળી પણ મરદુદના પીર નરસુ પીર નરસુ શેખ સદ્દુને માને છે. મુશરેક મુરદાને ઘેરથી કબર સુધી ગાતાં વગાડતાં લઈ બાય છે અને સાથે આગ શાખે છે તેમ લાહાળી પણ એમજ મુરદાઓને ઘેરથી કબર સુધી ગાતાં, વગાડતાં લઈ બાય છે અને આગ પણ સાથે શાખે છે મુશરેક લોકની રંડાયલી ઓરત બાર કર્મ કરતી હોય

અથવા કરવાનો ઇરાદો રાખતી જણાય તો પણ ફરી લગ્ન કરતા નથી તે મુજબ લાહાળી લોકે પણ મુશર્રેકોની પાછળ ચાલનારા છે એટલે રંડાયલી જોસ્તનાં બીબા નિકાહ કરતા નથી; જો તે બેવા મુશર્રેકોની બેવા જેવી બદકાર હોય તો પણ કંઈ પરવા કરતા “નથી લાહાળીની જેવી બે હયાઇની છાંદગીપર” “હબાર અફસોસ હોજો” મુશર્રેક લોકો લાકડા, પથ્થર, ચંદ્ર, સૂર્ય, આગ, પાણી વિગેરેને પૂજે છે અને લાહાળી લોકે વાંસડા, અબરખ, કાગળ, તાબાં, પીત્તળ, વિગેરેને પૂજે છે.

સવાલ થોથો મુશ્રીનો—જો મીમાં હનશી સાહેબ આ ક્રીતાબના બેવાથી તો જોમ જણાય છે કે; મુશર્રેક તથા લાહાળીના પુરા અમલમાં કંઈ ફેરફાર નથી; હવે બીજી આટલી મહેરબાની કર્યો કે, જેમ હાલની મતલબમાં મુંઝી તથા લાહાળીમાં ફરક બતાવ્યો છે તેવોજ મુશર્રેક તથા લાહાળીમાં કેટલો બહાર ફરક છે તે પણ બતાવ્યો જેથી હમે એ પણ બહીએ, તો બહાલ લાઇ. પણ આજે? અરે મુશ્રી સાહેબ કેટલોક તો શું પણ હું તમોને બહોળ બહાર ફરક બતાવીશ કે જેમાં તમો એક કમલો આગેલો થાવો છો એ લાઇ મુશ્રી સાહેબ:—

૧ લો. ફરક મુશરેક અને લાહાળખીમાં ઘણો મોટો તો એ છે કે, બ્યારે બે મુશરેક આપસમાં મળે છે તો તેઓનું આ સલામ છે. રામ રામ, સીતારામ, હંડમ હંડમ. સાહેબજી શ્રી રાધેકૃષ્ણ જેશ્રીકૃષ્ણ વિગેરે; અને બ્યારે બે લાહાળખી આપસમાં મળે છે તો તેઓનું સલામ આ છે. આબાહ. આહાળ, બંદગી બંદગી તસ્લીમાત, કહમબોસી.

૨ બે ફરક એ છે કે મુશરેકો પોતાના માથામાં ખીર (દિવ)ના નામથી એક ચોટલી રાખે છે. અને લાહાળખીઓ પોતાના બચ્ચાના માથામાં પીરોના નામની પણ ત્રણ ચોટલી રાખે છે.

૩ બે. મુશરેક એલો પોતાના શુરૂના ઉઘાડા પગોપર સીજદો (પ્રણામ) કરે છે પણ પોતાના બંને હાથોની મુઠ્ઠીઓ પગો ઉપર મુકી અંગુઠાઓપર સિજદો કરે છે. “અને લાહાળખી મુરીદ પોતાના પીરોના પગોપર સિજદો કરે છે એટલુંજ નહિ પણ આમડાના બેડાઓપર બડાસથી સીજદો કરે છે.”

૪ થો. મુશરેકો મુઠ્ઠાંને દેવનો તવાફ કરાવતા નથી પણ લાહાળખીઓ મુઠ્ઠાંને કબરનો તવાફ કરાવે છે.

૫ મો. મુશરેકો મુઠ્ઠાંને સવાળ (પુન્ય) પહોંચાડવા ખાવાનું રંધાવી લુખા માણસોને ખવડાવે છે અને લાહાળખીઓ

મુહૂર્તને સવાળ પહેાંચાડવા ખાવાનું રાંધી પેટ ભરા માણસોને અવડાવે છે.

૬ ઠો. મુશરેકો લાઅનતી પોશાક પહેરતા નથી એટલે મરદ ઓરતનો પોશાક અને ઓરત મરદનો પોશાક પહેરતા નથી. “પણ લાહાળીઓ લાનતી પોશાક પહેરે છે એટલે મરદ ઓરતનો અને ઓરત મરદનો પોશાક પહેરે છે.”

૭ મો મુશરેકો ઓરત પોતાના ઘણીના આરામ ખીછાનાપરથી જલદી ઉઠી સહવારમાં નહાઇને દેવની પુંબ કરે છે “તેમ લાહાળી ઓરત પોતાના ઘણીના ખીછાનામાંથી ઉઠી આઠ આઠ દહાડા બલકે પંદર પંદર દીવસ સુધી ખીલકુલ નહાતી નથી ત્યારે નમાજનું તો ઠેકાણું જ ક્યાં.”

૮ મો મુશરેકો વરસમાં એક દીવસ વહેતા પાણીમાં પુંબ કરી કુલની બાબે મુકે છે “તેમજ લાહાળીઓ દરમાસના પહેલા શુક્રવારે પાણીમાં “પુંબ” માટે કુલના દહીયા મુકે છે.

૯ મો. મુશરેકો પાણીથી ન્હાયા સીવાય ખાવાનું ખાતા નથી તેમજ રાંધતા પણ નથી ત્યારે લાહાળીઓ પાંચ વખત નમાજ પડ્યા વગર ખાએ છે.

૧૦ મો. મુશરેકો કોની પુંબ કોના રોજા (અપવાય) કહેતા નથી અને કરે છે તેમજ લાહાળી લોકો કોની નમાજ કોના રોજા કહે છે પણ કરતાં નથી. ખુદાની પનાહ.

૧૧ મો. સુશરૈકો દીવાલીમાં દારૂખાનું ફેડે છે “તેમજ લાહાળીઓ સુખરાત અને સુશરૈકોની દીવાલીમાં દારૂખાનું છોડે છે.”

૧૨ મો. સુશરૈકો હોળીમાં ભુદી ભુદી ભતના ખોટા વેશધારણ કરી ભુંડા ચખ્દો ખાઈ છે અને વરઘોડાઓ કઢાડે છે “તેમજ લાહાળીઓ, મોહરમમાં ચોતાની ભુંડા વેશો ધારણ કરી ઢોંગસોંગ કાઢી વરઘોડો ફેરવે છે. અને અપશબ્દ ખાઈ છે.

૧૩ મો. સુશરૈકો પાનાપર પૈસા મુકી ભુગાર રમે છે. પૈસાનો ભુગાર ખેલે છે. અને શરત સોસ્ટીમાં પૈસા નાંખે છે “તેમજ લાહાળીઓ પણ વધુ ઉમરે તેવાજ બધા ખોટા કામો કરે છે.”

૧૪ મો. સુશરૈકો મેળામાં દુકાન માંડી, મૂર્તિઓ, રમકડાઓ વીગેરેની દુકાન માંડી વેચે છે “તેમ લાહાળીઓ પણ તેવી ચીજો વેચવાના ઢોંગ સોંગ લઈ બેઠા છે અને સુશરૈકોના મેળામાં તેમજ ચોરસોમા તેવી ચીજો ખરીદે છે તેમજ વેચે છે.”

૧૫ મો. સુશરૈકો મેળામાં વાળાં, નગારાં વગાડી લબન ખાય છે. તેમજ લાહાળીઓ પણ ચોરસમાં નગારાં, દાયરાં, વગાડી નીશાનો કઢાડી ઘુરવે, ચાલક વિગેરે બદનપર મારી શતેજ કરાવે છે અને “સવાળ” ગણે છે.

૧૬ મો. મુશરેફો માથે ચોટલી રાખી હઠાડી મુંડાવી મોટી મુછો રાખે છે. તેમજ લહાળીઓ પણ માથે મુલા ફેશીન ચેતાની ખુંટી રખાવી, હઠાડી મુંડાવી કે કતરાવી મોટી મુછો રખાવે છે.

૧૭ મો. મુશરેફો તરેહ તરેહના વેશ બદલી વાજા વગડાવી નાચ રંગ કરી, તરેહ તરેહના ખેલ કાઢી નાટકો ભજવે છે તેમજ લહાળીઓ પણ એવીજ રીતે ખરે ખર્ ખાલી બતાવે છે.

૧૮ મો. મુશરેફો, કોટ, ધોતીઈ, કોલર, નેકટાઈ વિગેરે પહેરી આંગળીથી સલામ કરી ચાલે છે. તેમજ લહાળીઓ પણ કોટ, પાટલુન વાસકેટ, કોલર પહેરી આંગળીથી સલામ કરી એકઠાઈથી ડોલર લટકાવી ફરે હરે છે.

૧૯ મો. મુશરેફો લહાળીને ત્યાં શાદી, ગમીનું ખાણું જમતા નથી તેમજ વાર તહેવારે ખાવાની બેટ લેતા નથી ત્યારે લહાળીઓ એ બધા કામોમાં પુરા છે.

૨૦ મો. ઘણા ખરા મુશરેફો શરાબ, પીને રસ્તામાં મસ્તી હીંગાણું કરતા નથી. પણ લહાળીઓ ઘણું કરી શરાબ હાંરૂ, તાડી, ભાંજ ગાંભે, પીને રસ્તામાં હુણડ મચાવે છે.

૨૧ મો. મુશરેફો મારા સમ, તારા સમ, મારા ગજાના સમ ધર્મના સમ, છવના સમ, ખાય છે. તેમજ લહાળીઓ

પણ અગ્નિની કસમ તારી કસમ મારી કસમ; પીરના વિગેરે વાત ચીતમાં ખાય છે.

૨૨ મો. મુશરેફો દરેક કામમાં શુકન અપશુકન પોતાના ઘરમાં ગેસી માને છે “તેમજ લહાળીઓ દરેક કામમાં શુકનને પુરતું માન આપી ઘરની બહાર નહીં પાસે કબરો પાસે બધા પુરાં કરવા ચાલે છે.

૨૩ મો. મુશરેફો માથું ખુલ્લું કરી ટેબલ પર છરી કાંટાથી ખાય છે તેમજ લહાળીઓ પણ હમેશાં તેમજ કરે છે.

૨૪ મો. મુશરેફો સહવારમાં બલ્લી ઉડી પુંજ પાત્રી કરી ધધે રોજગારે લાગે છે. ત્યારે લહાળીઓ મોડી રાત સુધી ખોટા ગપ્પા સપ્પા મારી ભિલે છે. અને મોડા ઉડી તારી મારી કરે છે. પણ નમાઝ છુટ્કની તો વાતોજ નથી.

૨૫ મો. મુશરેફો ધંધાધારીમાં હગો ફટકો કરે છે, તોલમાં જોખું આપે છે; અને વ્યાજમાં ગમણા કરે છે; તેમજ લહાળીઓ એથી વધારે હગો ફટકો કરે છે. તેમજ વ્યાજમાં ત્રણ ઘણા ચાર ઘણા કરવાનો ધંધો કરે છે.

૨૬ મો. મુશરેફોની જોરતો સાધુઓ, બહુમરો છુમંત્ર બહુવાવાજાઓ પાસે બઈ પોતાનું ધારેલું કામ કરવાને દોશ ચીટીઓ કસાવે છે; તેમજ લહાળીઓની જોરતો પણ પીર, મુશરેફો, ફીફી પાસે બઈ બંતર મંતર કરાવે છે.

૨૭ મો. મુશર્રફોની ઓરતો સાડી, ચોળી પહેરી ધમધમ અવાજ થાય તેવા ઢાગીના પહેરી પાનો ચાવતાં બારીઓ પર બેસે છે પરચા સાથે છુટથી વાતો કરે છે અને બહાર ફરે ફરે છે. તેજ પ્રમાણે કેટલીક જગ્યામાં લહાળીઓ વર્તે છે.

૨૮ મો. મુશર્રફો પેશાબ કરી પાણીથી ધોતા નથી તેમજ લહાળીઓ પણ પેશાબ કરી ખડું લેતા નથી તેમજ પાણીથી ધોતા નથી.

૨૯ મો. મુશર્રફો દરરોજ દેવલમાં જઈ પુજા પાત્રી કરે છે ત્યારે લહાળીઓ ફક્ત જુમ્માની નીમાજ પઢે છે. અને કેટલાક તો જુમ્માની નીમાજ પણ પઢતા નથી.

૩૦ મો. મુશર્રફો મુઝદાને ખાટલીમાં લઈ જઈ બાળી આવે છે. અને કેટલાક મુઝદાને ફાટી પાછા આવે છે તેમ લહાળીઓ પણ જનાબ સાથે જઈ ફરન કરી પાછા આવે છે પણ જનાનાની નમાજ પઢતા નથી.

૩૧ મો. મુશર્રફો બત્રા જતી વખતે પૈસા હોથ અગર ન હોય તો પણ ગમે તેવી ગેઠવણુ કરી બત્રા બાજ છે. પણ લહાળીઓ પોતાની પાસે પુરતી નાણાની સંગવડ હોવા છતાં પોતાને દરેક બાતની સંગવડો હોવા છતાં હબજ પઢવા જતા નથી.

૩૨ મો. મુશરેફો છોકરીઓને વારસો આપતા નથી તેમજ લાહાળીઓ પણ છોકરીઓને વારસો આપતા નથી.

૩૩ મો. મુશરેફોએ પ્રાર્થના કરવા તેમજ સુવા માટે દિશા મુકરર કરી નથી પણ લાહાળીઓ ઉત્તર દિશા તરફ પગ રાખી સુતા નથી પણ શરીર અતે નહીં જતાવ્યા છતાં ઉત્તર દિશા તરફ બિલા રહી ફવા માંગે છે.

૩૪ મો. મુશરેફો પોતાની ઓરતોને તથા છોકરીઓને પરાયા મરદ સાથે પરદેશ મોકલે છે; તેમજ લાહાળીઓ પણ પોતાની ઓરતોને પરાયા પુરુષ સાથે પ્રદેશ મોકલે છે.

૩૫ મો. મુશરેફો વાતચિતમાં ઘણું કરી બૂંડા શબ્દો કાઢતા નથી પણ ઘણા ખરા લાહાળીઓ વાતચિતમાં બૂંડા શબ્દો બોલે છે.

૩૬ મો. મુશરેફો પોતાના વડીલો સાથે અહબથી વર્તે છે; પણ લાહાળીઓ પોતાના વડીલો સાથે પણ બેહુયાઇથી વર્તે છે.

૩૭ મો. મુશરેફો ઉઠતાં બેસતાં પોતાના દેવોના નામો લે છે તેમજ લાહાળીઓ પણ ઉઠતાં બેસતાં પીર, પેગમ્બરના નામો લે છે પણ ખોદાનું નામ લેતા નથી.

૩૮ મો. મુશરેફો કોઇ ચીજ જોઇએ તો દેવ તથા દેવીને પાસે માંગે છે ત્યારે લાહાળીઓ પણ પોતાના અલ્લાહને છોડી પીર, પેગમ્બર પાસે માંગે છે.

૩૯ મો. મુશરેફો દેવોની બત્રા કરવા દેશ પ્રદેશ દોડે છે. ત્યારે લાહાળીઓ પીરોના ઓરસોમાં દેશાવરે બચ છે.

૪૦ મો. મુશરેફો પોતાના બચ્ચાઓને ધર્મ સંબંધી ત્યા વહેવાર સંબંધીનો ઉપદેશ આપે છે પણ લાહાળીઓ પોતાના બચ્ચાઓને ધર્મ સંબંધી કોઈ પણ બાતનું જ્ઞાન આપતા નથી અને તેથી તેઓ આજે તમારી સામે સેંકડો રજળતાને લાચાર વગરના લાચાર થઈ બીખ માંગતા ફરે છે. મુશરેફો મોટે ભાગે બીખ માંગતા નથી પણ લાહાળીઓ પોતાના બચ્ચાને ઇલમ શીખવતા નથી તેમજ ધંધો રોજગાર કરાવવાના સાધનો ન મેળવતાં બીખ માંગવાનો ધંધો કરી પોતાનું પુરું કરે છે.

સવાલ પાંચમો સુપ્રીનો—અરે મારા પ્યારા હનફી સાહેબ આ કીતાબ બેવાધી તો એમ જણાય છે કે, લાહાળીઓ ના પુરા કામો તો મુશરેફોનાં કામો કરતાં પણ ઘણા મોટા છે.

જવાબ સુન્ની હનફીનો—અરે મહેરબાન સુપ્રી સાહેબ, લાહાળી લોકો માણસોના ચેતાનો છે એટલે કફર, શિરક, બીદઅત, બ્યાજ જુઠાણું, રિશવત, મકર, ફરેખ, ચેત્રંજ, જુગાર, ગંજીફા, પાસા, તાકી, દોડ, અપ્રીષ્ટ ભાંગ, ગાંભે, કોકેઈન શરાબ, ગાવું, વગાડવું નાચ, મુજરા, મહારીના ખેલ વિગેરે હરામકારી, ગાવું, ચોરી, ચુગલી, કઠ્ઠા, મશકરી

તકબીરી વિગેરે એ શિવાય બીજા ઘણા ખરા છે કે તેઓ ચેતાનની રમ્મત ગમ્મતમાં શામેલ રહે છે? એ ખારા સુપ્રી લાહાળી લોક ભે આલેમો અને મશાએબોની સુરતમાં હોય તો પશુ તેઓની સુરતનો કંઈ ભરોસો નથી કારણકે ખુદાપાકના નજ-દીક અમલ પેશ થશે. ન સુરત; બુવો હજરત બેલાલ (રફી) કાળા હફ્સી હતા. સારા અમલના કારણથી જન્નત (સ્વર્ગ) ના માહશાહ બન્યા અને બુઓ અબુલહલ તથા અબુલહબ ગોરા કોરેશના સરદાર હતા જુરી કસબીના સબબથી દોજખ (નર્ક)ના રહીશ બન્યા.

સવાલ ૬ ઠો સુપ્રીનો—એ ખારા ‘સુન્ની હનફી’ સાહેબ આ સાચી અને ખરી કીતાબ છે એના ભોવાથી હું ખરો સુન્ની થઈ ગયો. એટલે સુન્નતનો તાબેદાર થયો અને લાહાળી-પણાથી મેં તોળા કરી અને કુદર, શીરક, બીદઅત, વિગેરેથી તોળા, તોળા, અને મને હિદાયત મળી તે માટે આમીન. સુમ્મા આમીન.

એ અલ્લાહ આ કીતાબને કબુલકર, આમીન અને લાહાળીઓના હુમલાથી બચાવ. સુમ્મા આમીન.

“અને મુસલમાન ભાઈઓને તારા હબીબના વસીલાથી હિદાયત નસીબ કર. આમીન યા રખ્ખલ આલમીન,

અમારું.

“ ઇમાનની શાખાઓ ”

ખુદાના નામથી જે મોટો મહેરબાન રહેમ કરનાર છે.

સર્વ સ્તુતિ ખુદા માટેજ છે કે જે બધાનો પાળનાર છે, અને હરફ તથા સહામ પેગમ્બરના સરદાર મોહમ્મદ (સલ) તથા તેમની આલ અસહાબ તમામ માટે છે.

ઇમાન બધી બંદગી, નેકીની અસલ બડ છે. એજ માટે ઇમાનની દુસ્તી વગર કોઇ અમલ કબૂલ મંબુર થતો નથી, સહી હદીસથી સાબેત છે. કે ઇમાનની ૭૭ શાખા છે. જેને બાલુવાથી ઇમાન કામેલ થાય છે. એજ માટે એવા વીચારથી થયો કે આ કિતાબ સાથે એ વિષે પણ મોતબર કિતાબો-માંથી કહાડી શામેલ કરી આપ્યું છે અને એનું નામ ઇમાનની શાખા રાખ્યું છે અને એમાં ખરી હદીસના તરબુમા પણ સાથે લખ્યા છે જેથી હમેશ કે સર્વે મુસલમાન એને પોતે યાદ કરી પોતાનાં બાળખાં સગાં બહાણં દોસ્ત બિસદો છોકરા છોકરીઓ વિમેરને યાદ કરાવશે અને હમેશ કોશીશ કરી સરકારી તથા ખાનગી મદદા નિશાળોમાં લખાવ કરાવી ઇમાનની કામેલ દોલતથી સરફસાલ થશે એવી આશા છે.

“ઓ અલ્લાહ તું એને સમજવામાં સહેલું કરી આપ અને તારી કુર્પાથી પુરું કરાવી આપ. આમીન.”

અલ્લાહ ફરમાવે છે. “ખચીત જે લોકોએ કહ્યું કે અમારો રબ્બ અલ્લાહ છે. ફરી તેઓ એના પર કાયમ રહ્યા તો તેઓપર ડર નથી તેમ તેઓ ગમગીન થશે નહીં. અને જેઓ ઇમાન લાવ્યાને સારાં કામ કીધા તો ખચીત અમે તેઓને જનતો કે જેની નીચે નહેરો ચાલે છે તેમાં હંમેશ માટે દાખલ કરીશું.”

અયુહોરેરા(રહી)થી રવાયત છે કે હબરતે (સલ) ફરમાવ્યું કે “ઇમાનની ૭૦થી વધુ શાખા છે જેમાંથી ઘણું ઉત્તમ “લએલાહ ઇલ્લ-હાહ” કહેવું છે. અને સર્વથી ઉત્તરત્વે કાઈ હરકત કરનારી ચીજને રસ્તામાંથી દૂર કરવું છે “હયા [લાજ] યહુ ઇમાનની એક શાખા છે.” (ખુખારી, મુસલીમ.)

આ ખુશીના ફરમાનથી જણાયું કે બ્યારે આટલી વાતો ઇમાનથી સંબંધ ધરાવે છે તો પુરો મુસલમાન તે છે કે જેમાં એ સઘળી વાતો હોય અને જેમાં થોડીક હોય ને થોડીક ન હોય તો તે અધુરા મુસલમાન છે. અને આ વાત સઘળા જાણે છે કે પુરા મુસલમાન થવું ઘણું જરૂરનું છે. એજ માટે હરેકને વાજેળ છે કે એ જાણી વાતોને કોશીશ કરી હાસેલ કરે કે જેથી એમાં કંઈ ખામી રહે નહીં એ.

અલ્લાહ અમારા દિલને તારી રહમતના સળગથી ઇમાનપર સામેત રાખે તો રહમ કરવાવાળાઓથી વધુ રહમ કરનાર.

ઇલ્મે હદીસ બહુનારા ખરૂં તપાસનારાઓએ કુર્આન હદિસમાં વિચાર કરી ઇમાનની બધી શાખાઓને મજબૂર હદીસ પ્રમાણે જમા કીધી છે જેની ગણતરી ૭૭ છે. અને એની વિગત તાલીમુદીન ફૌરુલ ઇમાન, ઇસલાહુર રૌઝુમ, મશારેફુલ-અનવાર જમાનુલ ફિરદોસ બહેશર્તી જેવરથી લીધી છે.

“દીલ સાથે સંબંધ રાખનારી ઇમાનની ૩૦
વાતનું ખયાન”

(૧) ખુદાપર ઇમાન લાવું તેને એક બહુવું તેની ઝાત સેફાત [શુબ્હો] ઉપર ચકીન કરવું તેની મોટી સિફતો આ છે કાએમુન, કદીફુન, મેરીફુન, કલીમુન. અલીમુન, સમીઉનઃ બશીફુન, (હંમેશ રહેનાર ચકિતમાન, ધરિદો કરનાર, વાત કરનાર, બહુનાર, સાંજળનાર, બેનાર,) (૨) ખુદા સિવાય કંઈ ન હવું. તેના પેદા કરવાથી બધું પેદા થયું. (૩) ખુદાના ફિરસ્તા (ફતો) ખરા છે તેઓ ન મરદ કે ન જોરાત છે. (૪) ખુદાની જે જે કિતાબો રસુલોપર ઉતરી છે તે બધી ખરી છે. તેની અમુક ગણતરી નથી. પણ હવે કુર્આન સિવાય

બીજી સર્વના હુકમ ઉઠી ગયા છે, (૫) બધા પેગમબરો સાચા છે તેઓની પણ અમુક ગણતરી નથી પણ હવે માત્ર હજરત (સલ) ના રસ્તા ઉપર ચાલવાનો હુકમ છે (૬) તકદીર કે ખુદાને બધી વાતોની પ્રથમથીજ ખબર છે અને જે તેને મંજૂર છે તેજ થાય છે (૭) કયામત (મહાપ્રલય) આવનારી છે. (૮) જનંતને માનવું કે તે પેદા થઈ ચુકી છે તેમાં તરેહ તરેહની રાહતો નેઅમતો છે તેમાં રહેનારા નાશ નહીં થશે. (૯) જહંનમને માનવું તે પેદા થઈ ગઈ છે તેમાં સાપ વીંછુ તેમ તરેહ તરેહના અઝાબ [દુઃખ] છે અને તેમાં રહેનારાં નાશ નહીં થશે. (૧૦) ખુદાની મોહુબ્બત કરવી એ સિવાય તેવી બીજાની ન કરવી, અને તેના હુકમને બળાવવું તેમ જો ચીજથી તેની નજદીકી થાય તેને કરવું. (૧૧) હજરત (સલ)થી મોહુબ્બત રાખવી તાજીબ કરવી, હરફ શરીફ પઢવું. તેમના બતલાવેલા રસ્તા ઉપર ચાલવું. (૧૨) કોઇથી દોસ્તી કે દુરમની કરે તો ખુદા માટેજ કરે. (૧૩) દરેક કામમાં દીનનીજ નૈયત કરે; પછી રેયા (દિબાવ) નેફાકને સુકવું એ ખાલેસ નૈયતમાં દાખલ છે. [૧૪] યુનાહો પર તોખા: કરવું. [૧૫] ખુદાથી ડરવું. [૧૬] ખુદાની રહમતના ઉમેદવાર રહેવું. (૧૭) શરમ દરતી અને દીનમાં હયા(લાજ)તેને કહે છે કે યુનાહોથી બચવું અને કંઈ કસુર થાયતો ગમગીન થવું. [૧૮] ખુદાના

એહસાન, નેઅમતનું શુકર ખબાવવું (૧૯) દીન પ્રમાણે કરાર વાયદાને પુરો કરવો. (૨૦) ચહવતને મુકે, મુસ્લીમત પર સખર કરે. (૨૧) પોતાને બીબાથી હલકો ઉતરતો સમજે મોટાની ઇબ્જત, નાંના પર રહમ કરે અને મગરૂરી, ધુમટ, હસદ કીનો, ગુસ્સો મુકવો; તવાઝોમાં દાખલ છે. (૨૨) ખુદાની મખલુક પર રહમ કરવું. (૨૩) ખુદા તરફથી જે કંઈ થાય તે પર રાજી રહેવું (૨૪) ખુદા પર ભરોસો કરવો. (૨૫) પોતાની કંઈ ખુબી પર વડાઈ ન કરે. (૨૬) કોઈથી કીનો કપટ ન રાખે. (૨૭) કોઈથી હસદ ન કરે. (૨૮) દીન વિરૂદ્ધ ગુસ્સો ન કરે. (૨૯) કોઈનું ખુર્ન ન તાકે (૩૦) દુનિયાથી મોહબંધત ન રાખે.

“જખાન (જલ) સાથે ઇમાનની ૭ વાતોનું ખયાન”

(૧) કલેમો પઢવો (૨) દરેક દિવસે કુર્આન પઢવું તેનો કચ દરજ્જો દશ આયત પઢે, દરમીઆનો સોઆયત છે, અને એથી વધુ પઢવું ઘણું ઉત્તમ છે. [૩] કોઈ પણ ભાષામાં દીનનો ઇલમ શિખવો. [૪] અને વગર મજુરીએ શિખવે. [૫] ખુદાથી દુઆ માંગવી. [૬] ખુદાની જીકર (યાદ) કરવી પછી ઇસતેગદાર પણ જીકરમાં દાખલ છે. (૭) જલના

સુનાહોથી બચવું “જેમકે જૂઠું નિંદા, ચાડી, ખુશામત અહં-
કાર, ફીટકાર કરવી, બેદ ખોલવો જુઠો વાથદો કરવો, નકામું
વડવું, ઝગડવું, પુરી વાત કરવી, વધું મજાક મસકરી કરવી,
બનાવટની વાત કરવી, ઠઠા મજાક કરવો, નકામું સરાવવું,
માણો વિગેરે દેવી.”

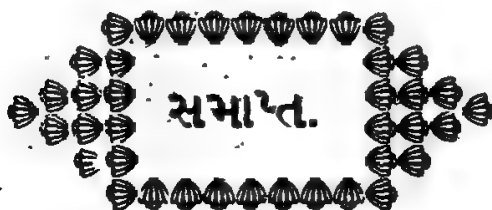
“ બદન સાથે ઇમાનની ૪૦ વાતોનું બચાન. ”

(૧) બદન કપડાં પાક રાખવા. (૨) નમાઝ પઢવી,
પછી વાજેખ, સુનત, નફીલ, કબા વિગેરે એમાં હાખલ છે [૩]
ઝકાત ફીતરો, દેવું પછી ખેરાત મેહેમાની, વિગેરે પણ એમાં
હાખલ છે [૪] રોઝા રાખવા પછી એમાં ફરજ વાજેખ સુનત
નફીલ તથા રોઝાની કબા વિગેરે પણ હાખલ છે, (૫) હલ્લ ઉમરો
કરવો. [૬] અતેકાફ કરવો પછી કહરની રાતને શોષવી પણ
છમાં છે. (૭) જ્યાં પર દીનની ખરાબી હોય ત્યાંથી ચાલ્યા
જઈ એમાં હીજરત પણ છે. [૮] ખુદાની માનતા પુરી
કરવી (૯) જે કસમ પુરાં કામોમાં ખાધી ન હોય તેવું પુરૂં કરવું.
(૧૦) કસમ તોડવાનો દંડ દેવો તે આ છે કે બે ટંક પેટ
ભરી દશ મિસકીનોને ખવડાવે અથવા તેઓને એક એક બેક
કપડાં કે દે એક શુભામ આબદ કરે અને જ્યારે એ ત્રણમાંથી

કંઈ ન બને તો તે વેળા ૧ રોઝાઓ એક તાર શાખે. (૧૧) જે બદન ઢાંકવું ફરજ છે તેને ઢાંકવું (૧૨) કુસ્માની કરવી (૧૩) મૈયતનું ઢફન કરવું (૧૪) જેનું કરજ બાકી હોય તેનું હેવું આપવું. (૧૫) લેવા દેવામાં દીન વીરૂદ્ધથી મચવું (૧૬) સાચી શાક્ષી છુપાવવી નહિ. (૧૭) જે જીવ ન રહે તો નિકાહ કરે પણ જેને શક્તિ કે હાજત ન હોય તેને પરણવું જરૂરી નથી (૧૮) જે પોતાની હુકમતમાં છે તેનું હકક હેવું તેમાં ગુલામ નોકરથી નરમી કરવી હાખલ છે. (૧૯) મામાપના હુકમમાં રહેવું (૨૦) ઓઢાહનું પોગણ તરમેયત કરવી (૨૧) સમાંઓથી બહસુલદી ન કરવી (૨૨) લોંડી ગુલામને પોતાના માલિકની ખીજમત કરવી. (૨૩) દનસાફ કરવો (૨૪) સુસલમાનેની જમાઅતથી બેશરીઅત મુજબ હોય તો અલગ ન થવું (૨૫) હાકિમની તાબેદારી કરવી પણ દીન વિરૂદ્ધ હોય તો નહીં કરે. [૨૬] વદનારાઓમાં સુલેહ કરાવે પણ ખારજ, બાગીઓથી કેતલ કરવું પણ હાખેલ છે. [૨૭] સારાં કામમાં મદદ કરવી (૨૮) સારો રસ્તો બતાવવો ભુરાસથી રોકવું (૨૯) જે હાકિમ હોય તો દીવ પ્રમાણે સખ દે. (૩૦) જે વખત આવે તો દીનવા ફરમનોથી લડવું [૩૧] અમાનત દેવી તેમજ પાંચમાં હિસ્સાનું હેવું પણ જેમાં હાખલ છે, (૩૨) હાજતવાલાને ઉછીનું હેવું (૩૩) પાડોશીની ખાતર કરવી.

[૩૪] પાક આમદની હેવી. [૩૫] શરીઅત મુજબ ખર્ચ કરવો પણ નકામું ખર્ચ કરવાથી ખચવું. (૩૬) સલામનો જવાબ દેવો. [૩૭] જો કોઈ છોક્રે ને અલહંમદો કહે તો તેને ચરહમો—કલ્લાહ કહેવું. (૩૮) કોઈને વિના કારણથી તકલીફ ન દેવી. (૩૯) દીન વિરૂધ્ધ જેલ તમાશાથી ખચવું. જેમકે નાટક સરકશ, નાચ, પાના કુદર, શીરકના બીદઅતના તથા મકર, ફરેબ, શત્રંજ, જુગાર પાશા, તાડી દારૂ અપ્રીણ, ગાંજે લાંગ, કોકેઈન, શરાબ, ગાવું, વગાડવું, મુજરા મદારીના જેલ, હરામકારી, ગાંવું, ચોરી, કબુતરબાઝી, મરઘાબાઝી, પાંગબાઝી, બુલબુલબાઝી, બકરાબાઝી, વિગેરે “પણ કમાનથી તીર ફેંકવો ઘોડાને ફેરવવો, પોતાની આરતથી રમવું, એ ત્રણ જેલ ફાયદાના તેમ હુસ્ત છે (૪૦) રસ્તામાંથી પથર, દાંટા, લાકડી વિગેરે ધંધાને હર કરવું છે.

ધંતર મંતરની વધી પડેલી ખરાબીના

ખત્યાવ.

સવ સ્તુતિ ખુદા માટે છે કે તેના સિવાય નફેા નુંકસાન આપનાર અન્ય કોએજ નથી. અને હરૂદ તથા સલામ તેના રસુલ (સલ) માટે છે કે જેવજે અમારે માટે સારાં તથા ખુરાં કામોને ખ્યાન કર્યાં અને તેમની આલ તથા અસહાજ માટે છે.

એ પછી વિનંતી છે કે આજ કાલ જ્યાં જુઓ ત્યાં ઘણાં લોકો તાવીજ. પલીતા, ગાડવું કુંકવું વિગેરે માંજ સપદાર્ધ પરેલાં જોવામાં આવે છે. માટે આ બધા તોફાનોથી બચાવવાના ઇરાદાથી ખુબરૂગોની કીતાબોમાંથી હું અત્રે જરૂર જોગું ટુંકાણુમાંજ લખવાની રજા લઉં છું કે જેથી મારાં દીની ભાઇઓ અને ખાસ કરીને બહેનો જો આથી સમજદાર થાય તો એવાં ઢોંગ ધતુરાંથી બચે.

તેનું કારણ આ છે કે કેટલીક અણુસમજ અભણ સ્ત્રીઓ બચ્ચાઓની ખીમારીઓમાં અથવા અવલાદ થવાની ઉમ્મેદમાં પોતાને અકીદો બગાડી એવાં એવાં કામો કરી બેસે છે કે જે ઇમાન અને શરીઅતથી તદ્દન ઉલટું કરવા લાગી જાય છે કોઈ જગ્યાએ ફાલ ખોલાવે છે; તો કોઈ

જગ્યા ચઢાવા ચઢાવે છે; તથા કોઈ વેળા એવી તેવી વિચાર વગરની નકામી મન્નતો પણ માને છે. કોઈને કેટલે હાથ દેખાડે છે. અને બેઠીન તથા ઠગારા પાસે તવીજ પક્ષીતાં અથવા ઝારકુંકે કરાવે છે. એટલુંજ નહીં પણ કોઈ વેળા કેટલીક ગાંડી અને અણણ સિઓ તો (સીતલા ભવાની) સીળી નીકળવાને પણ પુંજવા લાગી જાય છે. જેથી દીન ઇમાન તો ખગડે છે અને શુનોહ પણ થાય છે. વળી કોઈ વાતોથી તો માણસ કાફેર મુશરેક સુદ્ધ થઈ જાય છે, (ખુદાની પનાહ) અને કોઈ વેળા એવા ઢોંગી લોકો કાંઈ પૈશા રૂપીઆ કપડું અથવા અનાજ મરઘાં, ખકરાં વિગેરે પણ ઢોંગ કરી પઠાવી લે છે અને કહી કહી એવાં માણસો પાસે સિઓના આવવા જવાને તથા વાતચીત કરવાથી તેઓની નૈયત પણ ખગડી જાય છે. અને તેથી આખરું ઇજ્જત ના લાગુ થઈ જાય છે. મતલબ સર્વ રીતે નુકસાનાજ નુકસાન છે. અને તે છતાં તેજ થાય છે કે જે ખુદાને મન્જુર હોય છે. (એટલે મંનમુજબ વખતે કામ થાય અને નહીં પણ થાય) એટલાં માટે એવો વિચાર થયો કે એ વિષે કેટલાક શરીઅતના કાયદા કાનુનો લખાઈ કે જેથી એમાં પણ દીન સંભાળી પોતાના કામો કરે અને શુમરાહ થાઈ નહીં. ખુદા હિદાયતનો આપનાર છે.

મસલો:- (કાયદો) - (૧) કેટલાક એવા શબ્દો કે અકો એવામાં આવે છે કે જેના અર્થ અથવા મતલબ કંઈજ જણાય નહીં તો પછી તેવા શબ્દ અને અકોને તાવીજ બનાવી કામમાં લેવું એ ફરસ્ત નથી. પણ જો કુરઆન હદીસથી એવું સાબીત હોય તો તે ફરસ્ત છે. હાલમાં વગર અર્થ અને સમજની તાવીજો આપનારાઓ કામ કામ એવામાં આવે છે. તેવાઓથી બચવું એ જરૂરનું છે.

(૨) જ્યારે અંબલુ શબ્દો અકો વિગેરેથી ગાંધુ કુંકવું ફરસ્ત નથી તો જેના ખરા અર્થ હીન વિરૂદ્ધના હોય તો તેને કામમાં લેવું એ તો કુફર જેવું થયો. આથી જણાયું કે જેઓ યા અબ્રાહમ, યા મિંકાઇલ, યા હરહાઇલ, યા કલકાઇલ, યા શેખ અબ્દુલ કાદેર શેખન સિલ્લાહ, વિગેરે લખી પઢી દે છે. અગર કુ કે છે. અથવા કોઇ યુજગના નામની માનતા વિગેરે કરવી કે કોઇ યુજગને બધાં કામનો કરનાર સમજવું અથવા કોઇ ખીમારીમાં ભેટથી કે ફિદયાથી બકરો ખુબક કરવો એ બધું ફરસ્ત નથી. પણ હરામ છે.

(૩) તારાઓને કાયદો કે નુકસાન કરનાર સમજવા એ એક ભાતનું કુફર છે. આથી જણાયું કે કેટલાક તાવીજ વિગેરેમાં ફલાણો વખત, દિવસ, શરૂ માંસ, આખરી માંસ,

વિગેરે શરત લગાડવામાં આવે છે. જો તદ્દન ખાતેલ અને હરામ છે.

(૪) ખીજાં કામો પ્રમાણે તાવિજ વિગેરેમાં પશુ મકર, ફરેજ, હગવું વિગેરેની ઠગાઇને હરામ ગણ્યું છે. આથી જણાયું કે જેઓ હાજરેત કરી છુન હાજર કરવું કહે છે. અથવા તાવિજ વિગેરેના કામોને પોતે યુજરૂગ સમજે છે તેમ હજારા લોકો પશુ અને યુજરૂગ વહી, મોટાસાહેબ સમજાવે છે, અથવા કોઇ અમલનું કોઇ અમુક ફાયદા માટે નહિાય તે છતાં પોતે ઘડીને મામૂલને પૈસા ઘડવા માટેજ સમજાવે કે આ અમલતો ખાસ તમારેજ માટે તજવીજ કર્યો છે! અથવા કોઇ એમ તો કહેતોજ નથી કે મને ફલાણાં અમલની માહિતી (ખબર) નથી. સઘળીજ વિદ્યામાં પ્રવિણ (જાણકાર) હોવાનું ડોળ રાખી કંઇને કંઇ ગમે તેવું અર્થ મતલબ વિનાનું લખી પઢી પૈસા કઢાવી લે છે. અથવા ખીન કારણે માત્ર કેઈ જહાનાચી સુચક, કેસર, અંબર, વિગેરે મોંઘી કિંમતની ચીજોને મંગાવે છે. અથવા હગી-ખાવા માટે હાથખંડા પશુ શીખે છે. વિગેરે એનયાળા અને બુઠો આડંબર (ડોળ) રાખવો અને ખીજાને જતલાવી તેઓને આંછિ નાંખવા જો સર્વ ફિતુરો હરામ છે.

(૫) ખુદા કહે છે કે જે વાતની તને માહિતી નથી. તેના પાછળ તું ન જા. આથી જણાયું કે જે કોઈ કામનું અર્થ થવું શરીઅતના કાયદાથી સાબીત ન થાય તો તે પર ભરોસો કરવો હુસ્ત નથી. પછી આજકાલ કેટલાક લોકો ફાલ મેસમેરિઝમ વિગેરે અમલોથી ‘બુત વરતમાન અને ભવિષ્ય કાળની, અથવા ચોરી વિગેરેની ખબરો બતલાવે છે. એવિજ રીતે ફિમિશન વિગેરે થાય છે. એ બધુંજ હરામ શિરકજ છે. એની સંપૂર્ણ વિગત અતોકા નામની અસલ કિતાબમાં સવિસ્તરથી છે. જેને જોવાની ખાહિશ હોય તેમણે જોઈ લેવું, અને લખાણ થઈ બચ માટે લખ્યું નથી.

(૬) જે અમલ મુખાહ પણ તેમાં ખુરી ગરજ અને શરિઅત વિરૂદ્ધ કામે હોય તો તે અમલ નાહુસ્ત થઈ જશે. આથી જણાયું કે કેટલાકો વશીકરણ (તાબે કરવા)નો અમલ પઢે છે. જેમકે કોઈ મરદને તાબે કરી તેની પાસેથી માલ તથા ખીજમત વિગેરે મેળવે છે. તેમજ કોઈ ચોરતને તાબે કરી ચુનાહમાં સપકાવે છે. અને કેટલાક હસ્તગેબનો અમલ પઢીને છુન્નાત તાબે કરી તેઓ પાસે પૈસા ટકા વિગેરે મંગાવે છે. અને કેટલીક વખત હસ્તગેબને બહાને ચોરીનું કામ કરતા પણ જણાય છે અને કેટલાક મુઅક-

કેલોની સાધના (તાળે) કરી તેઓની પાસેથી ખિજમલ વિગેરે લે છે. અને કેટલાક તો ધણીધણીઆણી વિગેરેમાં જુદાં કરાવે છે. અને કેટલાક નાહક પોતાના દુશ્મનોને હલાક કરે છે. અને કેટલાક જુઠા મુકરહમાને છતાડવાનું કરે છે. અને કેટલાક છુન્નાત વિગેરેને ખાળે છે. એ બધું નાદુસ્ત હરામ તેમજ મોટા ગુનાહવાળું છે. માટે સર્વ ભાઈ બહેનોએ એથી સાવચેત રહી બચવું સુનાસન છે. તેમજ કોઈ તો વળી બ્રાહ્મણ સાધુ જતી પાસે જઈ પોતાની મરજી મુજબ બાદુ વિગેરે કરાવે છે.

(૭)જે અમલોપર મજબુત ભરોસો હોય કે ખુદા સિવાય એમાં જરૂર ફલાણી તાસીર છે. તો એવા અમલો પશુ નાદુસ્ત થઈ જશે. આજકાલ ઘણા લોકો એવા અમલો ઉપર એવું ચકીન રાખે છે કે ખુદાને ભુલી જઈ બે ફિકર થાય છે. તે એટલે સુધી કે આંગેલજ પોતાનો અખત્યારી અમલ સમજે છે. સમજાવે છે. અને બહોલો પશુ એવોજ એ-તેકાહ રાખે છે. એ બધુંજ નાદુસ્ત અને હરામ છે.

(૮) કેટલાક અમલોમાં જનાવરો વિગેરેને ખાવું પીવું મૂકી દેવું હોય છે. એમાં પશુ કોઈ અમલમાં તુકસાની આવે તેવું નથી. છતાં ઘણા આમલો. એમુકવાને ખુદાની નજદીકનું કારણ અને જરૂરની બંદગી સમજે છે. એ પશુ

શુરી બીદઅત અને ખાસ શુમરાહી છે કારણકે એ તો શરીઅતથી વધવું છે.

(૯) કેટલીક તાવીજોને કામમાં એવી રીતે લેવા માટે બતલાવાય છે કે જેમાં તેની હલકાઇ હોય છે. જેમકે કોઇ તાવીજને કોઇના આવવા જવાની જગ્યામાં ફાટે છે. એટલે તેના ઉપરથી જવું આવવું ચા. અથવા કોઈ તાવીજ ખાળે છે. એ રીતે અને બીજી જે રીતે હલકાઇ થતી હોય એ બધું હરામ છે.

(૧૦) કેટલાક લોકો ખુન વગેરે નાપાક ચીજોથી તાવીજો લખે છે. અને કેટલાકો તાવીજને બહાને લોકો પાસેથી મરથો વિગેરે લે છે. અને કેટલાક અમલોમાં છળીઓ વિગેરે બનાવે છે. અને કેટલાક કુરઆનને ઉલટું પઢે છે. અને કેટલાક કુરઆનમાં ખીખાં લખાણો શામેલ કરી કુરઆનની નઝમમાં તુકસાન કરે છે. એ બધું હરામ અને શુનાહવાળું છે.

ચેતવણી:-(૧) મજકુર મસઅલાઓથી જણાયું હશે કે અમલોની વધુ મુરતો આ વખતમાં નાબજેઝ અને શુનાહની છે. “અને શરીઅતનો મસલો છે કે શુનાહનું કરવું શુનાહનો સખબ બનવું એને એની મજુરી લેવી એ બધું હરામ છે. અફસોસ છે આ વખતના લોકોને કે એને ધંધો રોજગાર અને માલ લેવાનું કારણ બનાવી રહ્યા છે. અને

હુસ્ત નાહુસ્તની તપાસ કર્યા વગર ચેસા ખેંચવાનીજ ફિકરમાં લાગી રહ્યા છે. ખુદા રહમ ફરમાવે અને હિદાયત કરે.

(૨) કેટલીક જગ્યાએ તરેહ તરેહની ખરાબીઓ પશુ થાય છે. જેમકે બહેલો જમા થાય છે- જેમાં ઓરતો અને મરદો શામેલ હોય છે. એવા સંભોગોમાં લામટાઓને છુરી નજર કરવાને કે કોઇના માલને નુકસાન કરવાનો અવકાશ (વખત) મળે છે. કેટલાક તો લોકોને ઘેર તેઓની ખુશી વિના તેઓના મહેમાન બને છે. એટલે શરમા શરમી રાખવાની જરૂર પડે છે. અને ખાલું વિગેરે ખવડાવે છે; તે જતા નથી એટલામાં તો વળી બીજી જમાઅત આવી લાગે. જેથી ઘરવાળાં બિચારાં બરીબો હોય તો તેઓના જાનપર આ એક મુસીબત આવી લાગે છે. ઘરમાં ખવડાવવાનું સાધન હોય કે ન હોય તોપણ આવેલાં મહેમાનને તો ખવડાવવુંજ પડે. વળી ઘરનાં બચ્ચાં બિચારાં કાચું પાકું જેમ તેમ ખાઇને રહે પણ એવા મહેમાનને તો સારી વાની કરીનેજ ખવડાવવું પડે છે. એવી રીતે કોઇને તંગ કરવું ખુદ હરામ છે, અને મહેમાનને એથી મનાઈ થએલી છે. અને વળી કેટલાક તો પોતે કોઇ મેદાનમાં કે એટલા વિગેરેપર ઉતારો કરી ત્યાંજ પડાવ નાંખીને રહે છે. જેથી તેના માલીકને એવાઓ પશુ ભારી પડે છે, અને કેટલીક જગ્યાએ પાણી વિગેરે પ્રતી દેવાય છે. તો

એ બધાના તોફાનથી ત્યાની મસજીદોની ડાલો પથ્થુ તૂટી જાય છે. લોટા બધણાં બલકે ઘડા સુધ્યાં પથ્થુ ઉઠી જાય છે, અને અલ્લાહના ઘરને નુકસાન પહોંચે છે. દેટલાક બહેલો આમેલને મોટા સરદાર અને વલી બલકે ખુદા તેમ પરમેશ્વર કહે છે. કોઈ સીજદો વિગેરે કરે છે. જેથી આમેલમાં સખત દરબજાની ખુદી અને મોટાઈપણું પથ્થુ પેદા થાય છે. અને વધું માન મરતબા માટે આમેલ કે તેની જાતવાળા કે મહદ કરનારા તેના કામો તથા ગુણોની જુદી કહાણીઓ બહાર કરે છે. જેથી બધા લોકો બિચારા ફસાઈ જાય છે. કહી આમેલ વગર જરૂરતે પરાઈ ઓરતોને હાથ વિગેરે લગાડે છે. કહી તેણીઓના બદન સતરને જુએ છે. એવીજ રીતે ઓરતો આમેલોના હાથપગ વિગેરે દાખે છે. જેવીકે પ્રખ્યાત ખરાબીઓ મેલાઓમાં હોયછે તે બધી જમા થાય છે, બહાર છે કે એ ખરાબીઓને દૂર કરવા માટે આમેલ-સાહેબોએ કામોને જરૂર મૂકી દેશે. જેથી એ પ્રીતનાઓથી બધાં બચ્યા રહે “અને જે માણસ શંસારતની કુંચી બને એવી જગ્યાપર એવા હાજતવાળા પથ્થુ ન જાય, કે જેની સનંધ ખીબ લોકો પકડે. અને અણસુ લોકો વધુ બગડે.”

(૩) ઉપરના લખાણથી કોઈ આ ધારણા કરે નહી કે હું એ અણસુને નાહુરૂસ્ત સમજું છું એ હુરૂસ્ત થવાની

શસ્તો જમા હોય અને ખરાબીઓ દુર થાય તો એ અમલો
બીન વાંધે દરસ્તજ છે. “હજરતે (સલ) પોતે કહ્યું છે કયું” છે.
અને લોકોને તેની રજા આપી છે. અને સહાગા (૨૬) તેમ
આગલા સારા લોકોએ એને કામમાં લેવાનું ફરમાવ્યું છે.”
છતાં હદીસો બેતાં બહેતર આજ જણાય છે કે એને મૂકી
દેવાય અને માત્ર દુઆપર પુચીથી બસ કરાય “અને દરસ્ત
થવા છતાં બંડેર આ છે કે જે મસલો મત ફેર હોય તેથી
ખચવું બહેતર છે.” એવીજ રીતે દવા કરવા વિષેના મસલામાં
પણ મત ફેર છે પણ મારા નજદીક તાવીજ વિગેરેને મૂકવું
એ દવાના મૂકવા કરતા વધારે બહેતર છે. કેમકે દવામાં
ખરાબીઓનું થવું ફરલાગે છે, અને તઅવીજોમાં ફરલાગતું
નથી, અને એ વિષે ખુદા વધારે બાણકાર છે.

(૪) અસલ અમલોમાં પઢવાનું છે, પણ લખીને દેવું
હદીસથી તે માણસો મોટે જણાય છે. કે જેને પઢતાં અ વ-
હતું ન હોય પણ હાલમાં જે રસમ છે કે લોકો પઢવા
બાણવા છતાં પણ તાવીજો લખાવે છે. એ દરસ્ત તો છે
પણ ફાયદામાં તેથી કમ છે.

(૫) “એમાં અમલોના પ્યાનના કેટલાક મસલાઓ છે.”
મસલો. (૧) એ કુરઆનની આયતોની તાવીજ હોય તો
વગર વંજીથી તેને લખવું એ દરસ્ત નથી. (૨) એવી તાવી-

એને વગર વબુથી હાથ લગાડવો પણ દુરસ્ત નથી, પણ એ તેના ઉપર બીબું કાગળ બુદ્ધ લપેટેલું હોય તો દુરસ્ત થશે. (૩) એ કોઈ કાફરને તાવીજ દેવી પડે તો બહેતર આ છે કે કુરઆનની આયતો તેમાં ન લખે. બલકે તેના બુદ્ધા બુદ્ધા અક્ષરો અથવા તે અક્ષરોના અંકો બનાવી અથવા બીબું કોઈ બાએબ લખાણ લખી દે. (૪) તાવીજને કપડામાં લપેટેલી હોય તો સંડાસમાં જવું દુરસ્ત છે. (૫) એ કુરઆનની આયતો રક્ષાળી વિગેરે પર લખાય તો તેના લખવામાં હાથ લગાડવા માટે પણ વજુ કરવું શરત છે. એટલા માટે બહેતર આ છે કે એ લેનાર વબુથી ન હોય તો પોતે આમેલ તેને લખી કરી પાણીથી ધોઇ તેને દે.

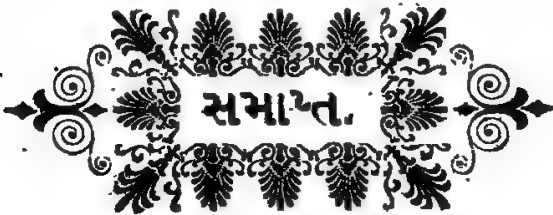
(૬) જ્યારે તાવીજની જરૂર ન હોય ત્યારે બહેતર આ છે કે તે તાવીજને ધોઈ તે પાણીને કોઇ પાક જઆગાં ઢાળી દે.

(૭) કમતરીનએ જે કામોને નાદુરસ્ત લખ્યાં છે. તો તે શરીઅતની દલીલોથી લખ્યા છે. પણ સનદી પુજ્જગથી કોઇ દામ એનાથી વિરુદ્ધ જણાય તો પછી તેમાં કંઇ સુનાસન તાવીજ સમજી લે, પછી જે કામો શરીઅતની દલીલોથી સાબિત છે તે કોઇ રીતે ગણત થઇ શકતા નથી.

“શરીઅત, તરીકત, મારેફત અને હકીકતનું પ્યાન.

ફતાવા અશરફીઆમાં છે કે બાલેગ મુસલમાનના “બહેર અમલો” જેમકે નમાઝ, રોઝા, ઝકાત, હજજ વિગેરે તથા “બાતિન અમલો” જેમકે મુરાકેબા, ઝિકર વિગેરે, તથા હસદ કે બુખજ કીનો, હદાઈ કુલ વિગેરેના બધા હુકમોનું નામ શરીઅત છે, અને આગલા ઇમામો ફિક્હના શંખની એકજ રાતલખ સમજતા હતા જેમકે હનફી મજહબના આગેવાન ઇમામ આઝમ (રહ.) નફસ (જીવ) ના નફા નુકસાનના બાલુવાને ફીકહ કહે છે, પછી પાછલા આવેમોએ શરીઅતના બહેર અમલોના હિસ્સાનું નામ ફીકહ અને બાતિન અમલોના હિસ્સાનું નામ તસવવુફ રાખ્યું છે, હવે તે બાતિન અમલોના તરીકાઓને “તરીકત” કહે છે, પછી તે બાતિન અમલોને સુધારવાથી દીલમાં એક ભાતની રોશની તથા સફાઈ પેદા થાય છે, તેથી દીલ પર કેટલીક થનારી ચીજોની ભતો તથા શુભો ખાસ કરી સ્નાત્ તથા બુરાં અમલોની સુખ અને ખુદાના શુભો તથા ઇમા ખાસ કરી ખુદા અને ખંદાના દરમીયાનના

અમલોની અસલ(મુળ)ખુલ્લી બાય છે. તે ખુલ્લી વસ્તુને(હકીકત) કહે છે. અને તે ખુલ્લાને (મારફત) કહે છે. અને જે માણસ પર એ ખુલ્લે છે તેને “મોહક-કેક તથા આરેફ” કહે છે. પછી એ બધા બહાર બાતિન અમલો શરીઅતનાજ થયા છે. અને જે લોકોમાં આ વાત પ્રખ્યાત છે. કે શરીઅત માત્ર બહાર અમલોના હુકમોના હિસ્સાનેજ કહે છે. એ વાત કાઇ સનંદી આલીમ કે બરોસાદાર કિતાબથી સાળિત થયલી નથી અને લોકોના એવા એતેકાદથી બીબાઓએ એના પર એતે-કાદ કરવો પણ ફરસ્ત નથી. કેમકે એ એતેકાદ વિરુદ્ધ છે. (બહાર તથા બાતેન અમલોમાં આથી સાફ જણાય છે કે આજકાલ કેટલાક ખુતારા લોકોને ઉંધુ ચતુ સમજાવી ચોતાની મરજી મુજબ કહે છે તેઓથી બચવું બેધએ.) વ આખેરો હાવાના અનેલ-હંમદો લીલાહે રખીલ-આશ્વમીન.

મેનેજર કુતોળખાના સાહેબીઆની વિનંતી.

અલ્લાહની હરદ અને તેના રસુલ મક્રુલ (સલ) ઉપર દરદ મોક-
લ્યા બાદ ખાકસાર નિરખળ અખદુર-રહમાન ખી૦ હજરત મૌલાના
મુલામ મોહમ્મદ રાંદેરીની અરજ આ છે કે આ કીતાબ નૂસીહતુલ
મુસલેમીન મૌલાના મરહુમની વફાત પછી પશુ એક સેહ સ.હેબ
તરફથી (૧૦૦૦) હપાઇ હતી અને તેનો સારો અસર થયો હતો. પશુ
તે ખપી જવાથી સંદેરવાળા જનાબ મૌલાના મોલવી હકીમ ઇલાહીમ
સાહેબના ફરમાશથી મદરેસા મોહમ્મદવા રાંદેરીની શાખા ઇલા અતુલ-
ઈસલામ માટે આ ચોથીવાર સંગ્રહિત કરી જાપી છે, હમે
મજબુર માલાના સાહેબનો તથા એમાં માલી ઇમદાદમાં લાખ લેનારા
સાહેબોનો પશુ એહસાન માનીએ છીએ અને દોઆ કરીએ છીએ કે
ખુદાપાક એઓ સાહેબોને દીની ખિદમત કરવાની વધુ તોરીક આપે.

સાહેબો સાચું ઇસલામને કાએમ રાખવાની કેશીસમાં ઇસ-
લામના ફરમાનો પશુ તરેહના છે; જેમકે જેહાદ છે. તેમજ ઇસલામી
મદરેસાઓ ખોલવા, તબલીગને માટે ઉલમાઓ રાખવા, દીન શીખ-
નારાઓને ખોરાકી વિગેરે જરૂરીયાતની મદદ કરવી છે.

પશુ મરહુમી કિતાબો ગુજરાતી ભાષામાં કરી જે દીની ભાઇઓ
કે મોટી ઉમરના હોવાથી મદરેસાઓમાં નહીં શીખી શકતા નથી
તેઓને ઇસલામથી વફિફ કરવું પશુ તેમાજ દાખેલ છે. પશુ વફિફ
કરવાનો અમર માર્ગ છે તો તે આ એકજ માર્ગ છે કે તેવી કિતાબો
આલુ સરળતી ભાષામાં થાય અને તે મોટા પ્રમાણમાં લાખોના હિસાબે
મફત વહેંચાર્ષ કે કોચી દીની લાઇઓ ચોનાના ધરમાં બેસી પુરસતે
વાંચી વફિફ થાય. ખુદાપાક વધુ સમજ આપી હિદમત આપે. આમીન.

લી૦ હકીમ અખદુર રહમાન-મેનેજર,

